

DE ONDERTROUW MET DE HEMELSE BRUIDEGOM

TIEN PREKEN

Door

DS. M. HEIKOOP

LERAAR VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTE TE UTRECHT

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2015

INHOUD

1. Jesaja 26 : 8-11. De God des gericht.

Wij hebben ook in de weg uwer gerichten U, o Heere! verwacht, tot Uw Naam en tot uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, ook zal ik met mijn geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken; want wanneer Uwe gerichten op de aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid. Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid. Hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des Heeren niet aan. Heere, is Uw hand verhoogd, zij zien het niet, maar zij zullen het zien en beschaamd warden. vanwege de ijver over uw volk, ook zal het vuur Uw wederpartijders verteren.

2. Zacharia 10 vers 1 – 3. De aangeboden zegen.

"Begeer van den Heere regen ten tijde des spaden regens. De Heere maakt de weerlichten en Hij zal hun regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld; want de Terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid en zij spreken ijdele dromen. Zij troosten met ijdelheid: "daarom zijn zij heengetogen als schapen; zij zijn onderdrukt geworden, want er was geen herder. Tegen de herders was mijn toorn ontstoken, en over de bokken heb ik bezoeking gedaan. Maar de Heere der heirscharen zal Zijn kudde bezoeken, den huize Juda en Hij zal ze stellen gelijk het paard Zijner Majesteit in de strijd."

3. Hoséa 2: 20 - 22. De zegen van ondertrouw.

En het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, spreekt de Heere. Ik zal de hemel verhoren en die zal de aarde verhoren; en de aarde zal het koren verhoren mitsgaders de most en de olie en die zullen Jizreël verhoren; en Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama; en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: gij zijt Mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God.

4. Preek over Jakobus 5:17 en 18. De kracht des gebeds. **Biddag.**

Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij; en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden. En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht haar vrucht voort.

5. Jeremia 32 vers 40 – 42. Gods oog over Zijn kerk in een bange tijd.¹

En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik vang achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hen weldoe; en Ik zal mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe, en Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met mijn ganse ziel. Want zo zegt de Heere: Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit grote kwaad, alzo zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.

6. Zacharia 13 vers 7. De hand van Gods ontferming over Zijn volk.

Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.

¹ No 5 en 6 overgenomen uit: *De hand van Gods ontferming over Zijn volk.* 11 preken W.M. Den Hertog, Utrecht. Preek 4, 7, 8, 9, uit DSW

7. Preek over 2 Korinthe 5:10. De verschijning voor de rechterstoel van Christus.
Oudejaarspreek

Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

8. Preek over Eféze 1:5: Het welbehagen Gods

Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil.

9. Preek over Filippensen 3:7 en 8. Paulus' verlies en winst

Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

10. Het heden, het verleden en het toekomstige.

GEDACHTENISPREDICATIE. Uitgesproken te Utrecht op 22 Februari 1942 door Ds M. HEIKOOP ter gelegenheid van zijn 12 1/2 jarig ambtsjubileum

Psalm 27: 9. *Verberg Uw aangezicht niet voor mij, keer Uw knecht niet af in toorn; Gij zijt mijn Hulp geweest; begeef mij niet en verlaat mij niet, o God mijns heils!*

DE GOD DES GERICHTS

DRIETAL BIDDAGSPREDICATIËN²

1. DE GOD DES GERICHTS

Morgendienst

Zingen: Psalm 66: 2.

Lezen: Jesaja 26,

Zingen: Psalm 121: 1.

Geliefden,

In Genesis 18: 19 getuigt God van Abraham, *dat Hij hem gekend heeft, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zoude bevelen, en zij de weg des Heeren zouden houden om te doen gerechtigheid en gericht op aarde.* Daar toont en kent God hem als een getrouw vader. Hij kan ook niet anders gezien worden, want hij zou zijn huis en zijn kinderen na hem bevelen te leven voor Zijn aangezicht. Daarin ligt het leven van een huis, daarin ligt het leven van een volk. Want Abraham was in zijn oorsprong gesteld tot een beginsel van het geslacht Israëls, opdat Israël een teling zou hebben in hem. Hij toont hieraan, dat Hij hem daartoe gekend heeft als de getrouwe. Ik heb hem gekend, dat hij naar Mijn bevelen leven zoude.

En dat heeft hij ook gedaan. Hij heeft het bevel Gods uitgevoerd, naardat God geboden had: gerechtigheid en gericht heeft hij geoefend op aarde. Ja, Abraham heeft zelfs zijn enigen zoon niet onthouden, hij zou hem geslacht hebben en doorgegaan zijn naar Zijn bevel. God spreekt, dat hij wandelde voor Zijn aangezicht, maar daartoe had Hij hem ook gekend, d.w.z. verordineerd van te voren beschikt; zodat de getrouwheid uit God is. Hij toch wist, wat het geslacht nodig had, dat onder hetzelfde gerechtigheid en gericht geoefend moest worden voor Zijn aangezicht, Zo is het dan niet tot oordeel als iemand zijn huis richt, maar een getrouwheid. Als God nu Zijn volk richt en Zijn gerechtigheid komt te oefenen in een geslacht, is het tot blijdschap voor de kerk en tot zegening voor het land, want Hij stelt Zijn gerechtigheid niet tot verderf, maar tot leven en behouden.

Bij dat behoud nu voor land en volk, wensen wij uwe aandacht te bepalen uit hetgeen u voorgelezen is uit de profeet Jesaja, het 26ste hoofdstuk en daar nader van het achtste tot en met het elfde vers, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

"Wij hebben ook in de weg uwer gerichten U, o Heere! verwacht, tot Uw Naam en tot uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, ook zal ik met mijn geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken; want wanneer Uwe gerichten op de aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid. Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid. Hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des Heeren niet aan. Heere, is Uw hand verhoogd, zij zien het niet, maar zij zullen het zien en beschaamd warden. vanwege de ijver over uw volk, ook zal het vuur Uw wederpartijders verteren."

² BOEKHANDEL STUUT. RIJSSEN - 1979

Zingen: Psalm 130: 2.

Wij schrijven boven deze tekst: "De God des gericht", en staan ten eerste stil bij:

1. het volk, dat Hem verwacht,
2. ten tweede bij: het volk, dat Hem veracht,
3. ten derde bij: de God, Die hen straft.

1. Het volk, dat Hem verwacht

De onderwijzer is Jesaja, die getuigenis geeft aan het volk van Israël, voordat het weggevoerd wordt naar Babel. Verscheidene malen heeft hij het volk gewezen op de gunsten en goedertierenheden des Heeren.

In het voorafgaande hoofdstuk is behandeld, hoe Hij de dood zou verslinden tot overwinning als Hij getuigenis geeft aan het volk, dat Hij hun zelf de weg daarin zal aanwijzen. Hij wijst op de eeuwige verdiensten van Christus, Die de dood wegnam en het leven aanbracht ten eeuwigen leven. Hij wijst de weg aan, die God in Zijn eeuwigen Zoon uitgedacht heeft tot vergiffenis der zonden.

Te dien dage zal dit lied gezongen worden in den lande Juda: *Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen. Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daarin ga, hetwelk de getrouwheden bewaart.* God is een God, Die recht heeft op Zijn kerk, Die haar beschut en bewaart onder de wentelende oordelen, indien zij zich tot Hem wendt. Dan zal Hij heil stellen tot muren en voorschansen. Zo ziet u die kerk over de ganse aarde heen, indien er vertrouwen op Hem gesteld wordt. Het is moedgevend in de diep donkere tijden, die zij tegemoet gaat, als zij krijgt te zien in de verborgene gerechtigheid van Christus. Dat is hoopgevend, daar er anders geen verwachting is. Het volk, dat de getrouwheden bewaart, dat acht geeft op des Heeren handelingen, zowel vol van gunst als van macht, zal ingaan door de poorten. En dan vervolgt hij: *Het is een bevestigd voornemen: Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd.* Als hij daarop krijgt te zien: al is dan het rumoer der volken als van de baren der zee, dan zullen zij effen zijn op Gods wil. Zou er een betere weg tot toevlucht in Gods Woord aangewezen kunnen worden? En zouden wij daar dan geen acht op geven? Dan is er niets dierbaarder en versterkender voor den mens als het Woord. De dichter zegt ervan:

*"Uw Woord kan mij, ofschoon ik alles mis,
door Zijnen smaak, en hart, en zinnen strelen."*

Dat vertrouwen op den Heere, het is een eeuwige vastigheid, die Hij aan de kerk geeft. Als dat weggenomen wordt, waar zult u dan uw sterkte vinden? Zult u het zoeken in uzelf, dan zal het kwijt zijn! Zoekt gij het in de volkeren, vervloekt is de mens, die vlees tot zijn arm stelt! Zult gij het zoeken in het recht der wet, gij zijt verloren tot in de minste delen!

Waar zullen wij het anders halen dan uit Hem, Die voor degenen, die de dood verdiend hadden en meenden voor eeuwig weggestoten te warden, een deur geopend heeft! In eeuwigheid uitgedacht en daargesteld voor een doemschuldig land en volk om door die geopende deur een toevlucht tot Hem te nemen. Dan zegt hij: *Vertrouwt op den Heere tot in eeuwigheid, want in den Heere is een eeuwige rotssteen.* Hoe zoudt gij de woorden kunnen vinden, zoals God het gedaan heeft in Zijn Woord, om de onwankelbaarheid van Zijn kerk en volk uit te drukken, als het een toevlucht tot Hem neemt!

Hij zegt hier: *Vertrouwt op den Heere tot in eeuwigheid!* Het woord eeuwig wordt ook

wel gebruikt, ziende op de tijd. Maar hier is het een doorgaan, zo zal de kerk duren tot in alle eeuwigheid, want de dood is verslonden in den eeuwigen Immanuël. Het oordeel zou de kerk van God weggevoerd kunnen hebben, maar zij is van dood levend gemaakt.

Hier wordt een lied gezongen: *In den Heere Heere is een eeuwige rotssteen*, d.w.z. in den Heere, den JEHOVAH, in den allerhoogste God, waarbij de wereld in het niet zinkt en de inwoners der aarde als sprinkhanen en als niets geacht zijn, Die aan Job vraagt: Antwoord Mij eens Job, waar waart gij, toen Ik de hemelen uitspande en een cirkel beschreef over het vlakke des afgronds, toen Ik alles daar deed stellen? Ik, Die de wolken opbind en de regen bewaart, en als Ik zeg: Giet ze uit, zij uitgegoten worden? Ik, Die bevelen Mijner hand geeft? Is dat dan niet de God om er het vertrouwen op te stellen?

Jesaja zegt: Hij is een eeuwige rotssteen. Een rotssteen is vast, daarom wordt Christus "ROTS" genoemd. Hij is de rotssteen, Wiens werk volkomen is. Van degenen, die Hem krijgen te belijden wordt gezegd: "Gij zijt Petrus, en op deze Petra zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen."

In de donkere tijd, waar de kerk door moest ten tijde van Jesaja, wijst hij de vastigheid van de kerk aan. Barak loerde om haar te vernielen en ten gronde te werpen. Biléam raadt om haar naar het vlees van alle kanten te verderven, want die kerk moet weg van de aarde. Maar God heeft gezworen, en dit is de vastigheid. Op het fundament CHRISTUS staat de kerk vast. Zou het niet een weldaad zijn, als een volk samen-vloeide en een toevlucht nam tot God in bange dagen? Want daar is God jaloers op. De kerk echter heeft een Borg voor Zijn aangezicht. Daar heeft de duivel zijn pijlen op verspeeld en daar heeft de wereld het tegen moeten afleggen.

Maar degenen, die hongeren en dorsten, zullen gerechtigheid in Hem vinden. Uit deze edelheid zal de kerk drinken, want Christus is de levensader waar de kerk uit leeft en de ogen op gericht houdt.

Hij gaat voort en zegt: *De hooggezetene echter, de verhevene stad, buigt Hij neder, Hij vernedert ze tot de aarde toe; Hij doet ze tot aan het stof reiken.* God staat dus boven alle hooggezetenen. Al zouden alle hooggezetenen, alle vorsten en alle koningen, ja de gehele wereld tegen die kerk Gods opkomen.

Hij buigt de hooggezetenen neder, gelijk ook aangetekend staat: *Gij Heere hebt al onze zaken gericht.* Wat heeft de kerk er dan nog aan te doen? Te belijden, dat God goed is en dat Hij het doet. Weest stil, want de strijd is Godes.

Welk een edelheid krijgt Jósafat te zien in 2 Kron. 20. Hij houdt den Heere een Biddag met de ganse gemeente, vrouwen en kinderen, om de hulpe des Heeren in te roepen, daar hij een volk aan ziet komen om hen te verteren. Dan zegt Josafat: "Heere, Gij hebt geboden, als ons bange zou zijn, in Uw huis te gaan om een toevlucht te nemen tot U; en nu Heere, Gij ziet, hoe zij komen om ons uit Uw erve, welke Gij ons gegeven hebt, te verdrijven. In ons is geen kracht tegen deze menigte, maar onze ogen zijn op U."

En de Heere zond een Engel, die boodschapte: *Vrees niet, en wordt niet ontzet vanwege deze grote menigte, want de strijd is niet uwe, maar Godes.*

Zou een Biddag in de ware zaak dan niet de moeite waard zijn? Hij is het altijd waardig, maar bovenal in bange tijden. Donkere dagen zijn ten alle tijde over de kerk heengegaan, maar als die kerk een toevlucht tot Hem neemt, komt zij nooit beschaamd uit.

Het pad des rechtvaardigen is geheel effen. God spreekt in Zijn Woord over twee soorten mensen: rechtvaardigen en goddelozen. Deze laatsten noemt God zo, omdat

zij de rechtvaardigen, verdrukt en vertreden hebben. God echter heeft acht op hen geslagen. Het pad der rechtvaardigen houdt Hij in het oog. Hij leert hen Zijn recht kennen, en dan gaat zulk een mens zeggen: Wij hebben U ook in den weg Uwer gerichten verwacht, o Heere! *Tot Uwen naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel.*

Wij zeiden, het eerst stil te staan bij "EEN VOLK, DAT HEM VERWACHT."

Zij, die tot dat volk behoren, worden rechtvaardigen genaamd. Kunnen zij rechtvaardig zijn? Niet in henzelf, daar zij alle recht verloren hebben, maar zij zijn rechtvaardig geworden, omdat zij het recht Gods toevallen. Rechtvaardig betekent: vaardig tot het recht. Zij, die het recht van God hebben leren kennen en omhelzen, die getuigen, dat Hij de allerhoogste God is, Wien alle ere toekomt van alle schepselen, behoren tot die rechtvaardigen.

Ze zijn rechtvaardig in den eeuwigen Immanuël. Het oordeel zou de kerk van God weggevoerd kunnen hebben, maar zij is van dood levend gemaakt.

Zij zien, dat Hij recht en rechtvaardig is, en dat het recht verheerlijkt is geworden in Christus, zodat zij uit de dood uitgevoerd zijn en een recht in Hem uit genade van God ontvangen hebben. O, als de kerk daar terecht komt, gaat zij zeggen: *Wij hebben U ook in den weg Uwer gerichten verwacht, o Heere! Tot Uwen naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Ja, met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht.*

Hier ziet gij onze eerste gedachte: Een verwachtend volk; want zij hebben den Heere in de weg Zijner gerichten verwacht. Zij bidden de oordelen niet af, maar zij verwachten ze, omdat zij kennis hebben gekregen van het recht des Heeren; ja, zij nemen in de gerichten hun toevlucht tot die geopende fontein, die daar noodt: al waren uwe zonden als scharlaken en rood als karmozijn, Ik zal ze wegnemen, als gij een toevlucht tot Mij neemt! Leert Mijn recht en gerechtigheid en verdrukt den ellendige, den wees en den arme niet, want, als gij zult doen, gelijk Ik u gebiedt, dan zult gij het goede des lands eten, maar indien gij naar Mij niet hoort zult gij van Mijne gerichten en van het zwaard gegeten worden. Ik zal aan Mijn verbond gedenken en dan zal de prediking vrucht dragen, maar indien noch naar het één, noch naar het ander gehoord wordt, dan kan de kerk niets anders doen dan uitzien naar de gerichten, welke gewis komen zullen.

En als zij dan zien en horen, dat God met Zijn gerichten de aarde komt bezoeken, dan zeggen zij: In deze weg hebben wij U verwacht, o Heere! Dan gaat de begeerte hunner ziel uit tot Zijn naam en tot Zijn gedachtenis.

Als wij echter in onze boosheid voortgaan en ons niets meer aantrekken van Zijne geboden en Zijn naam geen waarde meer voor ons heeft, stellen wij die gerichten verre en verwachten wij ze niet. Maar een volk, dat Zijn Naam kent, welke zo heilig is en goed, welke Hij verheerlijkt heeft, omdat Hij een jaloers God van Zijn eer is, een volk, dat ziet, dat de strijd aangebonden wordt tegen de liefde van Christus, verwacht niet anders dan het gericht en het oordeel. Dan komt een ziel, die hier iets van kent, laag te bukken en zegt: het lijkt wel, of ik een dubbele zondaar ben. En als de Heere in deze weg overkomt en hem laat zien, dat Hij, Zijn volk richt uit enkel trouw, dan is het een eeuwige weldaad en zingen zij de dichter van de 119e Psalm na:

*"Ik weet, o Heer, dat Uw gerichten zijn,
Gerechtigheid en Gij mij liet verdrukken
Uit enk'le trouw. Och, dat Uw gunst verschijn"*

Dan blinkt Gods trouw uit en verstaan zij iets van hetgeen Jesaja zegt: Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis. Jesaja zegt hier niet "tot mijn naam", maar: tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel.

Voor de mens, die zegt: tot mijn naam, hoeft hij geen crediet te hebben, want zulk een is zijn waarde nog lang niet kwijt. Immers, als God met u en mij in het recht zou treden, dan waren wij reeds lang verteerd.

Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Daar beoogt die ziel de ere Gods en Zijne gedachtenis, welke God verheerlijkt heeft in Zijn eigen Zoon; daarin beantwoorden loon en straf beiden aan Gods eer, en daar is het die ziel om te doen, daarop heeft zij het oog, en dat niet alleen op de dag, maar: *In de nacht heb ik U begeerd met mijn ziel.* Nacht ziet op donkerheid. Ja, ik heb zelfs in de nacht naar U uitgezien.

*"Ik zal Zijn lof zelfs in de nacht,
Zingen, daar ik Hem verwacht."*

O, dat verwachten dier ziele! Hoe donker het er ook bij staat, die naam is de begeerte onzer ziel, de begeerte van het binnenste van de mens. Niet het uitwendig vlees en bloed, dat strijdt er tegen, maar het binnenste. In het donkerste van de tijd, in de nacht, heb ik U begeerd met mijne ziel. Zo kan het soms een bange, donkere tijd zijn, en nochtans getuigt het binnenste van de mens, die ziel, waar God Zijn eeuwige verlustiging in heeft: *Met mijn ziel heb ik U begeerd.*

Met het inwendige van zijn bestaan heeft hij Hem omhelsd, ja hij begeert met zijn ziel naar Gods gerechtigheid en gericht tot Zijns Naams ere. Dan bidt hij niet tot vertering, maar dat de Heere mee mocht komen, om, kon het zijn, land en volk te doen bukken. Men zegt wel eens: ik heb wel verwacht, dat de Heere in Zijn gericht door zou trekken. Dan hoort gij erover spreken, maar er ligt een bruutheid achter. Dat willen dan grote mensen zijn, die nog met land en volk te doen hebben en het zo en zo ingezien hebben. Dan hoort gij er echter de hardheid uit spreken, maar dat heeft God nooit gewild. Het is absoluut een leugenaar, die dat zegt, met zijn ganse grote bekering.

Nee, als Gods volk krijgt te zien, waarin het behoud ligt, dat het ligt in dien eeuwige God, dan bidden zij of Hij er in mee komt, indien het in Zijn raad bestaan kan; dan verschaft het arbeid, evenals iemand uit de getrouwheid een kind kastijdt en zegt: *Heere, laat het eens tot bestwil zijn; dan ligt er liefde tot den naaste aan verbonden.* Onderzoekt de geesten of ze uit, God zijn, zo staat er aangetekend. Want zulk een zegt: *met mijn geest, dien in het binnenste van mij is zal ik U vroeg zoeken.*

Want wanneer Uw gericht op de aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid. Zulk een leert zeggen:

"Ik weet, o Heer, dat Uw gericht zijn Gerechtigheid, en Gij mij liet verdrukken Uit enkel trouw.

Dan is het een omhelzen van de gericht en is de kerk van God verblijd.

En als gij aan één van die kerk vraagt: Zijt gij zulk een bidder in uw huis? Zijt gij zulk een bidder in het verborgen? Wees eens eerlijk, hebt gij, al hebt gij het ook uitgedrukt, dat gij Hem in de weg Zijner gericht verwacht, ermee te doen gekregen; wees eens eerlijk voor God, opdat onze biddag niet tot smaad zij, want Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste.

Dan geeft zo'n ziel getuigenis hiervan in bange tijden door toevlucht te nemen tot de gerechtigheid Gods. Want daar is het hem om te doen, immers de ere Gods en het heil der naaste ligt hieraan verbonden. Mocht de kerk van God hier eens komen en Gods

Geest mocht medewerken ten goede, dan krijgen zij loon uit genade, niet uit verdienste; want ook Elia was een man van gelijke beweging als zij en hij bad tot de hemel en de hemel werd gesloten en hij bad wederom en de hemel gaf regen. De Heere toch zegt: Ik wil er van den huize Jacobs om gebeden zijn.

O, om alzo te mogen kermen voor den Heere, dan heeft God verplichting aan Zijn kerk, dan is het een dierbaar en hebbelijk werk, dan kan een ziel niet ophouden, al heeft hij amen gezegd, maar dan gaat het soms door, overdenkende in de nacht. Dan leert de kerk gerechtigheid oefenen als de gerichten op aarde zijn.

Dan komt Jesaja bij het tegenovergestelde volk:

"Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid. Hij drijft onrecht in een gans richtig land en hij ziet de hoogheid des Heeren niet aan."

Wij moeten het niet verwachten van de wereld, laat ons daarop niet zien, want Jesaja zegt: Al wordt hem genade bewezen, dan leert hij evenwel geen gerechtigheid, zelfs al heeft de lankmoedigheid Gods in de algemene genade het oordeel uitgesteld; hij bedrijft toch zijn ongerechtigheden, al ziet hij dat land onder de Rechterlijke hand doorgaan. Is dat niet kennelijk zichtbaar?

Het is open. baar van alle zijden, daarom is het onze tweede gedachte:

2. "EEN VOLK DAT HEM VERACHT."

Want zij toch zien de hoogheid des Heeren niet aan. Zij kennen de dierbaarheid van God niet en weten niet welke die hoogheid is in Zijn majesteit. Daar heeft alleen de kerk van God acht op geslagen. Dit maakt het onderscheid uit.

Ook als het verstandsbeschouwing is, is het geen inwerkende daad van God. Hier is een groot verschil met de rechtvaardigen. Zij komen niet in de hebbelijkheid en de dierbare liefde in de gebondenheid aan de troon Gods. Zij vermommen zich en willen zich als schapen vertonen, ja, willen zelfs de herderskieren aantrekken; het zijn monsters in hun bestaan; het zijn degenen die de kudde verderven.

Daar moet nauw acht op gegeven worden. Immers, zij zijn goddelozen, die, zelfs al wordt hen genade bewezen, geen gerechtigheid oefenen, ja, zij bedrijven onrecht in een gans richtig land.

De Heere wordt door hen veracht, en zij zeggen: "Wie is de Heere?" Zij zijn gelijk de tovenaars en waarzeggers ten tijde van Farao, toen de Heere gerichte kwam te oefenen en het land sloeg met de ene plaag na de andere; ook zij zagen de hoogheid des Heeren niet aan. Daar hadden zij het oog niet op.

Ondanks alles verwierpen zij de tucht. Zo verwierp en verachtte Israël ook Samuel en zeide: Wij toch zullen een koning hebben, afgezien van de hoogheid des Heeren. Al gaat Samuel getuigen van de handelingen des Heeren met dat volk, al brengt hij het de reis door de woestijn en de plaats, waar Hij hen Kanaän inleidde, in herinnering, al toont hij hun de oordelen aan, het volk zegt ten slotte: Wilt gij wel eens ophouden voor ons te bidden? Dan zegt Samuel: Wat zal ik doen Heere? Hij kon als het ware Saul nog niet loslaten, totdat de Heere zegt: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? Daar zucht de kerk van God, omdat zij staat tegenover een volk, dat Hem veracht. Toch hebben wij daar geen rekening mee te houden. Laat ons niet zoeken de wereld te reformeren, maar laat ons trachten, of dat de kerk gereformeerd mocht worden.

Toen dit in oude tijden geschiedde, moest de vijand vallen in de strijd tegen ons vaderland. Toen de kerk van God gebonden werd aan het Woord, moesten de vijanden vluchten. Wat wij ook uitdenken om de wereld te doen bukken, het zal niet baten; laat de kerk van God bij elkaar komen, want er is geen ander behoud dan in het Woord. Al zouden wij het behoud aan alle zijden zoeken, het zal bitter tegenvallen. Al zouden wij

verbintenissen maken, het zal verkeerd uitkomen, maar als de kerk van God samenkomt en waar mag worden voor Hem, dan zegt God: *Ik zal opstaan, want Mijn volk roept Mij.*

Een volk, dat Hem veracht, *ziet Zijne hoogheid niet, maar zij zullen het zien en beschaamd worden vanwege de ijver over Zijn volk.*

Ziedaar, al wat aan hen bewezen wordt, slaan zij in de wind, Zij werken hun eigen verdoemstaat uit. Weet gij wat zij zien zullen? De ijver des Heeren over Zijn volk, zodat zij zullen zeggen: "Waarlijk, de Heere is tot Sion wedergekeerd." God heeft dat Sion lief. *Ja, zegt de Heere Jezus, Ik zal het tonen, als Ik op de wolken kom.*

Zou het dan de moeite niet waard zijn om de toevlucht te nemen tot God, Die Zijn eeuwige liefde getoond heeft en Zijn eigen Zoon, Zijn schootzoon, ervoor gegeven heeft in dat eeuwige verbond?

Zou u niet moeten buigen vandaag? Zouden wij niet eerst moeten buigen en Hem ontzag betuigen om aan de plaats te geraken, waar God in verheerlijkt wordt? O, dat zou dierbaar en kostelijk zijn.

Dan zegt hij: *Heere is Uw hand verhoogd, zij zien het niet, maar zij zullen het zien en beschaamd worden vanwege de ijver over Uw volk.*

Dat volk heeft het er niet beter afgebracht dan alle andere mensen, maar God ijvert erover en zegt het Zelf: Ik ijver erover met een grote ijver om het u te doen zien en Ik zal over dezelve opstaan om Mijn eeuwige liefde te betonen. Daarom zegt Hij ook: Ook zal het vuur uw tegenpartijders verteren.

Datzelfde vuur zal Zijn volk verheerlijken, want God zal een vurige muur zijn rondom Zijn volk. Als, de goddelozen aan die vurige muur durven komen, zal het hun verteren. Ja, den goddeloze zal die muur zijn tot een straf, maar Zijn kerk tot een eeuwige behoudenis. Als wij dit samen kregen te omhelzen en af te smeken in de weg Zijner- gericht en ook samen mochten buigen voor de troon, dan zou de kerk gelouterd worden, al was het dan als door vuur. Zij zou terecht komen binnen de muren van Gods eeuwige liefde en tot een teken zijn op aarde en dan zal zij doorgevoerd worden. De kerk mag ervan zingen, wat de dichter zingt in Psalm 119: 38 en 60.

Toepassing.

Zou de kerk van God dan niet opstaan, als zij in die gericht krijgt te zien, dat God er het welzijn mee op het oog heeft? Zelf delen in de gericht en dan toch het nut daarin afbidden voor den medereiziger; bidden, of God erin mee mocht komen! De Heere Zelf zegt, als Zijne discipelen tot Hem komen en vragen: Zullen wij bidden, dat er vuur van den hemel nederdale en dezen verslinder, gelijk ook Elia gedaan heeft?

Nee, maar leert dit, dat de Zoon des mensen niet gekomen is om de zielen der mensen te verderven, maar om te behouden. Daarom, als gij bidt, moet gij bidden of de gericht eens mee mochten werken, opdat zij bekennen mochten, wat tot hun vrede is dienende.

Dat zou de plaats zijn voor de kerk van God. Dat is de weg, die Hij aanwijst in Zijn Woord. Dan kunt gij weten, hoever wij van die plaats zijn en uitroepen: *O, God, wij staan even schuldig als de wereld, want waar is onze plaats!*

Dan zouden wij weg moeten lopen van de kansel en uitroepen: Mensen, hoe durven wij nog samen te komen en onze mond open te doen! Waar is onze plaats! Dan hebben wij het samen diep verdorven. Laat ons er toch niet boven staan, maar laat ons smeken, of God nog mee mocht komen. Dat wij dan eens opgewekt worden uit onze doodstaat om het leven van Zijn kerk te verstaan.

Wij zijn zo ver van huis, dat wij erover kunnen praten, maar o, het verschaft geen oefening en er is geen hebbelijke liefde aan verbonden, laat staan, dat er nog een enkeling gevonden wordt, welke er door genade nog zijn. Dat wij de vrucht, welke vloeit uit de verslinding van de dood door Christus eens kwamen in te leven, opdat wij de rechte plaats in mochten nemen, al zou het zijn met verlies van onszelf.

Dan zou het uitkomen, dat God wil meekomen; dan zal het samenkomen niet tevergeefs zijn. Ja, dan zal het reukwerk dierbaar zijn voor Gods aangezicht. En als de kerk in het zuivere schuldbesef komt, zal de wereld tot haar eeuwige verwondering zien, dat God Zijn kerk bewaart, en zijzelf daardoor mee mag leven. Dan zal de wereld zien, dat God een volk op aarde heeft, waardoor de wereld blijft staan.

Dus, als u de oordelen ziet naderen, zal de kerk het eerst in de schuld moeten komen, want Hij zal ijveren over Zijn kerk en de wereld zal het weten.

De God aller genade mocht deze Biddag nog doen medewerken ten goede, opdat wij in het binnenste van onze ziel Hem vroeg zouden zoeken; opdat wij zouden vragen, dat de oordelen nog geheiligd mochten worden voor land en volk, voor kerk en staat, ja, voor het huisgezin en voor ons persoonlijk; opdat wij samen mochten smeken, of God van die zijde nog mee mocht komen, want zo staat er aangetekend: *De Heere zal dan vrede bestellen, want Hij heeft al onze zaken uitgericht.*

Dan mag de kerk het in de hand des Heeren geven en zal het zekerlijk uitkomen, dat zij in Zijne hand veilig is. Zou Hij dan, Die zo geijverd heeft, niet zorgen voor het tijdelijk onderhoud? Daar zal Hij gewis voor zorgen, indien gij eerst die plaats zoekt in te nemen, want dan zal al het andere u toegeworpen worden.

De God aller genade mocht het nog opbinden in de eerste plaats bij de kerk van God, opdat zij zou zijn als een stad op een berg en als een licht op een kandelaar, opdat het gezien mocht worden in het huis en in het land. Moge zij dan daar terecht komen, immers, hoe donker de tijden dan ook zijn: die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

Hij heeft de hemel en de aarde geschapen en Hij is de onwankelbare Rotssteen. Dat wij dan samen daartoe de toevlucht nemen! De Heere verwaardige daartoe Zijn kerk, opdat de medereiziger het van rondom zie, want dan heeft de Heere getuigd: "Indien Mijn volk zich schuldig kent, zal Ik tot Mijne plaats wederkeren, en gelijk aan Mijn verbond gedenken." AMEN.

2. DE AANGEBODEN ZEGEN

Tweede preek (Middagdienst)

Zingen: Psalm 119: 66

Lezen: Zacharia 10.

Zingen: Psalm 81: 12.

Geliefden,

"Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden, zegt de Heere, Wiens oor niet zwaar geworden is te horen en Wiens hart gezet is op Zijn volk om op hetzelfde te merken." Mozes zuchtte, en de Heere zegt tot hem: "Wat roept gij tot Mij?" Zo gaat hij op tot den hogen God en de Heere merkt op de stem van Zijn volk. Zelf heeft Hij daartoe de deur geopend. Wij zongen het: "Opent uwen mond" en Ik zal hem vervullen. Hij opent dus Zelf de weg en verleent een toegang tot Hem, die het onderhoud is van al het geschapene en dat om Zijns Zoons Christus' wil. Iemand die daar iets van kent, zegt: "Ik heb mijn mond begerig opengedaan." Ja, hij zegt: "En de Heere vervulde al mijn begeerten."

Wij zijn samengekomen om Biddag te houden, om al onze begeerten aan God bekend te maken. Wij staan voor het seizoen, dat er gezaaid, gepoot en geplant zal worden, hetgeen zijn wasdom nodig heeft voor mens en beest. En daar het God is, Die gezegd heeft: "De Hemel is Mijn en de aarde is Mijn", Die alles in Zijn hand heeft en bewaart, zou het dan de rechte tijd niet zijn om saam te komen?

Maar dan zo, dat wij de rechte plaats in mochten nemen, de plaats in de afhankelijkheid, gelovende, dat Hij het is, Die alles in Zijn hand heeft en Zelf de weg geopend heeft om tot Hem te naderen en Die een jaloers God op Zijn eer is.

Welnu, bij die geopende weg die Hij Zelf gesteld heeft, wensen wij uw aandacht te bepalen uit hetgeen u voorgelezen is uit de profetieën van den profeet Zacharia, daarvan het 10de hoofdstuk, vanaf vers 1 tot en met vers 3, waar wij Gods Woord en onze tekst aldus lezen:

"Begeer van den Heere regen ten tijde des spaden regens. De Heere maakt de weerlichten en Hij zal hun regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld; want de Terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid en zij spreken ijdele dromen. Zij troosten met ijdelheid: "daarom zijn zij heengetogen als schapen; zij zijn onderdrukt geworden, want er was geen herder. Tegen de herders was mijn toorn ontstoken, en over de bokken heb ik bezoeking gedaan. Maar de Heere der heirscharen zal Zijn kudde bezoeken, de huize Juda en Hij zal ze stellen gelijk het paard Zijner Majesteit in de strijd."

Zingen: Psalm 38: 9.

Wij schrijven boven deze tekst: "DE AANGEBODEN ZEGEN", en staan stil bij:

- Ten eerste "De Volheid",
- ten tweede bij: "De IJdelheid",
- ten derde bij: "De Majesteit."

Zacharia zag in de nachtgezichten, dat God zich wederom geopenbaard had ten goede. Het volk was aanvankelijk, nadat God het weggezonden had naar Babel en Assyrië, wedergekeerd; maar het werd belemmerd door den vijand, die het schudde en tegenstond, zodat het haar handen slap liet hangen en stil bleef zitten. Het oordeel zou

overlang niet uitgebleven zijn en de vijand zou het "Heah" uitgeroepen hebben, maar de Heere nadert tot dat volk en zegt: "Wees niet gelijk uwe vaders, daar zij de mond der profeten niet gehoord hebben; want waar zijn uwe vaders en waar zijn de profeten? Zijn zij niet beide uitgeroeid geworden! Maar Ik zeg u: Ziet, Ik ben tot dat volk wedergekeerd."

En Hij toonde Zacharia een gezicht en deze zag een Man op een rood paard, staande in het midden van de mirten, die in de diepte waren. De mirt is een type van de kerk van God in het gebedsleven. En waar die kerk Gods bij elkaar schuilde in het gebedsleven, stond de Heere in het midden van haar op het rode paard. En er volgden Hem paarden, die het land doortogen om te zien, hoe het erbij stond en zij getuigden, toen zij wederkeerden, dat het stil en benauwd was. En Hij zendt hen er wederom heen en zegt: "Zie, ik ben wel toornig geweest, maar Mijn toorn is afgewend, zodat ik Mij ontfermen zal over Sion en haar gewis wederom in gunst stellen zal."

Zacharia getuigt verder: Ziet ik zag vier hoornen, en ik vraagde: Wat komen die maken? En de mond des Heeren zegt: "Die komen niets maken, maar Ik heb den smid geschapen om de hoornen weg te nemen van Assyrië en Egypte, want Mijn volk zal niet meer verstoten worden."

Wederom hief ik mijn ogen op en ik zag en zie, daar was een man, en in Zijne hand was een meetsnoer. En ik zeide: "Waar gaat gij heen?" En hij zeide tot mij: "Om Jeruzalem te meten, om te zien hoe groot hare breedte en hoe groot hare lengte wezen zal." Jeruzalem toch zal dorpsgewijze bewoond worden, wegens de veelheid harer inwoners.

Immers de getrouwe Verbonds-Jehovah getuigt: "Ik ben tot Mijn volk wedergekeerd en er zullen plaatsen zijn, waarin zij wonen zullen; ja, de vijanden zullen om dezelve niet zijn, want Ik zal een vurige muur zijn rondom Mijn volk."

En vervolgens zag ik en zie, Hij toonde mij Jozua, de Hogepriester, in het vierde nachtgezicht. Dat was geen mooi gezicht: hij stond met vuile klederen voor God en voor den Engel des Heeren, de satan aan zijne rechterhand om hem te weerstaan.

Hij was hier een type van Christus, Die gekleed was met de vuile klederen van Zijn volk. Maar de Heere stond op en zeide: *De Heere schelde u, gij satan, de Heere schelde u, die Jeruzalem verkiest: is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?*

Het is waar; hij was waard om verbrand te worden, want de kerk is niet anders dan andere volken, maar God heeft haar uitgerukt in Zijn eeuwige liefde. "Daarom, zo zegt Hij, doet deze vuile klederen van hem weg, doet hem wisselklederen aan en zet een reinen hoed op zijn hoofd. En zij deden also. Toen sprak de Heere voor allen, die daar waren, zeggende: Ziet, Ik heb uwe ongerechtigheden weggenomen, de zonden verzoend en u die wisselklederen aangedaan." Zo zijt gij een wonderteken van Mijn genade op de wereld. Dat is de kerk door de genade Gods, anders waren zij verteerd geworden.

Daarna zag hij twee gouden kruiken, een gouden kandelaar en olijfbomen, die goud van zich afgoten. De Heere zegt, dat het daarop ziet: "Ik zal zeventvoudig licht in Mijn kerk geven en die olie afgieten, want, zie, dat is Mijn Geest. Ik zal Geesteslicht geven in Mijn kerk, want zij is verdonkerd, zulk een volheid des Geestes als de olijfbomen, die goud afgieten, zodat voor Mijn aangezicht een lamp zal branden. Also zal Ik over Mijn kerk opstaan en dien Geest geven."

Een verblijvend en vreugdevol nachtgezicht.

Vervolgens zag hij een vliegende rol, welks lengte was 20 ellen en welks breedte was 10 ellen. Dat waren de afmetingen van het heiligdom, want het Heiligdom in Israël was 20 ellen lang en 10 ellen breed, en ziet, zegt hij, op die rol stond getekend de

vloek over het Heiligdom, want vervloekt zal alles zijn, dat niet naar Mijn Wet zijn zal, die rol gaat door en vliegt tot aan het Noorderland. Er wordt getuigd: "vliedt uit het Noorderland en keer weder, want Ik zal vloeken die niet naar Mijn Wet hoort."

Want als God wederkeert, en licht des Geestes in Zijn kerk schenkt, dan brengt Hij ze tot Zijn wetten en rechten, alzo, dat zij niet wederzijds in het Heiligdom verkeren kunnen met de vloek of niet de leugen in de rechterhand.

"En ziet", zegt hij, "ten zevende zag ik en zie een Efa, in dezelve werd een vrouw gedaan en daar was een loden blok op, welks - gewicht zeer zwaar was. Want de vrouw trachtte er uit te komen, maar zij werd erin gedrukt."

Zij is een afbeeldsel van de zonden van Israël. Gelijk Biléam raad gaf om het te verleiden tot het eten van afgodenoffer en te hoereren. Ja, dat zij haar dochteren zouden geven om het vlees te verleiden. Hier wordt de vrouw in de Efa gestopt, want de maat van de ongerechtigheden is vol geworden, en de kerk ligt er onder verdronken. "Maar ik zal uit eeuwige liefde de zonden uit Mijn kerk wegvoeren, Ik zal ze twee ooievaarsvleugelen geven, en ze vloog weg."

Waar gaat ze heen? Naar het land van het Noorden, daar hoort ze thuis, daar horen de zonden bij al haar trawanten. "Maar uit Mijn kerk zullen ze uitgevoerd worden, uit eeuwige liefde."

En zie, ik zag twee bergen van koper, welks gewicht ontzaggelijk zwaar was. Want denk dit eens in, bergen van koper. Neem eens een klein stukje, wat een gewicht heeft dat niet. Maar hij zag nog meer. Tussen die bergen zag hij vier wagens, en er voor paarden.

Voor de eerste wagen waren rode paarden, voor de tweede wagen waren zwarte paarden, voor de derde wagen witte paarden en voor de vierde wagen hagelvlekkige paarden.

Vragende naar de betekenis, zeide Hij: Dit zijn de zonden van Mijn volk, die zo zwaar wegen als bergen van koper. Nooit kan iemand dat gewicht van die zonden dragen, zij kunnen nooit anders brengen dan het oordeel. Daar staan zij, de paarden. De rode paarden zijn een teken van de oorlog, vanwege de gramschap, die uitgegaan is tegen de kerk en tegen de zonden van Mijn volk. Die zwarte paarden zijn het oordeel des doods, die witte paarden zijn het beeld Mijner overwinning en de hagelvlekkige paarden getuigen, dat de oordelen niet te tellen zijn wegens de zonde waarover ik vertoornd ben. "Maar ziet", zegt Hij, "Ik heb uitgedacht om een Man te doen komen, Wiens naam is Spruit. Die zal uit Zijn plaats spruiten en de zonden van Mijn volk wegnemen, en alle zonden zullen omgekeerd en omgekeerd worden. Hij zal ze wegnemen van Mijn kerk en voor het volk wegdragen."

Dan zegt hij in het 12de vers van het 9de hoofdstuk, dat Hij komen zal tot Sion, rijdende op het veulen van een ezelin, in zachtmoedigheid komen zal om de zonden van Zijn volk weg te nemen. Ja, Hij zal in zachtmoedigheid en eeuwige blijdschap tot dat volk naderen en al hun zonden op Zich nemen.

Vervolgens zegt hij in ons teksthoofdstuk: "Begeer nu van den Heere regen." Ziet gij door welk een vlak veld de Heere komt? Zijn naam toch is Heere der Heeren! Hij maakt het zo vlak, dat duivel, dood en hel zwijgen moeten voor den Rechter van de kerk van God, want de Heere zegt: *Ik wil blank bij Mijn kerk wonen. Ik heb gezegd, dat Ik ze voorstellen zal zonder vlek en rimpel.* Dat nu bewerkt Christus. Want Hij opent een deur voor de kerk, Die toegang geeft tot de troon der Genade.

Wij hebben gezegd, eerst stil te staan bij **de Volheid van die Aangeboden Zegen.**

Want bij Hem woont een volheid. Hoor maar: "Begeer van den Heere regen ten tijde des spaden regens. De Heere maakt de weerlichten en zal regen genoeg geven voor

ieder kruid op het veld."

Er zijn tweërlei regens: de vroege en de spade regen. De vroege regen kwam over de eerstelingen van het veld, en de spade regen over de tweede oogst. In die tweede oogst nu viel er niet veel regen, dan was de verbeide regen een spade regen. Wat wijst hij hier aan? Begeer van den Heere regen ten tijde des spaden regens. Dan zal het openbaar worden of Hij geen regen genoeg geeft voor elk kruid, Dan zal er geen schaarsheid zijn; dan zal de tweede oogst niet minder overvloedig zijn dan de eerste, wegens de volheid die bij Hem woont. Zo rommelen Zijn ingewanden van eeuwige liefde. Het is een groot bewijs van Gods gunst, dat hij ons spade regen geven wil. "Begeer van den Heere regen, want de Heere maakt de weerlichten en Hij zal regen genoeg geven." Hij wil zeggen: die God, Die de weerlichten maakt, en toont, dat Hij God is in de hemel en op aarde, Die daar schiet met Zijn bliksemen en spreekt van den hoge, die God is machtig en gewillig om regen te schenken.

De kerk van God heeft vrijmoedigheid om toe te gaan en Hem af te smeken, wat zij nodig heeft. Een volheid woont er bij Hem, welke Hij opent in en door Christus, waar wij in het morgenuur van getuigend: Hij ijvert over Sion met een zeer grote ijver. En de wereld zal het zien, dat de gerichten, welke Hij over de kerk gebracht heeft, tot haar nut zijn, en dat Hij met dezelfde liefde tot haar wederkeert, en dit zou ons moeten nopen om Biddag te houden, om te getuigen: laat ons wederkeren, omdat die Fontein niet verminderd is voor Zijn kerk; omdat bij Hem een volheid woont, welke nimmer te ledigen is.

Daarom zegt Hij ook: Begeer van den Heere regen, Die daartoe ons een weg geopend heeft, Die de hemel in Zijn hand heeft en Die een milde regen kan schenken, waarvan de dichter getuigt:

*"Een milde regen zond G' o Heer",
op Uw bezwijkend" erfenis neer,
om sterkte aan haar te geven."*

Dat deed de Heere. Hier zegt Hij zulk een regen te geven, die genoegzaam zijn zal voor ieder kruid op het veld, hetzij klein of groot, hetzij boven op de bergen, hetzij beneden in de dalen. Gods zegen zal erover zijn en het zal geen ontijdige regen wezen. Het ziet op de dierbare zegen Gods, welke Hij afgieten wil op Zijn kerk. Het is de zegen van Zijn rechterhand, de uitvloeiselen van de verdiensten van Christus. Het zijn geen zegeningen van Zijn linkerhand, waar de wereld in ten onder gaat, maar zegeningen in Christus, Die aan de rechterhand zit, waardoor Hij de zonden van Zijn volk wegneemt en regen doet nederdalen.

Als wij het land en volk voortgaan met zondigen en met het vertoornen van Gods aangezicht, en gij ziet dan, dat er regen valt, dan is het een groot onderscheid of zij valt in het oordeel of in de gunst van God. Hier is het in de gunst van God, want in Christus Jezus geeft God Zijn gunst aan de kerk met behoud van Zijn deugden, immers de zonden zijn gestraft in Zijn Zoon. Nu is hij een jaloers God van Zijn eer, als Hij getuigt: Begeer van den Heere regen, ja, ten tijde des spaden regens. Het is openbaar, dat Hij schenken zal die liefde, die onverminderd is en waarin God eeuwig verheerlijkt wordt. In die eeuwige liefde nu komt God tot Zijn kerk.

In deze weg van wederkeren moeten duivel en dood zwijgen, daarin komt God naar voren en wijst het volk aan, dat Hij spaden regen wil schenken in dien eeuwigen lieflijken fontein. God is niet verminderd, dezelfde volle fontein ontsluit God de Vader in Christus voor Zijn volk, zodat het nog van de hemel zou kunnen afdalen, als wij het vroegen om Zijns Zoons Christus' wil, om Wiens wil Hij alle dingen schenken wil, en om Wien Hij alles regeert en al het geschapene onderhoudt. Ja, zegt de Heere beproeft

Mij daarin of Ik dan niet de zegen zal doen afdruppen, zodat er geen schuren genoeg zullen zijn. Ja, al is het, dat de wormen het opgegeten hebben, zie, of Ik u dan niet vergelden zal hetgeen van tevoren te kort geschied is. Indien gij daar terecht komt, zal Ik u Mijn volle gunst betonen.

Iemand, die de zonden mag leren kennen en er geen raad mee weet, iemand, op wien alle oordelen neer konden dalen wordt een weg geopend in Christus.

Is er dan nog plaats voor de zonden? Nee, toch zeker! En hebt u daar in die weg de liefde Gods niet geproefd en gesmaakt? God geeft getuigenis door Zijn Zoon aan Zijn kerk: nu staat de deur nog open en kunnen wij nog, met behoud van Gods deugden, in die enige weg een zegen afsmecken voor land en volk. Een andere weg is er niet om Biddag te houden, een Biddag die in Gods gunst is, een Biddag, waarin Hij aan Zijn volk de zegen schenken kan en wil.

Niet alleen kan geven, maar ook wil geven, want Zijn wil is verenigd en geopenbaard in Hem, zodat er geprofeteerd kan worden: *dat er dan regen genoeg zal zijn voor ieder kruid op het veld*. Een regen daalt neer op het malse gras, en het zal geen plasregen zijn tot vernieling, het zal geen hagel wezen tot verbrijzeling: de regen zal beantwoorden aan het doel, waar het voor nederdaalt. Zo dierbaar zal God afdalen in Zijn kerk. En als God zo onder Zijn zegen het land zijn vruchten ziet geven om Zijns Zoons Christus' wil, dan kan het niet anders, of de kerk zal verootmoedigd worden. Dan zal zij uitroepen: *Moge de goedertierenheden toch leiden tot ootmoed en bekering*.

Maar er staat hier nog iets anders: *Want, zegt hij, de terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid en spreken ijdele dromen. Zij vertroosten met ijdelheid*.

2. Het is onze tweede gedachte: De IJdelheid.

De terafim is een afgodsbeeld. Gij kent de geschiedenis nog wel van de terafim van Laban, welke Rachel verstopt had. Dit was een beeld, waar Laban zich voor neerboog en waaraan hij raad vroeg. Zacharia wil hier tonen, dat het ons alleen verkeerdheid zal openbaren als wij iets vragen aan de afgoden of ons wenden tot de waarzeggers, want de terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid. Hierop gaf men acht; men stelde de terafim naar het Zuiden en zo verwachtten zij van die zijde de vervulling van hun bede; tevens vroeg men de waarzeggers, maar hij getuigt: zij zien valsheid.

Hier waarschuwt de Heere, dat Hij Zijn eer aan geen andere geeft, en dat wij het tevergeefs verwachten van deze of gene zijde; hier wijst Hij de ijdelheid aan van dromen, waar zij zich mee troosten. Buiten die enige weg in de eeuwige Middelaar Gods en der mensen schiet er niets anders over dan ijdelheid. Het gebeurde zelfs, dat zij zeiden: Mijn Baal heeft mij dit koren en most gegeven, en mijn terafim heeft mij dat gegeven.

Maar dan zegt de Heere: Ik zal Mijn wol en Mijn vlas wegnemen en al wat gij hebt; Ik zal tonen van Wien het is.

Wat van de ijdelheid gekomen is, zal vergaan, want er ligt geen zegen in. Dat ziet gij van jaar tot jaar. Welk een vet jaar is het vorige niet geweest! Het volk steunt echter op een vleselijke arm, maar de terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid. In deze weg kunnen wij geen Biddag houden, maar alleen in de weg, die God aanwijst in Zijn eeuwig Woord.

In deze weg kan Hij een zegen geven, een volle zegen, hetgeen tot verheerlijking van Zijn naam leidt. Hierin kan het. Hij zegt het met een redegevend woord: want de terafim spreken ijdelheid en de waarzeggers zien valsheid. De ware zegen vloeit

echter af van den Heere, Die de weerlichten maakt, Die spreekt van de hemel. Maar zij hadden geluisterd naar de terafim en de waarzeggers zij hadden zich verlustigd in de zonden, en daarom zijn zij heengetogen, als schapen zijn zij onderdrukt geworden, want er was geen herder. Dit was de oorzaak. Er was niemand anders dan de herder der valsheid, die de leugen spreekt: *Gij zult geen zwaard en geen honger zien.*

Het zou echter alzo voortgaan, totdat zij in een haastig verderf waren terecht gekomen. Maar, zo zegt Hij op een andere plaats: *Ik zal naar mijn schapen vragen, Ik zal naar mijn schoen omzien en hen wederhalen, die gedood hebben op vele bergen.* Hij getuigt het hier ook bij monde van Zacharia: Vraagt het aan Mij, Ik heb de zonden weggenomen en Ik heb een vlak veld gemaakt; stel het een tegenover het ander, zult gij dan Mij niet kiezen en zult gij dan niet luisteren naar mijn stem?

Hij stelt tegenover de weg van bedriegerij de weg van Zijn Gerechtigheid. Moet de kerk dan niet in ootmoed wegzinken voor de arbeid, welke Hij aan haar ten koste legt, dat Hij haar niet reeds lang beu geworden is? Hoe groot zal Zijn toorn zijn, wanneer zij ontsteken zal.

Eens gaat de deur op het nachtslot; dan zal Hij zeggen: Ik heb geroepen maar gij hebt geweigerd naar mijn stem te horen; Ik heb de mond van mijn knechten ontsloten om het u voor te houden, opdat gij nog bewogen zoudt worden en getuigen: Laat ons van den Heere die regen afbidden, laat ons naar geen terafim omzien, noch naar de waarzeggers.

Daarom is die bede zo kostelijk: *Heere, doe die ijdelheid en leugenaars verre van mij, geef mij het brood mijns bescheiden deels, ja, zodat ik niet verarme en stele, opdat ik de Naam mijns Gods niet aantaste.*

Die man werd ingewonnen. Het is een inwinnende zegen, waar God in verheerlijkt wordt en de kerk de blijdschap van wegdraagt.

Er staat nog meer: *Tegen de herders is Mijn toorn ontstoken en over de bokken heb ik bezoeking gedaan.*

Hier scheidt Hij de schapen van de bokken. De rechtvaardigen, welke de tucht aannemen, worden afgezonderd van de goddelozen. De schapen haalt Hij terug en Hij scheidt de bokken er van af. Want: *Tegen de herders was mijn toorn ontstoken en over de bokken heb Ik bezoeking gedaan, maar de Heere der Heirscharen zal Zijn kudde bezoeken, de huize Juda, en Hij zal haar stellen gelijk het paard Zijner majesteit in de strijd.*

3. Het is onze derde gedachte: De Majesteit.

Wij hebben gezien, ten eerste: de volheid als zegen; ten tweede: de ijdelheid, uitlopende in het oordeel en hier ziet gij Zijn Majesteit.

Hij zal opstaan over Zijn kudde als een herder; *Hij zal haar stellen gelijk het paard Zijner majesteit in de strijd.* Dat was voor Zacharia geen vreemde taal, want het paard Zijner Majesteit had hij gezien de Heere had het hem getoond, staande tussen de mirten, die in de diepte waren. Zo zou de Heere Zijn volk stellen, wit gelijk het paard, waarop Hij reed, gelijk het paard Zijner majesteit.

Deze majesteit zal Hij op Zijn kerk leggen, en als er majesteit op ligt, dan ligt er ook heerschappij op. Op een majesteit ligt luister en zij zal overwinnen. Het paard Zijner majesteit gaat de overwinning tegemoet. Zo zal ook de kerk overwinnen en doortrekken. Het is ons voorgelezen, hoe zij overwinnen zal: Van hetzelfde zal de hoeksteen, van hetzelfde zal de nagel, en van hetzelfde zal de strijdboog, tezamen zullen van hetzelfde alle drijvers voortkomen, en zij zullen zijn als helden die in het slijk der

straten treden in de strijd; en zij zullen strijden. Hij openbaart dus, dat zij niet zullen ondergaan gelijk haar vijanden, die openlijk acht gegeven hadden op de terafim en op de waarzeggers, waarmede zij echter bedrogen uitkwamen, want toen kwamen zij in de dood uit en in Babel terecht. Maar als zij acht gaven op den Heere en op hetgeen Hij hun gegeven had, dan zou het uitkomen, dat zij zijn zouden gelijk het paard Zijner majesteit in de strijd. Dan zal de kerk niet onder liggen, maar zal de wereld ondergaan en de kerk eeuwig triomferen; ja, zij zal ontvangen haar onderhoud, de zegeningen van den hogen God en zij zal tot een getuige op de aarde staan van Zijn goedertierenheid en trouw, in volle majesteit.

Ja, zo zal Zijn kerk staan, als voltooid en aangejord met alle wapenen voor de krijg, gelijk het aangetekend staat in Eféze 6, als een strijdbare held, het zwaard aan de heup, de helm der zaligheid op het hoofd, het borstwapen der Gerechtigheid aan en het schild des geloofs aan de arm, vaardig ten oorlog. Welk een edelheid! Kon God meer aanbieden?

Wij zouden het Woord haast op moeten eten, want het is nog zoeter dan honing en dan honingzeem. Wat laf is dan alle spijs buiten hetzelfde. Het is de dierbaarheid van Gods Woord, dat zij opgehaald worden uit het slijk. De vijanden zullen vergaan, maar de kerk zal eeuwig triomferen; als het paard Zijner majesteit in de strijd, alzo zal zij uitkomen. Het is een jaloers God op Zijn eer en daarin wordt God verheerlijkt in de hemel en de kerk getroost op de aarde; daarin ligt de verlustiging. Het zou gezien kunnen worden als de regen, die afdrupt. Dan zou de kerk samenkomen en krijgen als het paard Zijner Majesteit in de strijd. Welk een vettigheid, en sterkte, welk een sieraad! Zo wil God de kerk stellen tot eeuwige luister Zijner majesteit. Dan zal God Zich eeuwig verlustigen, daarom komt de kerk ervan te getuigen, dat zij geen ander nodig heeft en ook niet van dat spoor zal dwalen, maar zij zal zich verenigen met hetgeen de dichter daarvan zingt in

PSALM 37: 2 en 3.

Toepassing.

Zo zegt de Heere: Want Ik heb Mij over Sion ontfermd en ben tot hetzelfde wedergekeerd. Dan is de Heere in het midden van Zijn volk en neemt Hij uit eeuwige liefde de zonden weg. Zou de zegen dan uitwendig ontbreken, zou Hij dan geen regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld? Gods volk in ons midden, als God eens even de schuld heeft weggedaan, staat het er dan niet geheel anders bij? Als u het kruid ziet groeien in Gods gunst om Zijns Zoons Christus' wil, kunt u dan de dierbaarheid van hetgeen u proeft en smaakt in de liefde Gods in bewoordingen brengen? Dan kunt u het hier met een klein beetje stellen, want wat u hebt is alles gunst. Dan gaat u bukken voor de majesteit Gods, als Hij het u aantoon, gelijk ook hier bij monde van Zacharia, hoe Hij het opgenomen heeft voor Zijne kerk en het gewicht van de zonden, waarmede een ziel lag te tobben, gedragen heeft. Als Hij dan Zijn volk gaat stellen als het paard Zijner majesteit in de strijd, en hun toont dat zij eenmaal zullen overwinnen, dan is het of Hij zeggen wil: "Zoudt u nu geen moed scheppen en getuigen": "Laat ons wederkeren, tot den Heere"?

Dat wij dan in de diepte mochten komen met de mirten; daar is de kerk op haar plaats, dan moge zij liggen in haar binnenkamer, 'dan mogen zij liggen op haar leger'. Dan is dat de plaats, waar de Heere Zich verlustigt in Zijn volk en dan zal Hij haar opvoeren tot lieflijkheid, want de mirte geeft een lieflijke reuk.

En Ik ben tot Mijn Sion wedergekeerd, en Ik ijver over haar. De Heere zal over haar ijveren. Dan zal het vuur alle tegenpartijders verteren. Dan zal het uitkomen, dat de

kerk eenmaal met Hem zal zitten als overwinnaar op de troon. Zouden wij daar niet naar moeten staan? Dan zou de zegen afdalen, de zegen, die duurt, niet alleen voor de aarde, maar dan zouden alle dingen medewerken om God eeuwig eer te geven.

Mocht God ons daartoe verwaardigen om een zuivere Biddag te houden, opdat wegens de waardij zij dan niet ras vervlogen mocht zijn en zouden zeggen: die dag is achter de rug, maar dat wij haar mee mochten dragen, verstaande wat God voor Zijn kerk geeft. "Ik ben wedergekeerd", zegt de Heere, en de ziel: Al wat Hij gesproken heeft, zal Hij ook vervullen.

Er is niets, waar u meer staat op kunt maken dan op God. Mochten wij dan zo samen wederkeren en mocht de zegen, die geschonken wordt, ons verootmoedigen, om te getuigen: Wij hebben het uit Uw hand ontvangen en wij zullen het weer in Uw hand terugleggen; U hebt het ons gegeven.

Is er dan nog een volk in ons midden dat deze weg persoonlijk kent voor zijn ziel? Toen u dit kreeg te kennen, bleef het toen beperkt tot u alleen?

U zult zeggen: nee, toen ben ik pas een bidder geworden in mijn huis, en het kon niet alleen bij mijn huis blijven en het kon niet alleen bij de kerk blijven. U hebt gezegd: *Heere, dat zij toch allen tot U gebracht mochten worden.* Kon het toen alleen bij land en volk blijven?

Nee, u kreeg te zien, dat God een God is van zee tot zee en van rivier tot aan de einden der aarde. Toen kreeg u een gebedsleven aan de troon. O, dat edele, dat daaruit voortvloeit. Dan wordt het de gemeenschap der heiligen en een algemene Christelijke kerk.

Wat zijn wij toch ver van onze plaats; ach, dat ons hoofd water ware en ons oog een springader van tranen. Dat wij iets innerlijks ervan mochten proeven, en zeggen: Ja, Heere, dat is het!

Daar hoort de levende wel de levende klanken, maar er komt zulk een scheiding tussen te staan, dat hij moet zeggen: Heere, wat is mijn leven? Het zijn onze zonden, die ons om en af doen zwerven.

Zijn het niet uw zonden, o Israëel, waarom Ik Mijn gemeenschap onttrek? Henen uit, henen uit, werp ze weg gelijk een maanstondig kleed.

Mochten wij dan wederkeren tot die edele liefde en die zegen mogen ontvangen, welke Hem tot verheerlijking strekt. De kerk heeft de eerste verantwoordelijke plaats, om daarin voor te gaan en de Heere zegt: Ik zal niet zwijgen, totdat Ik u gesteld zal hebben tot een lof op aarde. Ik zal tot Mijn volk wederkeren en betonen, dat Ik het ben, en gezworen heb bij de rechterhand Mijner sterkte dat Ik u niet verlaten zal. Ik zal zijn als de hoeksteen, behorende tot het paleis. Christus toch is het Hoofd des hoeks, Die Zijn kerk vasthoudt.

Laat ons daar terecht mogen komen, dat wij als smekelingen bevonden werden aan Zijnen troon. Hij mocht ons geven, die regen, welke wij van Hem begeren mogen om Zijns Zoons Christus' wil. AMEN.

Slotzang: PSALM 146: 3.

3. DE ZEGEN DER ONDERTROUW

Derde preek (Avonddienst)

Zingen: Ps. 73: 1.

Lezen: Hoséa 2.

Zingen: Ps. 74: 2.

Geliefden,

"Herdenk de trouw voorheen aan ons betoond" zegt de dichter. Hij roept tot God, om, in gedachtenis te brengen, wat de Heere eertijds gedaan had, de trouw, die Hij in het verleden betoonde. Hij was die trouw niet vergeten. Maar wat hebben zij gedaan? Zij verzondigden het, zodat God zich onttrok. De Kerk kon nooit zeggen: "Herdenk de trouw aan ons voorheen betoond", als zij niet wederkeerde tot haar vorige plaats. Wij kunnen in onze zonden niet blijven en zeggen: "Herdenk de trouw." Niet één van de kerk van God, die dat durft wagen.

Wij zijn samengeropen om biddag te houden, maar als wij in onze zonden en verlaten van God blijven doorgaan, zouden wij dan durven getuigen: "gedenk de trouw aan ons voorheen betoond"?

Toen de Kerk God nawandelde betoonde Hij Zijn trouw. De Heere was het, die voor alles kwam te strijden. Dan volgt hier een pleitrede: "*Denk aan Uw volk door U vanouds verkregen.*"

Hij wijst aan, dat Christus dat volk vanouds verkregen heeft. Van eeuwigheid verkregen, van God den Vader. Voor dat volk heeft Hij zich doodgeliefd; daar heeft Hij zichzelf voor gegeven.

De dichter zegt nogmaals:

"Denk aan Uw erv', het voorwerp van Uw zegen.

Aan Sion's berg, waar G' eertijds hebt gewoond."

Dit volk is het voorwerp van Zijn zegen. Als ge de kerk van God uit de wereld wegneemt, zal God dan nog zegeningen overlaten? Als de Heere Lot uit Sodom wegneemt, laat Hij geen zegeningen meer over, Hij roeit Sodom uit. Daarom getuigt hij hier: "denk aan Uw erv"; het voorwerp van Uw zegen."

Hier komt Gods Kerk tot een teken en getuige te staan van Zijn zegen. De Spreukendichter zegt: "Het land vaart wel, waar de rechtvaardige opkomt. Waar de Godloze "vermeedert, daar zinkt het weg. Zodat de Kerk aangewezen wordt als het voorwerp van Gods zegen. Zij is het voorwerp van Gods eeuwige liefde, gerekend in den Eeuwige Immanuël. Dáárom die pleitrede. Maar dan kunnen wij niet in de stand der zonden blijven leven, dat is eeuwig onmogelijk. Niemand durft dan te wagen, dit in gedachtenis te roepen. Die het wel durft, is geen Geest van God gesteld maar een geest die tegen Hem strijdt.

De Kerk echter buigt geheel in het stof en daarom zegt hij: "Aan Sion's berg, waar G' eertijds hebt gewoond." Hij zal aan Sion gedenken. als het volk wederkeert tot haar vorige Man. Dan kan het pleiten en die trouw in gedachtenis brengen voor de hoge God. Daar kan de biddag ons heen brengen; verlaten hetgeen achter ons is, en strekken naar hetgeen voor ons is. Zodat Hij diezelfde zegen geeft uit diezelfde liefdesfontein. Bij dat wederkeren en de zegen daaraan verbonden, vragen wij uw aandacht nader voor hetgeen u voorgelezen is uit de profeet Hoséa, het tweede hoofdstuk, de verzen 20 tot en met 22.

En het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, spreekt de Heere. Ik zal de hemel verhoren en die zal de aarde verhoren; en de aarde zal het koren verhoren mitsgaders de most en de olie en die zullen Jizreël verhoren; en Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama; en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: gij zijt mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God.

Zingen: Ps. 72: 3.

Geschreven boven de tekst: "De Zegen der Ondertrouw."

Wij staan stil bij:

- Ten eerste "Het Verhoor des Hemels";
- ten 2e bij: "De Zegen der Aarde";
- ten 3e. bij: "De Erkenning der Zijnen."

Hoséa is een profeet, die geprofeteerd heeft ten tijde van de scheuring des rijks, toen de Tien Stammen van Israël aan Jerobeam behoorden en de overige twee, nl. Juda en Benjamin aan Rehabeam. Het rijk was gescheurd in tweeën, het rijk van Juda en het rijk van Efraïm. Efraïm stond als leidend hoofd van het Tien Stammenrijk, waarom het Israël genaamd werd. Het was te dien dage, dat zij niet alleen tegen de vijanden van buiten streden, maar de strijd kwam uit het land zelf, en dat land hadden zij nog wel naar het meetsnoer ontvangen.

Het kwam zelfs zo ver, dat bijna een gehele stam werd uitgeroeid, nl. de stam van Benjamin. Het land was vol van twist en tweedracht, Israël, het rijk der tien stammen. helde geheel en al over naar het huis van Jerobeam. Het is afgefallen van Rehabeam en week van den hogen God af. Juda en Benjamin bleven enige tijd trouw aan het huis van David. Doch de trouweloze zuster Juda hoereerde Israël achterna, zodat zij samen werden verontreinigd in de afgoderij. Maar de Heere, die een trouw God over Zijn Kerk is, kwam te getuigen en zond een profeet tot het volk, tot het Tien Stammenrijk, om haar zonden aan te wijzen.

Als u het eerste hoofdstuk leest, zou men zeggen: "Wat doet God nu?" Wil Hij de profeet verenigen met de zonden? Het woord des Heeren, dat tot hem geschiedde, luidde: "Zo zegt de Heere, neemt u een vrouw, die een hoer is." Daar moest hij mee trouwen en kinderen bij dezelve telen. De zonen, die geboren werden, moest hij noemen ***Jizreël en Lo-Ammi, de dochter Lo-Ruchama.***

Dit geschiedt. Een vrouw der hoerij genomen en zaden der hoerij voortgebracht. Samen was het verzondigd. Wat zal daarvan terechtkomen?

Zelf mede ingelijfd in het verderf en God zal Zijn toorn over dezelve stellen. Hij heeft het gezegd: "Want Ik zal Mij over dezelve niet ontfermen, zo zal Ik haar naam Mij niet ontfermen." Want God kon in de weg van hoerij en afwijkingen zich niet over haar ontfermen noch over haar, noch over haar zaad. Het oordeel stond getekend. Het is ons voorgelezen: "Twist met ulieder moeder, omdat zij mijn vrouw niet is en ik haar man niet ben."

Zo had de Heere Israël niet geteeld, zo stonden zij losgescheurd van den hogen God. Het heeft een betekenis, want hij legt ons voor waar het zaad zich op zal gaan beroepen. nl. op haar hoerij en op de Baäls, zeggende: "Mijn Baal heeft mij dit koren gegeven en ik zal mijn boelen na gaan." Zij gaan daarin voort en zijn er zo aan verbonden, dat zij zeggen: "wat wij gekregen hebben is van Baäl, zelfs het onderhoud des levens."

"Maar", zegt de Heere, Ik zal wegnemen Mijn koren, Mijn vlas en Mijn wol, dat zij tot de Paasdienst gebruikt hebben, want het is Mijne."

Hij zal tonen dat het van Hem is, dat Hij het gegeven heeft. Dan wijst Hij aan: "Want zie, Ik zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn, en aldaar zal Ik tot haar hart spreken, en Ik zal haar geven het dal Achor tot een deur der hope." D.w.z. een deur, waardoor de zonden en overtredingen van Israël werden weggenomen, een poort om uit het midden weg te doen de ongerechtigheid, anders kon het nooit een deur der hope zijn. Zou er een deur der hope voor land en volk wezen, dan zou het zijn om de zonden uit het midden weg te doen.

Dat is de weg, waarvan God getuigt: door deze zal Ik ze terugbrengen en het zal te dien dage geschieden, dat u Mij zult noemen Mijn Man, en niet meer mijn Baal: en ik zal de naam Baal wegnemen en zal hem uitroeien. Ik zal ten dien dage een verbond maken, Ik zal het zo openbaren, dat zij weder tot Mij zullen keren. Hij heeft een deur der hope geopend in het dal Achor, want God kan met Zijn volk niet meer in gemeenschap treden, zolang zij in de zonde blijven. Als land en vork doorgaan met afhoereren van den hogen God, dan kan Hij nooit meer in haar gemeenschap treden. God staat te lokken, te kloppen en te roepen. Hij wijst het dal Achor aan tot een deur der hope, om de zonden uit het midden weg te doen.

Dan zegt Hij: "wanneer u in dat verbond gekomen zijt, zal Ik u weer ondertrouwen." Ik zal u ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, in goedertierenheid en in barmhartigheid. Hij getuigt, dat Hij het Zelf is, die wederkeren zal: "Zo, indien een vrouw haar man verlaten zal, is zij in het verderf gekomen. Wanneer Hij zulk een wederneemt, zal daardoor het ganse land ontheiligd worden.

Maar toch: "Al had u met vele boeleerders geboeleerd, keer nochtans weder." Daar bewijst Hij Zijn hoogste liefde. "Ik zal u ondertrouwen in geloof en gij zult den Heere kennen."

Want gerechtigheid en gerichte gaan het geloof vooraf. Dat leert de kerk van God kennen, als zij krijgt te zien wie Hij is, waarmede zij verbonden wordt.

"Ik zal U ondertrouwen in geloof", en door het geloof wordt gekend de Eeuwige Brudegom Christus Jezus, want zonder geloof is dit onmogelijk. Christus wordt gekend door geloof: "en gij zult de Heere kennen"

Als de bron geopend wordt, waarin God Zijn Kerk haalt en waarin Hij ze kent, zal God Zijn zegen geven, in die vorige Man, om wiens wil God de aarde regeert en onderhoudt.

Dan wijst Hij aan de zegen der ondertrouw: "Het zal te dien dage geschieden, dat ik verhoren zal", spreekt de Heere. "Ik zal de hemel verhoren."

Wij hebben gezegd, het eerst stil te staan bij het verhoor des Hemels.

Als de kerk is wedergekeerd is zij ondertrouwd, want de kerk op aarde is in ondertrouw en straks wordt de bruiloft eeuwig voortgezet. Men leest in Openbaring, dat Hij de eeuwige band gesloten heeft en nooit meer wijken zal. Hier getuigt Hij van de zegen der ondertrouw: "Ik zal de hemel verhoren." Want God den Vader verhoort den Zoon, die Zijn kerk ondertrouwd heeft. Een Eeuwige weldaad om uit dat verbond een zegen te ontvangen, Dan is het niet meer uit het werkverbond, maar zijn het zegeningen, die vloeien uit het Genadeverbond, zoals hier is aangetoond. En al ligt de Kerk verdrongen en verzonken, echter:

*"Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen."*

Hier ziet u een verschrikkelijke tijd, een verscheurde tijd; doch ook de opening van de liefde Gods. "Ik zal te dien dage verhoren", spreekt de Heere, "Ik zal de Hemel verhoren." O, daarin, in die Eeuwigen Immanuël, in Christus Jezus, om Wiens wil de

Heere regeert, en al het geschapene onderhoudt. Daaruit vloeit de zegen van het Verbond: "Ik zal de hemel verhoren."

In de brief aan de Efeziërs zegt Hij: "De dingen die in de hemel en op aarde zijn, worden gezegend, omdat zij in Hem gerekend liggen."

Zij zijn wedergekeerd tot hun vorige Man. Deze weg wordt aangewezen voor land en volk, want hierin kan Hij verhoren, hoe ver wij ook van den hogen God zijn afgehoereerd. Hij wijst hier aan dat de profeet mede in het verderf is ingelijfd. Niet dat God lust had aan onreinheid, maar om aan te wijzen de alreinigende kracht, opdat de profeet er niet buiten zou staan. De profeet lag mede in het oordeel opgesloten, gelijk ook een Jeremia en al diegenen die gesteld waren, mede ingesloten lagen. Opdat zij tesamen behouden zullen worden door die Enige Man. Het is een bewijs van de eeuwige liefde Gods, dat Hij Zijn kerk daarin ondertrouwd en zijn zegen schenken wil.

"Ik zal den Hemel verhoren."

Hij getuigt daarin alle dingen te willen schenken, uit den Hemel in Christus, de Middelaar Gods en der mensen; ja, Hij heeft gezegd, dat Hij ook alle dingen met Hem schenken zal, die wij nodig hebben voor het tijdelijke leven. Vandaar dat Hij zegt: "Zoekt eerst het Koninkrijk der hemelen en Zijne gerechtigheid en alle dingen zullen u toegeworpen worden."

Wat staat er in de eerste plaats te doen voor land en volk? Het verlaten van de onreinheid, hoe ellendig wij ook verzonken liggen, het dal Achor stond gesteld tot een deur der hope. De geschiedenis kent men: Toen Israëel in het land gekomen was om dat te beërven, en het snoer uitgemeten werd, kwam er een ban in het leger. Toen trok God Zijn hand af, en ging de vijand heersen; er kwam een oordeel over het volk. Maar toen de ban weggenomen werd in het dal Achor, keerde God weder tot Zijn Kerk, "Ik zal stellen het dal Achor tot een deur der hope", om weder te keren tot Mijn Kerk.

Zo wijst de Heere aan, dat Hij geen gemeenschap kan hebben met land en volk in de zonden. Wij kunnen geen biddag houden en een zegen afsmecken, en tevens voort. Gaan in het afhoereren van den hogen God. Het zou tot oneer van den Heere strekken, en elk schepsel in het verderf leiden. Hij wijst de weg van wederkeren aan; Christus als bronoorzaak, waarin Hij de onreine Kerk reinigt, want de zonden zijn in Christus nooit ingelijfd. Wel een berouwvolle zondaar, die smart en leed draagt over de zondige weg. Hij heeft nooit gezegd, dat een zondaar te zwaar, te lang of te groot gezondigd heeft. Maar dit komt openbaar in berouw, smart en leedwezen, gelijk in hoofdstuk zes staat aangetekend, dan zeggen ze: Komt, laat ons wederkeren tot den Heere, tot onzen vorige Man, want Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden."

Hij zal de hemel verhoren, want, de hemel is om der zonden wil toegesloten.

Hij zegt: "Die zal de aarde verhoren. Ik zal de Hemel verhoren en de Hemel zal de aarde verhoren." God de Vader zou door middel van de Zoon de aarde verhoren. En de kerk van God kan door den Middelaar Jezus Christus tot Hem gaan.

Ik lig in verbinding met mijn Zoon. Want buiten de Zoon om kan de Kerk niet anders dan wegzinken, dan daalt Zijn toorn af op de Kerk. Maar door Christus kon de zegen wederkeren, deze zal de aarde verhoren. Dan komt Hij naar voren en zegt: "De aarde zal het koren verhoren mitsgaders de most en de olie, die zullen Jizreël verhoren."

Daar wijst Hij onze tweede gedachte aan:

2. "De zegen der aarde."

Straks hebben wij u aangewezen, dat de aarde om onzentwil vervloekt is. die zou nooit anders voortgebracht hebben dan doornen en distelen. Maar Christus, die

verhoord werd in de hemel, zal de aarde verhoren, en de aarde zal het koren verhoren, d.w.z.: Hij zal groei en wasdom geven aan al het gezaaide, waar om onzentwil de vloek in ligt. Hij zal er het verderf uit wegnemen. Als u het dan ziet groeien en het is in de waarachtige weg gezaaid, wat een edel werk is het dan. u zult nooit zeggen: "Mijn boelen heeft mij dit koren en most gegeven."

Dan zult gij zeggen: "Mijn Man heeft mij dit gegeven, om het also te zaaien." En de aarde zegt Hij, "zal het koren verhoren." Die zal opnemen hetgeen er in die Naam gezaaid is. Omdat de Hemel verhoord heeft zal Hij dauw en regen geven over dezelve, en het verder wegnemen in de fontein; Christus, de enige fontein, en in zulk een weg wil God een biddag verhoren. Dan zal Jizreël verhoord worden. Straks werd genoemd, dat het de eerste zoon was, die geboren is uit hoererij, daar kan Hij geen gemeenschap mee hebben.

Want Hij zegt, dat Hij zich niet zou ontfermen. Maar in de weg van ondertrouw in en door Christus zal Hij betonen, dat Hij daarin verhoren wil. "En die zal Jizreël verhoren." Zodat het uit zal komen, dat die hoge God wedergekeerd is tot Zijn Kerk. Hier staat het tot een getuige, dan zal de aarde verhoord worden, het koren en de most, mitsgaders de olie. Dit waren vruchten van het geteelde in Israël. Er werd in Israël koren en most geteeld, most uit uitgeperste druiven en olie uit de olijven. Het zijn de zegeningen, die God geeft om Zijns Zoons Christi wil, Die zal de aarde verhoren in Zijn Naam. Wat een edel zaad, zou dit geen reden zijn om terug te keren met land en volk? Zij zouden zekerlijk samenkomen en van al wat zij ontvangen hebben, de eerstelingen nemen en voor het aangezicht des Heeren neerleggen als gave van God gezonden om Christus wil.

"Waar zijn wij ermee terecht gekomen? Hier staat aangetekend: "Ik zal ze mij op de aarde zaaien."

Hij zal Zijn Kerk doen buigen in het stof der verootmoediging. Want de vrucht van Christus' verdienste, doet de mens buigen: "Ik zal ze mij op de aarde zaaien. Mijn volk zal zijn als het zaad der aarde, zij zullen buigen in het stof der verootmoediging."

Dan wijst hij aan: *"En Ik zal mij ontfermen over Lo-Ruchama."*

Dat was de tweede, de dochter, die Hij zegenen zou, het betekent: voorbeschikte.³ Hij zegt het, in Zijn ondertrouw zal Hij zich ontfermen: "Ik zal Mij ontfermen over Mijn voorbeschikte."

Ziet u waar God zich over ontfermt? Over Zijn voorbeschikte volk, over Zijn uitverkoren Kerk, zo staat er in de grondtaal. God haalt door al de boosheid heen Zijn Kerk eruit. Hij zal hen, die door dezelfde diepe weg zijn doorgestaan, in Zijn Eeuwige liefde terughalen. Ik zal Mij over Mijn voorbeschikte ontfermen.

"Ik zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama", die in het diepe verderf geteeld is. Hij zal zich over haar ontfermen, niet in haar zonden, maar in haar wederkeren tot het verbond. Zo ontfermt God Zich uit genade over Zijn uitverkoren Kerk in Christus. "Ik zal ze Mij op de aarde doen zaaien", opdat ik hen verhoren zal.

Dan zal de Kerk verootmoedigd worden in de vrucht van Christus. Elk kind van God ondervindt het, dat de Heere verhoren zal in Christus in de hemel en zaaien op de aarde in Zijn Zoon, en verloren in zichzelf zij verootmoedigd worden in Zijn Vrucht, God komt over en ontfermt Zich over een verloren volk, over een volk, hetwelk in onreinheid geteeld is. Een volk, waarvan getuigd wordt: "Twist met ulieder moeder, omdat Zij Mijn vrouw niet is en Ik haar Man niet ben."

³ Het hebreuws lo ruchama betekent letterlijk: niet ontfermd (of, niet erbarmd)

Maar in het wederkeren zal Ik Mij ontfermen over Lo-Ruchama.

Tot de tweede zoon, tot Lo-Ammi, zal Hij zeggen: "Gij zijt Mijn volk." Ammi⁴ wil zeggen: verbonden. Die twee, Lo-Ruchama en Lo-Ammi, waren aan elkaar verbonden. Zij waren samen afgehoereerd. Hij zal tot hen zeggen: "Gij zijt Mijn volk"; tot die verbondenen, die van eeuwigheid in Mijn liefde, in het Verbond liggen. Hier ziet u dat God met Zijn Kerk verbonden ligt in Christus.

3. Wat een dankbaarheid. Het is onze derde gedachte: "**De erkenning der Zijnen.**"

Hier getuigt God van Zijn eigen werk, wij zouden zeggen: "O, mijn God." Hij zegt: Door het wederkeren zal Ik Mij ontfermen over Mijn volk, dat volk, waar Hij zich over ontfermt, waarvan Hij gezegd heeft: "Mijn volk" dit zal zeggen: "O, mijn God." Daarin erkent de Kerk niet meer mijn Baäl; maar daar erkennen zij God, Die hen in Christus Jezus wederom terugbrengt, gevende hun gemeenschap onder elkander op aarde. Deze Zijn vrucht wordt ontsloten opdat de eeuwige blijdschap zal uitvloeien uit de troon der genade. Vandaar dat Hij getuigenis geeft in Zijn Kerk, en hun dit samen doet erkennen. Want Hij wil erkent zijn van Zijn Kerk. En als zij afzwerven, betoont Hij, dat Hij niet anders dan vertoornd kan zijn. Maar in de weg der wederkering zal Hij Zich ontfermen over Zijn volk, over Lo-Ruchama, de voorbeschikte, Hij zal tot hen zeggen: "Mijn volk." O, dan schaamt Hij zich niet hen broeder te noemen, want Hij heeft hun gewassen.

Daarom leeft Hij altijd voor een buigend volk, dat in het stof terecht mag komen. Op deze biddag mocht ons een deur der hope geopend worden, Als wij de zonden verlaten, zal de hemel verhoord worden in Christus en de aarde ontsloten worden in Zijn vrucht. En een buigend gemaakt volk onder de vrucht der verootmoediging zullen alle dingen medewerken ten goede.

Het zal uitkomen, dat God dan met Zijn Kerk voorttrekt. Dan is de Kerk het voorwerp van Zijn zegen, waar Hij in woont. Dan zal Hij de hemel ontsluiten en de vruchten op aarde doen nederdalen; dan zal Zijn Eer rijzen uit het stof, gelijk de kerk daarvan zingt in Psalm 65 vers 8 en 9.

Toepassing.

Het is een zegen, die tot verheerlijking Gods strekt. Het is een geschonken zegen, waaruit de zonden zijn weggenomen. Hij heeft betoond, dat Hij opmerkelijk met hen gehandeld heeft. Hij heeft aangewezen, dat Hij in de weg der zonden nooit met Zijn Kerk een voortgang kan hebben, maar dat Hij in Zijn toorn van hun wegneemt Zijn koren. Zijn most en Zijn olie. Wat voor Israël geldende was, is niet minder geldende voor ons. Zo Hij hun niet gespaard heeft, Hij zal ons ook niet sparen. Als wij doorgaan met afwijken van den hogen God, is er niets anders te verwachten als Zijn slaande hand. Hij verdraagt niet, dat Zijn Kerk in de zonden voortleeft. En de deur is ons aangewezen. Hebt u niet gehoord, dat de kerk nooit te ver weg is om weder te keren tot den Heere? Hebt u niet voor horen stellen uit Jesaja 26, dat hij getuigt, Hem in de gerichten verwacht te hebben? Hebt u niet gehoord, dat tot die Naam de begeerte der ziel was, om verbonden te worden op de aarde en om gerichte te leren oefenen, opdat Hij tot Zijn Kerk zou wederkeren, zijn liefde en ontferming schenkende?

In het middaguur hebt u gehoord, dat Hij Zijn Kerk wassen en reinigen wil en daartoe openstelt een fontein der zegeningen. "Begeer van den Heere regen ten tijde des spaden regens", zegt Hij. Wij hebben voorgesteld tweeërlei regens in Israël. Een

⁴ Hebreeuws Ammi is letterlijk *mijn volk*

vroege en een spaden regen. De vroege regens zijn de beste, maar de kerk van God is altijd op de achtergrond gesteld. Jacob kreeg de vroegelingen niet, hij kreeg de spadelingen. Maar hij zuchtte tot den Heere en Hij zegende de spadelingen. Al werd zijn loon dan tienmaal veranderd, de Heere zegt: "Ik zal er voor zorgen."

Zo zal Ik overvloediglijk regen geven, als het gaat om Mijn Kerk, die wederkeert. Ik zal tonen Mijn grote liefde aan Mijn Kerk, en de zonden wegnemen. Hij heeft ons aangewezen, dat het met de Kerk zal zijn, als het paard Zijnet Majesteit in de strijd tot luister en volmaking. Hij heeft Zichzelf daartoe overgegeven. u hebt gehoord, hoe dat het verzondigd lag; niet de wereld, maar de Kerk lag verscheurd, in twist en tweedracht tegen elkander. Maar de Eeuwige God doet ze samenbinden, Zijn ontferming kwam Hij te tonen in de liefde Zijner ondertrouw. De zonden wegnemende, de hemel verhorende in Christus Jezus, waarin zij zal wederkeren als tot haar Man. De zegen gevende van de aarde; en deze verhoort het koren. Want Hij heeft de hemel en de aarde in Zijn macht.

Dat u zo smeken mocht in de naam van Christus; of Hij zegenen wilde met het behoud van Zijn deugden, wegnemende de zonden van Zijn Kerk, daarin schenkende de samenbinding van Zijn liefde. Want Hij wil Jizreël verhoren en Zich ontfermen over Lo-Ruchama, de voorbeschikte; dat is: Zijn Kerk van eeuwigheid, de uitverkorenen, en dan Lo-Ammi, bemind zijnde door de eeuwige verbintenis Zijner liefde.

Mocht dan de kerk van God zo samengebonden zijn in nauwe gemeenschap. Wat een waardij zou het zijn, als zo de hemel geopend mocht worden, en wij zo mogen zaaien. Dan zal het uitkomen:

*"Wie hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen als hij vruchten maait."*

Hij zal het zaad dragen en ter bestemde tijd ermede naar voren komen voor Gods aangezicht. Dan staat de deur nog open, hij is nog niet op het nachtslot geschoven voor land en volk, staat en kerk, om tot Hem weder te; keren. Al hebt gij met vele boeieiders geboeieerd, keer nochtans weder tot Mij.

Hij stelt Zichzelf in de laagste plaats, Zijn eigen Zoon overgevend tot een verbinding om mee samen te gaan. Dan getuigt Hij, dat Zijn zegen zal afdruppen en dat Hij geven zal de samenbinding Zijner Kerk. Dan zal het niet zijn van Hem afhoererende, maar: "Ik zal u Mij op de aarde zaaien."

Dat zal zijn verootmoedigd en tot verheerlijking Gods. God moge daartoe geven, dat de Kerk samengebonden mocht worden door middel van Zijn eeuwig Woord; daartoe mocht Hij deze biddag maken tot een onvergetelijke, samengebonden zijnde aan Zijne troon, verhoord door Zijn eeuwigen Schootzoon.

Dan zal de Kerk gemaaid worden, dan zal Hij schoven dragen in Zijn schuur. Het kaf zal met onuitblusselijk vuur worden verbrand. Dat wij daar terecht mogen komen, om, als Hij komt met de wan in Zijn Hand om Zijn dorsvloer te doorzuiveren, niet weg te stuiven als kaf voor de wind. Maar dat wij tot het gezaaide mogen behoren, dat opgevoerd in de Eeuwige Korenschuur, en getuigen: "Heere, Gij hebt gegeven de wasdom. U hebt gegeven het zaad van Uw eeuwig Woord in de akker onzer ziel en de vrucht daarvan gezonden tot verheerlijking van Uw Naam. Dan kan het niet anders zijn, of de Zijnen zullen het erkennen en getuigen: "Gij, die op de troon zit en het Lam, zijn waardig daarvan eeuwig te ontvangen de lof, eer en dankzegging en de aanbedding tot in Eeuwigheid." AMEN.

4. De kracht des gebeds

Biddagpreek over Jakobus 5:17 en 18

Zingen: Psalm 123:1

Lezen: Jakobus 5

Zingen: Psalm 84:3

Zingen: Psalm 145:5 en 6

Zingen: Psalm 116:3

Geliefden,

Jabez nu was heerlijker dan zijn broeders." "Waarom was die man heerlijker? Er staat van hem geschreven, dat hij bad, en de inhoud van zijn gebed wordt ook vermeld. Indien God welvaart zou geven en uitbreiding van de landpaal, dat zulks dan mocht strekken tot Gods eer; en indien het kwaad zou komen, dat God het met het kwade zo zou maken, dat het hem niet smartte. Hij deed dus een gebed, waarom de mond der waarheid zegt, dat hij heerlijker was dan zijn broeders. Die heerlijkheid kwam daarin uit, dat hij het aangezicht richtte tot God, om zich in zijn gebed naar Hem te wenden, Die beide het goede en het kwade in Zijn hand heeft, om het te brengen naar Zijn eeuwige raad en eeuwig welbehagen.

Het is voortreffelijk als wij samenkomen om biddag te houden, als wij dat doen naar de wil van God. Om een gebed te doen, dat Gode welbehaaglijk is en ons onmisbaar. Dat wij de ongerechtigheden voor God neerleggen om weggenomen te worden, en opdat God het zo met ons make, dat Zijn Naam erin verheerlijkt wordt. Hoséa zegt: "Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, zo zullen wij betalen de varren onzer lippen."

Bidden is het uitdrukken van onze noden en behoeften. En de levende God in de hemel geeft nauw acht op zulk bidden, of het overeenkomt met en strekt tot de eer van Zijn Naam. Al zou het zijn, dat er jammer uit voortvloeit voor de wereld, hetzij dan ten oordeel of ten voordeel, maar dat nochtans Zijn Naam erin verhoogd wordt.

Bij zulk een gebed, dat Gode behaaglijk is en ons zou kunnen vertederen, bepalen wij uw aandacht nader uit hetgeen u is voorgelezen uit Jakobus 5:17 en 18:

Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij; en hij bad een gebed dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht haar vrucht voort.

Wij schrijven boven deze tekst: *De kracht des gebeds*; en wij bezien:

1. De persoon van Elia;
2. Het werk van Elia;
3. De verhoring van Elia.

1. De persoon van Elia

Het Schriftgedeelte, dat ons is voorgelezen, is uit de brief van Jakobus. Jakobus zegt in deze brief, dat het geloof uit de werken gekend wordt, want een geloof zonder werken is een dood geloof. Het geloof moet werkzaam zijn, zo schrijft hij. Toch wil hij het geloof niet van zijn vrucht ontdoen, opdat wij niet straks met een ijdel geloof zullen omkomen. Heden ten dage is er in de gehele wereld sprake van geloof, maar u vindt de werkzaamheden niet, en de vruchten van hetzelfde worden gemist. Zulk een geloof kan de mens niet zalig maken, maar zal hem straks voeren naar de

rampzaligheid. Want het is een geloof, waar men niet eens bij gesidderd heeft.

Ons is voorgelezen, dat de rijken wel wenen en huilen mogen over de ellendigheden, die over hen komen. Er zal een tijd komen, dat die rijkdom zal verrotten en dat de klederen van de motten zullen gegeten worden. Het goud en het zilver zullen tot verwoesting zijn; er zal niets mee te kopen zijn. Het zal tezamen tot een ondergang zijn, zo wijst Jakobus het ons aan. Maar hij wijst ook aan, dat wij boven alles acht moeten geven op de toekomst van de eeuwige Zoon van God. Dat wij acht moeten geven naar alle kanten, omdat het Woord van God in vervulling gaat.

Letten wij op de met rasse schreden voortsnellende tijd. Alles haast zich naar het verderf en men stelt de bozen dag ver weg; daarom mogen wij wel vrezen. Deze verlichte eeuw nadert tot het verderf, zonder kommer, spijt of smart; gevoelloos voor al hetgeen rondom geschiedt.

Een boze tijd, wijst Jakobus hier aan, zal het zijn. Maar de toekomst des Heeren zal zeker komen. Hij wijst ons aan, dat wij acht moeten geven op die tijd, en dat wij daarom dicht bij de Heere moeten schuilen. Dat wij wakende en biddende bevonden zullen worden, want het gebed des geloofs vermag veel. Hij ziet daar op de gelovigen, dat zij acht zullen geven in zulk een boze tijd of zij ware gelovigen zijn, want een waar gebed zal tot steun zijn. Een krachtig gebed des rechtvaardigen zal veel vermogen. Dan noemt Jakobus ons een persoon uit het eeuwige Woord van God, namelijk Elia.

Wij hebben gezegd, dat wij ten eerste zijn persoon zullen bezien.

Hij wordt genoemd Elia de Tisbiet. Elia leefde in een verschrikkelijke tijd. In de tijd van Achab, toen Israëls volk verdronken lag in de afgoderij, zodat Balpriesters waren aangesteld, die offerden en rookten op de hoogten. Hun getal wordt genoemd; vierhonderd waren er van het bos, buiten de andere vierhonderdvijftig dienaren van Baal. Zij waren bij hopen te vinden en het volk leunde en steunde er op. Ja, zij meenden dat die priesters de waarheid zeiden. Zó verdwaasd was het volk, dat zij die dienaren van Baal offers kwamen brengen van hetgeen God hun gegeven had. Zij durfden zeggen, dat Baal hun dat koren, die most en die olie gegeven had. Een schrikwekkende tijd dus, waarin Elia leefde. Hij was een mens van gelijke bewegingen als wij. In zijn persoon was hij niet anders van kwaliteit dan een ander.

Van deze persoon staat geschreven, dat hij in die boze tijd een rechtvaardig man was; daar werd hij onder gerekend. "Een krachtig gebed van rechtvaardige vermag veel." Van de rechtvaardigen heeft God grotelijks getuigd in Zijn Woord. Als er nog tien rechtvaardigen in Sodom geweest waren, was Sodom gespaard gebleven, gelijk God tot Abraham gezegd heeft.

Deze Elia was van God verordineerd om profeet te zijn in het midden van dat boze en ver afwijkende volk. Elia trad op onder dat volk en gaf getuigenis. Eén rechtvaardige kwam openbaar in die donkere tijd. Waren er in die dagen niet meerderen? Zeker, de mond der waarheid wijst ons aan, dat er in die dagen nog meer waren, die de knie voor Bal niet gebogen hadden. Nog zeventuizend waren er overgebleven. Maar de openbaring van de kerk was heel ver weg in de dagen van Elia. Als persoon was hij een mens van gelijke bewegingen als wij, doch van

God zó gesteund en gesterkt geworden, dat hij aangewezen werd om een dienaar te zijn, die naar voren kwam en het aandurfde te getuigen. Ja, daarom werd hij gezocht.

Hij had een gebed geboden. Dat deed hij niet om het volk te doden en opdat het oordeel Gods alles zou wegmaaien. Hij deed dat gebed, opdat er bekend zou worden, dat er een God in de hemel was, de waarachtig God, en dat hij als profeet van die God gezonden was, om zijn werk onder dat volk te doen. Het is onze tweede gedachte.

2. Het werk van Elia

Als we Elia nagaan in zijn werk onder dat volk, dan heeft hij getuigenis bekomen. Hij moest in hun lot delen. "Hij bad een gebed, dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden." De hemel was gesloten. Daarbij kwam de uitdroging van de natuur, door de zon, die van dag tot dag het land verhitte. Het was een boze tijd, en dan een gesloten hemel, om geen regen op het land te geven.

Elia zelf moest in het lot van Israël delen, en u weet hoe het er bij kwam te staan. Hij kwam aan de beek Krith te zitten en hield niet over dan wat water. Tenslotte zou de beek ook uitdrogen Maar God onderhield hem, want de raven brachten hem brood en vlees te eten. Dat wij er toch acht op geven. Die man bad, en de hemel werd gesloten. Het was een oordeel Gods voor zijn medereizigers op aarde, en toch, onder dat oordeel werd hij nog onderhouden in die bange en kommervolle tijd.

Als wij een gebed zouden bidden, of God bekend wilde maken dat Hij alleen God is, zouden wij het ermee eens zijn?

Van jaar tot jaar wordt doorgegaan met het in ijdelheid doorbrengen van alle gaven en goederen. Sport en spel, en al wat de mensen als lusten naar voren brengen, wordt tezamen bedreven. Al is het, dat er een enkeling op de aardbodem gevonden wordt, die voor God mag buigen, het grootste deel is zó ver doorgebroken in de zonde, dat we van een bange tijd kunnen spreken. De dienaren, die gevonden worden, zijn meer dienaren van Baäl, dan dienaren van de ware God.

Ga Elia eens na in zijn werk en woorden, die hij naar voren bracht. Hij sloot zichzelf mede in, toen hij om sluiting van de hemel bad. Toen de beek uitdroogde, moest hij van daar vluchten naar een vrouw te Zarfath, die weduwe was. Die zou hem onderhouden met een weinig olie in de fles en een weinig meel in de kruik. Hij mocht er in delen en alzo werd hij onderhouden.

In die bange tijd was het werk van de profeet, dat hij bad ter ere van de levende God. Dat Hij het was, Die de hemel in Zijn hand had en Die de aarde geen vruchtbaarheid gaf Zulk een gebed wordt ons hier aangewezen. Zolang er volk van God op aarde is, wil Jakobus zeggen, zal dat volk bidden. En op dat gebed van de rechtvaardige zal acht gegeven worden. Jakobus wijst hier de hoge waarde van de kerk Gods op aarde aan; de hoge waarde van hun werk en de hoge waarde van een biddag. Hier wijst hij een sluiting van de hemel aan als verhoring van het gebed.

In onze inleiding hebben wij opgemerkt, dat Jabez heerlijker was dan zijn broeders, want hij bad een gebed. Met het bidden moeten wij niet spelen; wij moeten gelovig bidden. Jakobus spreekt van het gebed der gelovigen, en het gelovig samenzijn hier op aarde om tot de levende God te naderen. Het gebed staat ons aangewezen als een machtig wapen. Wanneer de vijanden van rondom de ondergang van Gods kerk zochten, let dan op de gebeden die gedaan werden door Ezra, Nehémia en Jeremia.

Nehémia sprak tot de koning en hij sprak tot God. In dat biddend spreken kwam uit, dat God het in Zijn hand had. Het hart des konings werd geneigd, opdat men de verbroken tempel weer mocht gaan bouwen.

Toen Hiskia in het huis des Heeren ging en de brieven uitspreidde voor het aangezicht des Heeren, kreeg hij dadelijk gehoor. Toen Mozes stond voor de zee en hij zuchtte tot God, was het antwoord: "Wat roept gij tot Mij? Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken." Al was het, dat zij geen weg meer zagen.

Wat zullen wij nog meer zeggen? Om te bidden in een boze en ver afwijkende tijd, waarheen zullen wij ons wenden? Tot het werk des gebeds. En dat werk des gebeds moet zó zijn, dat men zulk een gebed bidt, waarmee God verenigd kan zijn en hetgeen tot welzijn kan zijn van een iegelijk op reis naar de eeuwigheid. Dan kan het niet

anders of het moet zijn tot verbreking der zonden.

Als wij gaan vragen om verbreking, terwijl de banden niet knellen en het geen pijn doet, dan hindert het niet of God ons gebed hoort of niet.

Dan zien wij niet uit naar een dadelijke verhooring. Daarom is ons naderen tot God op de biddag maar angstig. Dan moeten wij bidden: Heere, maak de zonden nog eens tot zonde, en maak schuld nog eens tot schuld. Al is Uw hand uitgestrekt geweest, zij bekennen het toch niet, dat Gij het zijt, Die hun koren en most gegeven heeft. Zouden wij dan niet moeten bidden, en zeggen: Heere, sluit nu de hemel eens, want uw goede gaven worden doorgebracht? Of zou u misschien zeggen: Nee, bid nog maar niet; laat ons nog een weinig voortzondigen?

O, als God eens doortrok. Als God dit jaar de hemel sloot en de aarde deed uitdrogen, en Hij zou aan Zijn eer komen, dat het volk zag, dat de goden die zij nawandelen, geen druppel regen kunnen geven. Zij zouden zeggen: Heere, hier zijn wij; wij zien dat onze goden enkel ijdelheid zijn, die geen regen kunnen geven of vruchten doen voortbrengen.

Het gebed is een machtig wapen en bidden is ook een dierbaar werk. Maar om nu te bidden in een afgaande tijd, waarin men van jaar tot jaar doorgaat in het miskennen van Zijn gaven! In het paradijs zijn zes dagen gesteld, waarop men mocht arbeiden. Maar Gods dag wordt al ruimer en ruimer gesteld. De regering gaat hierin in haar wetgeving voor, en het wordt al doorgedreven zonder verbinding aan het eeuwig Woord van God. Maar het zal uitlopen op het verderf.

Zou de Heere niet rechtvaardig zijn, als Hij de hemel sloot en de aarde deed uitdrogen? Hoewel Hij tot heden getuigt, dat Hij met goedertierenheden vervuld is. Zijn trouw is over ons van dag tot dag. Hij doet de zon in het firmament nog opgaan en de aarde haar spruiten voortbrengen. Laat ons deze dag dan nog mogen bidden, dat God ons een ontsloten hart geve, en ogen om te zien, en een mond om uit te roepen: Heere, als U doortrekt en handelt naar onze ongerechtigheden, ach, wie zal dan bestaan? Dat wij mochten zien, dat de rechtvaardige, die in onze tekst bedoeld wordt, een mensenkind is van gelijke bewegingen als wij, en toch een rechtvaardige, al zouden wij als mens er niets anders in kunnen zien dan een mensenkind.

Elia was ook een zwak mensenkind, hij had geen steun en sterkte in zichzelf, al had hij gestaan op de Karmel, al had hij het ondernomen om met de priesters van Baal te offeren. Toen de Heere door vuur van de hemel zijn offer verteerde en de priesters van Baal bekend werden als dienaren van nietige afgoden. Want kort daarna zonk hem de moed in de schoenen. "Ik heb zeer geijverd voor de Heere, de God der heirscharen; en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijn ziel." Als mens vreesde hij, maar de Heere sterkte hem. En als mens hebben ook wij nodig gesterkt te worden door de levende God.

Elia was een ambtsdrager. Het is betamelijk, dat een ambtsdrager godvrezend is, want hij moet de eer Gods op het oog hebben. En steunende op het Goddelijke alvermogen, zal hij zien, dat een samenroeping van Gods kerk noodzakelijk is, ook in ons zinkend vaderland. In oude dagen werden boete- en bededagen uitgeroepen, opdat land en volk verootmoedigd mochten worden, door de uitroep: "O land, land, land, hoor des Heeren woord." Dat wij dan samen mochten zijn op deze biddag met een machtig wapen, om tot de levende God te gaan. Opdat Hij heden de zonden mocht verbreken in ons hart, de zonden in ons huis, de zonden in ons land en in het maatschappelijk leven, om te buigen voor Zijn majesteit.

Elia trok door, en zijn woord raakte ook aan Achab en Izébel, hoe boos zij er ook tegen waren. Het trok door en er werd niets gespaard. Er kwam een slachting onder de priesters van Baal en er werd uitgeroepen: "De Heere is God, de Heere is God!" Het

was een angstig uitroepen uit slaafse vrees. Want noch het één, noch het ander, ook niet het vuur uit de hemel, verootmoedigt de mens. O, dat wij dan de noodzakelijkheid van het gebed zagen, om tot de levende God te mogen bidden. Wij zouden moeten zeggen: Heere, wij zijn niet bekwaam om te bidden gelijk het behoort. Leer ons bidden, dat Uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde.

In de hemel is alles gehoorzaam op 's Heeren wenken; dat alzo onze gehoorzaamheid zijn mocht om met land en volk samen te mogen buigen. Dat het rumoer van rondom ons ter harte mocht gaan, het bazuïngeluid en het krijgsgeschrei. Dat wij acht mochten geven op het zich versterken en ten strijde klaarmaken van alle zijden, bedekt of onbedekt. De strijdwapenen worden gesmeed om straks elkander, al zou het zijn vanuit de lucht, om te brengen. De liefde tot de naaste wordt gemist, en hoe verder God uit het oog verloren wordt, hoe verder de liefde tot de naaste vermindert. Daarom mochten wij samen wel bevende en sidderende biddag houden, vragende of God de hemel wil ontsluiten en de aarde haar vrucht mocht voortbrengen.

Bidden was het werk van de profeet Elia in een zeer boze tijd; het is ook thans het werk van de knechten des Heeren in een zeer boze tijd, om staande te mogen blijven en niet te vallen. Om naar vermogen te bidden tot de Allerhoogste en geen vlees te sparen, maar de wil Gods te doen. Niet om te zeggen: 'spreek tot ons zachte dingen', maar om in waarheid tot de levende God te gaan.

3. De verhoring van Elia

Hier wordt aangewezen, dat door het gebed van Elia de hemel werd gesloten en de aarde verdroogde. Wie zal zeggen hoeveel duizenden het hun leven gekost heeft, hoeveel angsten het veroorzaakt heeft. Al was het, dat God door de godvrezende Obadja de profeten bij vijftigen deed onderhouden, zodat Gods hand in het verborgene nog over hen was. Laat ons dan nog mogen bidden, of God ook ditmaal de hemel wil ontsluiten. Want het gebed van diezelfde Elia werd verhoord. In onze tekst staat opgetekend: "En hij bad wederom, en de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort." Dat wij dan acht mochten geven op de noodzakelijkheid van de biddag en van het werk van de ambtsdragers, want de Heere wil er om gevraagd zijn.

Hier ziet u, dat bidden of biddag houden geen instelling van de mens is. God heeft het aangewezen bij Israëls volk, God heeft het aangewezen voor ons land en volk, en God wijst het ons heden aan in Zijn Woord. Want op het gebed van Elia werd de hemel gesloten, en op zijn gebed werd de hemel ontsloten. 's Heeren Woord getuigt, dat op het gebed van Elia de hemel regen gaf als hij tot zevenmaal toe de knieën had gebogen, nadat hij geofferd had. Waarna hij tot Achab zeide: 'span aan.'

Hij was opwaarts gegaan met zijn jongen om te bidden, en hij bad niet eenmaal, maar tot zevenmaal toe. Hij bleef aanhouden, en dat wijst ons aan, dat wij bidden moeten zonder ophouden. De gedurigheid van het gebed wordt ook aangewezen in Lukas 18. Hier bad Elia tot zevenmaal toe, en zie, een wolk als eens mans hand ging op van de zee, breidde zich uit en gaf een overvloedige regen.

Laat ons acht geven op de nuttigheid en de noodzakelijkheid van het gebed, maar ook op *de verhoring*.

Want Elia was nauw met de God des hemels verbonden, en in die nauwe verbintenis kreeg hij verhoring. Elia's geloof wierp zijn vruchten af. Hij was een rechtvaardige, wiens gebed veel vermocht. Hoe vreselijk is het dan, als wij zien dat het rechtvaardige volk verdreven wordt; Gods Woord spreekt er ons van. En hetzij koning of onderdaan, in hoge eer verheven of laag van staat, allen hebben naar dat eeuwig Woord van God te luisteren. In dat Woord blinkt 's Heeren majesteit boven alle tronen en machten.

Daar stond dan de biddende Elia, biddende tot zevenmaal toe. Deze rechtvaardige

werd zuchtend bevonden aan de troon der genade. En op dat gebed werd de hemel ontsloten en bracht de aarde haar vrucht voort. Maar hoewel de regen van de hemel nederdaalde, nadat het vuur van de hemel gevallen was op het altaar van Elia, toch bekenden Achab en Izébel niet, dat de Heere God is. Want toen Izébel hoorde wat met de priesters van Baal geschied was, zei zij: "Zo doen mij de goden, en doen zo daartoe, voorzeker, ik zal morgen omtrent deze tijd uw ziel stellen als de ziel van een hunner."

Zó hardnekkig is de mens der zonde. De Heere had Zijn knecht verhoord en regen gegeven op zijn gebed. Hij verhoorde deze rechtvaardige, want er waren er nog in het verborgen, die onder het zegel der verkiezing lagen Maar laat ons niet zo ver gaan, dat wij onze tijd vergelijken zouden met Elia's tijd, toen het getal der uitverkorenen nog zo groot was. Laat ons voorzichtig zijn, dat wij niet zeggen: Elia leefde ook in een boze tijd en er waren er toch nog zo vele duizenden. Want toen was het een voortzetting van de geslachten, maar nu raken wij aan een eind. Het klein getal wordt steeds minder, en er is wel veel schijn, maar het ware zijn wordt gemist.

Wij kunnen de weg wel opgaan en zeggen: Toen was het ook een boze tijd, en er waren er toch nog zeventuizend, die hun knieën voor Baäl niet gebogen hadden Maar het is een list van de duivel, die ons wil drijven naar het verderf. Wij zeggen niet, dat er geen zeventuizend in Nederland meer zijn, wij hopen van meer, want wij moeten getuigen, hoe diep het ook gezonken is, dat er toch nog in het verborgen liggen te zuchten en te wenen, uitroepende: Spaar Uw volk in het midden van de oordelen. Die staan bij tijden tussen de voorhof en het altaar. Dat wij daar op deze dag ook geplaatst mochten worden. Ja, dat Nederlands volk en kerk gedreven mochten worden, om in het verborgen te bidden gelijk Elia, opdat God verhoren mocht om Zijns verbonds wil. Dat zo ons gebed mocht zijn, dat het de Heere moge behagen, zo het in Zijn raad bestaan kan, de hemel te ontsluiten, en niet, wat Hij rechtvaardig doen kan, te willen doortrekken in Zijn oordelen. Dat de Heere naar het gezicht Zijner ogen nog niet moge handelen. Nee, niet om te kort te doen aan Zijn rechtvaardigheid, maar opdat Zijn barmhertigheden nog roemen mogen tegen een welverdiend oordeel.

Zo mocht er nog een buigen gevonden worden en dat de Heere de roepstemmen, die door Zijn Woord tot ons komen, nog zegene. Dan zouden wij buigen voor het aangezicht des Allerhoogsten en voor Hem in het stof komen. Wie weet, de Heere mocht Zich wenden en de hemel ontsluiten en de aarde haar vrucht doen voortbrengen. De Heere mocht meekomen in de regendruppels, maar ook ons hart week maken, opdat wij tezamen verootmoedigd werden.

Het zou zeker een zegen achterlaten, zodat wij met verwondering straks nog weer dankdag zouden houden en getuigen: "Niet ons, o Heere, maar Uw Naam zij de eer." En dat om Zijns Zoons wil, de grote Ambtsdrager, de eeuwige Christus, de Rechtvaardige, door Wie alleen er nog rechtvaardigen op de aarde zijn en door Wie God verhooring kan geven.

Niet om enige waarde in onszelf, maar om de waarde van de grote en dierbare Christus; om Wiens wil de Heere de hemel kan sluiten en ontsluiten. Hij draagt de sleutel van de hel en van de dood. Dat wij dan mochten bukken aan de voetbank Zijner voeten, en mochten zien, dat Hij de heerschappij in Zijn hand heeft en alles onderhoudt, en dat Hij het is, Die het gebed nooit heeft afgewezen. De dichter zong ervan in Psalm 145: 5 en 6:

Uw heerschappij verduurt zelfs d' eeuwigheid.

Uw koninkrijk is eind'loos uitgebreid.

Gij ondersteunt hem, die voor 't onheil zwicht;

*Wie nederstort, wordt door U opgericht.
't Ziet al op U; 't blijft alles op U wachten;
Gij sterkt door spijs, te rechter tijd, hun krachten.
G' ontsluit Uw hand, ontfermend en weldadig,
Opdat Uw gunst al wat er leeft verzadig'.*

*De HEER is recht in al Zijn weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk.
Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht;
Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht;
Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,
Zich naar Gods troon met zijn gebeên blijft wenden;
Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.*

Toepassing

Indien er nog rechtvaardigen in een land zijn, en de getrouwheid wordt gemist, zal het oordeel ook over hen gaan, zegt de mond der waarheid. Het volk ging door met zondigen, ze zeiden: Hebben wij niet profeten in ons midden? Baruch en Jeremia werden mede weggevoerd; alleen, zij hadden hun ziel tot een buit.

Dat wij er toch ogen voor kregen om te zien, hoe vreselijk het is wanneer het gebed van de rechtvaardige niet meer geacht wordt, daar toch de Heere het in Zijn Woord aanwijst en Hij er op de aarde vrucht op wil geven. God hoort de zondaar niet, maar in en door de eeuwige Christus wil Hij nog verhoren. Hoe noodzakelijk is dan dat gebed. In ons teksthoofdstuk zegt Jakobus: "Is iemand krank onder u? Dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden."

Hij wijst op het ambtelijk gebed, hetgeen God van de hemel hoort; want het gebed van de rechtvaardige vermag veel. Dat wij dan een ware biddag mochten hebben, en niet alleen in de vorm. Dat wij in de zuivere weg geloven mochten, dat God de Verhoorder is van de gebeden. "Komt, laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot de Heere. Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders de handen, tot God in de hemel, zeggende: Wij hebben overtreden en wij zijn weerspanning geweest, daarom hebt Gij niet gespaard."

Wij hebben gehoord, dat God verhoren wil. Bent u het er mee eens, medereiziger, of wilt u liever doorgaan in de zonde en u met land en volk schrap zetten tegen God, ondanks de biddag? Zeggende: De Heere verhoort ons niet en laat ons aan ons lot over!

O, arme mens, die de dood verkoren heeft boven het leven. Arm wegzinkend land en volk. Als u nu op deze biddag een keus moest doen, zou u dan zeggen: Laat ons doorgaan? Maar zouden wij dan niet stilstaan en zeggen: Heere, U mocht verhoren! O God in de hemel, verbreek alle ijdelheid en verderf. Breng Uw gerechtigheid tot verhoging, want het kon zijn, dat er een buigen was onder Uw goedertierenheden.

Maar wanneer dit buigen er niet was, zou u dan een andere weg wensen dan die, welke tot Zijn eer zou strekken en ons zou verootmoedigen? O, God doe wat goed is in Zijn ogen. Dat wij het alzo neer mochten leggen en de God des hemels bidden voor land en volk, voor staat en kerk, voor huis en hart, voor vee en veld. Hij mocht het maken om Zijns eeuwigen verbonds wil, waarom Hij nog hoort en getuigenis geeft uit Zijn verborgen raad en uit Zijn eeuwige voorzienigheid. Mochten wij verootmoedigd worden en vragen aan de God des hemels, of Hij ons verhoren wil.

Dat deze dag mocht zijn een biddag, met een noodgeschrei in de ziel: O God, indien het in Uw raad bestaan kan, spaar Uw volk en geef Uw erfenis niet over. Wees een wakend God aan de grenzen van het land en aan de grens van ons hart. Wees de Dorpelwachter van ons huis. Bewaar Uw Woord en wees ons genadig in Uw bedehuis; en wil ons verhoren in de hemel, de vaste plaats Uwer woning; omdat Gij God zijt en wij nietige mensenkinderen.

De Heere mocht ons verhoren om Diens wil, Die aan Zijn rechterhand leeft en de bede doet voor Zijn kerk. Opdat onze stamelende verzuchting doorgang krijge tot de troon der genade en wij verhoord worden, Zijn Naam tot eer en onze zielen tot heil en zaligheid. Amen.

5. GODS OOG OVER ZIJN KERK IN EEN BANGE TIJD

Gepredikt te Utrecht op 25 September 1935.

Psalm 89: 14

Lezen: Jeremia 32

Psalm 74: 19

Psalm 80: 9

Geliefden!

De kerk des Heeren riep uit in een bange tijd, in Psalm 74: 20: *Aanschouw het verbond; want de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen des gewelds.*

En wij zongen op uit Psalm 89 dat de Heere Zijn volk bezoeken zal met de roede en bittere tegenheden uit oorzaak van hunne overtredingen. Dan openbaart God Zijn heilig ongenoegen over de zonde en oefent Zijn strenge tucht uit over een van Hem afgeweken volk. Doch hier is geen sprake van Zijn richterlijke toorn, welke Hij uitgiet over de zondaar tot verdelging toe. Hier wordt genoemd Zijn Vaderlijke toorn tegen de zonden der Zijnen. Vandaar, dat Zijn slaande hand vol is met de innengselen Zijner goedertierenheden. Zijn gunst en goedheid zou Hij inmiddels niet doen eindigen over Zijn erfdeel. Onfeilbaar bleef Zijn trouw; Zijn verbond ongeschonden. Hij zou Zijn gezworen eed bij Zijn eigen heiligheid niet breken. Het door Hem gemaakte verbond ruste niet op het doen en laten van het schepsel, dat steunde niet op voorgezien geloof en goede werken. Dat verbond, ten goede voor Zijn kerk, vond zijn grond in Gods eeuwig, vrijmachtig welbehagen.

Maar van waar is het dan, dat Hij Zijn slaande hand over Zijn volk uitstrekt? Omdat God verre is van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht. Wel heeft Hij Zijn kerk soeverein uitverkoren. Zij is gegrond op Zijn eeuwig welbehagen. Maar daarom is het niet om het even, hoe die kerk leeft. Zou de Allerhoogste lust hebben aan een leven in onreinheid en ongerechtigheid? Verre van daar. Dat gedooft Hij niet in Zijn volk. Daar geeft Hij nauw acht op. Leeft dat volk in zondige wegen, dan komt Hij tot de Zijnen met de roede en bittere tegenheden.

En wat getuigt dat volk dan, als zij door het verlaten van de Heere, komen in bange tijden? Aanschouw het verbond. Dan zeggen zij niet: "Aanschouw onze verdrukking en de slagen die ons treffen." Zij pleiten op het verbond, afgezien dat zij waardig zijn om door Gods slaande hand te worden verteerd. Al zou de Heere kunnen doortrekken om hen van voor Zijn aangezicht te verwerpen, zij gaan geweld doen op de ingewanden Gods, die rommelen van barmhartigheid. Die God des verbonds kan hun ook alleen die weldaad schenken, dat dit schuldig volk zich schuldig kent voor Hem en zich Zijn slagen waardig keurt.

Dit is dat eenzijdig verbond, uit Gods eeuwige liefde, de mensen geopenbaard. Dat is in bange tijden de toevlucht en uitkomst geweest voor de kerk. Dat verbond, in de stilte der eeuwigheid opgericht en in de tijd geopenbaard, is ten alle tijde het behoud, de redding en uitkomst voor de kerk geweest. Zelfs in de donkerste tijden.

Daarbij wensen wij uw aandacht nader te bepalen, uit hetgeen u voorgelezen is uit de profetieën van Jeremia, daarvan hoofdstuk 32, van vers 40 tot en met 42:

En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik vang achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hen weldoe; en Ik zal mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe, en Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met mijn ganse ziel.

Want zo zegt de Heere: Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit grote kwaad, alzo zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.

Wij schrijven boven deze tekst:

Gods oog over Zijn kerk in een bange tijd. Wij zien:

1. Het verbond,
2. De weldaden,
3. De blijdschap.

Hetgeen u is voorgelezen uit de profetieën van Jeremia, is uit de tijd, toen Israëls wegvoering naar Babel zeer kort nabij was. Reeds had het heerleger des konings van Babel Jeruzalem belegerd. Jeremia bevond zich in de voorhof der bewaring. De goddeloze koning Zedekia had hem in het gevangenhuis opgesloten. Naar aanleiding van zijn boeteprediking, waarin hij Israëls volk had aangewezen, te bukken onder de roede Gods, had de koning de profeet beschuldigd, gemene zaak te hebben gemaakt met de Chaldeeën- koning Jeremia was landsverraad ten laste gelegd en werd staatsgevaarlijk geacht.

Inmiddels begon de algehele wegvoering des volks, waarvoor zo lange tijd reeds door Gods knechten was gewaarschuwd, te komen. Ook de profeet Hoséa had tot dit volk geroepen: Zo gij, o Israël! wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde. (Hoséa 4: 15). Hij had het volk van Juda gewaarschuwd, zich af te scheiden van het volk van het Tien Stammenrijk, om met de zonden van Israël niet te worden meegesleurd. Het lankmoedig waarschuwen van de Heere door middel van Zijn knechten baatte evenwel niet. Gods taai geduld werd niet geacht. Het volk ging door in de zonden. Ook de profeet Jesaja had tot hen geroepen. Echter ook deze moest getuigen in Hoofdstuk 53: 1: *Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?*

Terwijl al Zijne roepstemmen vruchteloos bleven, zo brak een tijd aan, dat de Heere de roede ter hand nam en heeft dat volk gekastijd. Hij heeft ze uit hunne bezittingen verdreven en doen wegvoeren naar Babel en Assyrië. Hun steden en hun land gaf Hij in handen der Chaldeeën, zodat die over hen heersten en alle gewenste dingen wegnamen.

Zelfs de gouden en zilveren vaten van het huis des Heeren werden naar Babel gevoerd. Met die voorwerpen werd zelfs aan Babels hof gespot. Bésazar met zijne geweldigen en vrouwen gingen feestvieren en verheugden zich spottend met die heilige vaten.

Ziedaar, wat het volk Gods tot een heiligheid is, stelt de vijand tot een bespotting. Wat denkt de vijand, dat God Zijn kerk heeft verlaten, om nooit meer naar haar om te zien? Het schijnt wel zo te zijn. Een zware druk is op dit volk gelegd. Zij ondervonden dat het bitter en kwaad is, de Heere te vergeten. De roede en bittere tegenheden waren nu over hen gekomen.

Maar er was nog meer, dat er op scheen te wijzen, dat de Heere dit volk gans en al had overgegeven en losgelaten. Zij hadden zich bij hun gevangenschap aangepast en waren zich in Babel gaan thuis gevoelen. Daar wees het woord van de profeet in Jer. 51: 50 op. *Gedenkt des Heeren van verre, en laat Jeruzalem in ulieder hart opkomen.*

Dat bewees dat hun geestelijk leven in Babel zeer dodig was. Zij moesten in het vreemde land van hun gevangenschap worden opgewekt, te gedenken aan hun God en de stad, waar Hij in Zijn huis had gewoond. Jeruzalem, waar zij nu verre van verwijderd waren, was bij hen bijna vergeten. En dat Jeruzalem stond aangetekend als een vreugde der ganse aarde. De berg Sion was aangenaam van alle zijden, toen de

Heere daar woonde. Hoe in droevig dus staat hier de gesteldheid van de kerk aangegeven.

Als wij hierop acht geven, wat komt het dan toch uit, dat God Zijn volk eenzijdig en uit vrij welbehagen heeft verkoren, zonder enige beweegoorzaak aan hunne zijde.

Terwijl nu wegvoering en gevangenschap van het volk te Jeruzalem is gekomen, geschiedt des Heeren woord tot Jeremia in het gevangenhuis in vers 7: *Zie, Hanámeël, de zoon van Sallum, uwe oom, zal tot u komen, zeggende: Koopt u mijn veld, dat bij Anathoth is; want u hebt het recht van lossing, om te kopen.*

Mede door de komst van zijn neef wordt dit woord bevestigd. En Jeremia gaat er inderdaad toe over, nu die akker van Hanámeël te kopen. De profeet betaalt de prijs en de koopbrieven worden geschreven en ondertekend. En wat getuigt de mond des Heeren hiervan in vers 14 en 15? "Neem deze brieven, deze koopbrief, zo de verzegelde als deze open brief, en doe ze in een aarden vat, opdat zij vele dagen mogen bestaan. Want zo zegt de Heere der Heirscharen, de God Israëls: Er zullen nog huizen, en velden, en wijngaarden in dit land gekocht worden."

Dat was toch wel een wonderlijke zaak. Een akker kopen en betalen en niet aanvaarden. Als iemand een stuk grond koopt en betaalt, volgt ook terstond de aanvaarding. Dat wordt in elk contract vastgelegd. Maar hier koopt Jeremia het veld dat bij Anathoth is, terwijl hij is opgesloten in de voorhof der bewaring en het volk des lands staat weggevoerd te worden.

Maar al kon geen tijd van aanvaarding worden bepaald, de Heere beval deze koop te sluiten en de brieven te bewaren, als zeide Hij: *Ik heb de tijd der aanvaarding bepaald.* Zo kocht de profeet op Gods bevel die akker als een teken van waarborg van Israëls wederkomst uit Babel.

Wat lag hierin voor de kerk van God? Een veel betekende zaak. In werkelijkheid sprak daar uit de machteloosheid van de vijand tegenover de God Israëls. Al was hij nu met machtige heirlegers het land binnengedrongen en genaderd tot voor de poorten van Jeruzalem, al was hij de roede in Gods hand om Israël te tuchtigen, daarom bezat hij evenwel geen macht, Gods raad over Zijn kerk te verbreken.

Als men een akker koopt en betaalt en ter bestemder tijd aanvaardt, dan kan niemand zeggen: Wat is dat een bespottelijke zaak. Maar hier scheen een gans bespottelijke handeling te zijn gebeurd.

Denk dat eens in: Gevangen te zitten; straks te worden weggevoerd naar Babel; vreemde vorsten weldra heersen over het land; en dan toch een veld kopen en betalen. Wat ligt hierin uitgedrukt? De vastheid van de kerk van God. De Heere gaf haar wel over tot kastijding en tot bezoeking vanwege hare zonden, doch Hij sloeg haar niet om haar te doden. Nee, Hij had een tijd bepaald, dat het volk zou wederkeren uit Babel.

Het is ons voorgelezen, hoe de Heere Jeremia antwoordt op zijn gebed en de redenen van Jeruzalems verwoesting en Israëls wegvoering opgeeft. Namelijk, dat zij van hun jeugd aan alleenlijk hebben gedaan dat kwaad is in Zijne ogen en de Heere verwekt tot toorn en grimmigheid. Derhalve zal nu ook niet uitblijven, dat de Chaldeeën hen zullen wegvoeren en overheersen.

En als dat nu werkelijkheid gaat worden, dan denkt dat zondig volk nooit meer in hun land te zullen wederkeren. En Babel zegt: *Nimmer zal Israël, dat nu in mijn hand is gevallen, onder mijn heerschappij vandaan komen.* Maar wat zegt hiervan de mond des Heeren in Jes. 10: 15? "Zal een bijl zich beroemen tegen die, die daarmee houdt? Zal ene zaag pochen tegen die, die hem trekt? Alsof een staf bewoog degenen, die hem opheffen? Als men ene stok opheft, is het geen hout?"

Nee, op Zijn tijd zal God Babel zelf verwoesten. Al zal Hij door middel der Chaldeeën Zijn kerk tuchtigen, daarom heeft Hij zich niet van haar afgekeerd. Zij ligt vast in Zijn

eeuwig raadsbesluit.

Daarom ook trekt Hij Zijn hand niet van haar terug. Niet, opdat dat volk enige vrucht ten goede zou gaan voortbrengen als uit zichzelf, maar opdat zij zouden verstaan dat God de zonde haat en straft. Derhalve spreekt Hij deze belofte uit over het volk, dat nu staat weggevoerd te worden, in vers 37, 38 en 39: "En Ik zal hen tot deze plaats wederbrengen, en zal hen zeker doen wonen. Ja, zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn. En Ik zal hun enerlei hart en enerlei wet geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hunne kinderen na hen."

Ziet, welk een bemoedigend woord ontvangt de profeet hier in deze bange tijd. En dan zegt onze tekst verder: En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe. Wij zeiden, ten eerste te zullen bezien: Het verbond.

Wie zal dat verbond maken? Dat zal de Heere doen. Het is dus geen menselijk verbond, dat verbroken kan worden. De Heere zal van dat volk niet afkeren. Ziet mensen, verstaat u de pleitrede van de kerk als zij uitroept: Aanschouw het verbond? Hoeveel gedachtenissen brengt dat voor het aangezicht des Heeren! Hij zelf is de Verbondmaker. Dat verbond heeft Hij gemaakt in de eeuwigheid en geopenbaard in het Paradijs, terstond na de val. Dat heeft Hij opgericht met de patriarchen Abraham, Izak en Jacob. Dat heeft Hij geopenbaard aan de Sinai. Dat verbond heeft zijn voortgang gehad door alle geslachten der kinderen Israëls henen.

Dat verbond zal van kracht zijn over Gods kerk, over de ganse aarde verspreid tot aan het einde der dagen. Dat verbond zal Hij niet vergeten, maar, hoe donker de tijden over de kerk ook zullen zijn, bevestigen door alle geslachten henen. En daaruit zal Hij Zijn volk geven enerlei hart en enerlei wet, om Hem te vrezen.

Deze weldaad des verbonds wordt ook toegezegd aan de nakomelingen. Daar staat aangetekend: mitsgaders hunne kinderen na hen. O, denk dat eens in. In deze bange dagen voor Jeremia spreekt de Heere dus van de voortzetting des verbonds. Van dat eeuwig, vastgestaafd verbond getuigt de Heere tegenover de woedende vijanden van de kerk. God plaatst Zich tussen de vijanden, die het "hea" over Zijn kerk willen uitroepen, en Zijn erfdeel. Hij bewijst hier Zijn eeuwige verbondsliefde en -trouw. *Hij zegt, van achter hen niet te zullen afkeren.* Derhalve zal Hij dat volk vasthouden en bewaren.

Welk een grote tegenslag betekent dat voor de vijand, die meent over Gods kerk te triomferen.

Zoals dit hier over het volk Israël waar is, zo kunt u dat ook bevindelijk, persoonlijk waarnemen. Dat is, wanneer een ziel in hevige bestrijding komt en de vijanden haar van alle kanten aanvallen. Dan zeggen de bestrijders inwendig: u zijt een van God losgelaten en overgegeven mens. Hij zal u gans en al overgeven aan de vijand. De Heere heeft al zo lang tot u geroepen. Hij is het moede geworden u langer te waarschuwen. u zijt doorgedaan in uw verkeerde weg en verdorven bestaan. En nu roept u wel tot Hem, terwijl het bang is. Maar God hoort u niet meer!

Zie, dan gaat de vijand zulk een ziel van alle kanten bespotten. Is er misschien een volk in ons midden, dat in zulk een strijd verkeert? O, merk dan op hoe hier Gods oog open is over Zijn kerk in zulk een bange tijd! Wat zegt de Heere?

"Gij vijand, zou u spotten met Mijn erfdeel, dat Ik kastijd om hun zonden? Al wordt u als een roede in mijn hand voor hen gebruikt, daarom zal Ik u niet toelaten Mijn volk te vernietigen. Ik zal ze bewaren en op Mijnen tijd uit Babel doen wederkeren. En wat zult gij, Chaldeeën dan doen? Dan zult u de gouden en zilveren vaten van Mijn huis, welke u in bewaring hebt genomen, weder aan Mijn volk wedergeven. Zoals u die nu

naar Babel hebt gedragen, zo zult u ze straks naar Jeruzalem wederbrengen. En dan zult u nog geld verzamelen uit des Konings schatten, opdat het herstel van stad en tempel te Jeruzalem voortgang hebbe."

Zie, een eeuwig verbond zal de Heere met Zijn kerk maken. Hij zal van achter haar niet afkeren, zodat niemand haar zal aanraken. Gelijk Hij Israël op de reis door de woestijn geleidde, zo zal Hij ook nu Zijn volk bewaren.

Hoe zal het dan bestaan, dat de Heere zulk een liefde en trouw aan zulk een trouweloos en van Hem afgehoereerd volk zal betonen? Heeft dat volk Hem daartoe redenen gegeven? Zijn er uitgangen van hen tot God gekomen?

O nee, dat niet! Wie en wat is bij vernieuwing de beweegoorzaak over hen geweest? God en Zijn eeuwig verbond! De gangen Gods gingen uit tot dat volk in de Verbondsmiddelaar, vanuit Zijn eeuwige liefde en onwrikbaar besluit, waarin Zijn kerk eeuwig vast ligt.

Welk een moedgevende aanwijzing voor de kerk des Heeren in een donkere, verre van God afgeweken tijd staat hier aangetekend! Maar laten wij daarbij niet vergeten, dat de Heere Israëls volk de roede en bittere tegenheden niet heeft gespaard. Hij heeft ze bezocht en gekeurd in de smeltkroes der ellende. Dat is niet achtergebleven over de kinderen Jacobs. Dat zal ook niet achterblijven over Nederlands volk en verre afgeweken kerk. Dat blijft ook niet achter bij een mens persoonlijk. Zodat de ziel wel ineen krimpt vanwege haar bestaan en uitroept: *Mijn zonden, mijn zonden!* De Apostel zegt in Jac. 1: 15: *Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart de dood.*

Hoe bang is het, als iemand door een krankheid is aangegrepen, welke de dood baart. Daarvan breekt die mens het zweet uit. Daar voltrekt zich de doodstrijd in de scheiding van ziel en lichaam. Dat wordt sterven. Als iemands begeerte hem zonde gebaard heeft, dan baart die zonde hem de dood. O, het bittere daarvan is onuitsprekelijk! Dat doet hem de haren soms grauw worden. Hij zou de zonde uit zijn binnenste willen uittrekken. Die mens kan die banden niet ontvluchten. Zo zat ook de kerk in Babel gebonden.

Maar als tot zulk een ziel het getuigenis Gods nadert vanuit Zijn eeuwig verbond, dat Hij haar gedenkt en niet zal wegwerpen, zou dat niet meevallen? De vastheid van de kerk staat hier aangetekend, als een getuigenis tegen al haar vijanden en trots alle aanklacht en veroordeling, die dat volk aangrijpt.

Voorts staat aangetekend in onze tekst: *En Ik zal mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken.* Letten wij dan ook in onze tweede gedachte op:

2. De weldaden.

Hetgeen hier genoemd wordt zijn de weldaden, die de kerk zal ontvangen. Dat zijn de weldaden, welke uit dat eeuwig verbond voortvloeien. Dat is de reine vreze des Heeren, welke dat volk in hun hart zal ontvangen, alsook dat het niet meer van de Heere zal afwijken. Met hun deze weldaden te schenken zal de God des verbonds hun weldoen. En welke uitnemende weldaden zijn dat al?

Het is de dierbare vreze des Heeren, die het beginsel der ware wijsheid is. Van deze weldaad staat aangetekend in Ps. 34: "Vreest de Heere, gij, Zijne heiligen! want die Hem vrezen, hebben geen gebrek. De jonge leeuwen lijden armoede en hongeren; maar die de Heere zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed."

Van deze edele weldaad getuigt de Opperste Wijsheid in Spreuken 8: 13: *De vreze des Heeren is, te haten het kwade, de hovaardigheid, en de hoogmoed, en de kwade weg.* De vreze des Heeren bewaart voor de zonden en verbindt de ziel aan God. Zij doet

Hem aankleven en volgen.

Dat staat ook aangegeven in onze tekst: *dat zij niet van Mij afwijken.*

Zie, deze weldaden heeft de God des verbonds Zijn kerk bereid in de zorg van Zijn eeuwige liefde. Ja, uit die edele fontein vloeit voort al hetgeen Hij naar Zijn raad dat volk heeft beschoren. Welk een dierbare Weldoener wordt de Heere dan toch bevonden ten opzichte van Zijn kerk!

Welke vreze wordt hier bedoeld? Is het de slaafse, die door de gedachte aan God de mens doet schrikken en beven en hard en wreed van Hem doet denken? Geenszins. Deze weldaad is de reine, kinderlijke vreze, die een zalvende gedachte van God in de ziel doet afdalen. Wat is dat ook onuitsprekelijk groot voor een mens, die zich heeft waardig leren keuren, dat een heilig, rechtvaardig God hem zou kunnen verteren en hij wordt dan van dat lieve Wezen wel gedaan. Als Hij dan tot zulk een strafwaardig schepsel afdaalt met Zijn weldaden, het kan niet anders, of die ziel gaat met die weldaden in God eindigen.

In dat wederkeren tot de Heere komt de vrucht ook openbaar, dat de goeder-tierenheden des Heeren die mens leiden tot bekering, zoals onze tekst zegt: *Dat zij niet van Mij afwijken.*

Welke dierbare levensgangen komen hier naar voren; als weldaden des verbonds! Wie zal naar waarde uitspreken, Wie God is in Zijn doen? Wie zal dat in zijn leven recht beantwoorden? Het maakt de kerk verlegen en beschaamd. Maar voor de vijanden zijn die gangen Gods verschrikkend. Zij betekenen hun dood en ondergang. Nimmer ook hebben zij het dierbare goed des Heeren geproefd en gesmaakt. De edele uitlatingen Gods van Zijn verbondsliefde zijn hun vreemd. Doch doet ze tot Zijn volk komen, opdat zij Hem zullen kennen en aankleven. En die de Heere kennen, zullen Hem beminnen. Door deze weldaden worden zij verbonden aan de Weldoener. Zij worden aan Hem verbonden door de liefde.

Maar daar staat nog meer. *En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe.*

O, denk dat eens in! God zal Zich over Zijn volk verblijden. Hij heeft er geen berouw van, dat Hij Zijn kerk bewelddadigd. Het is een vrijwillig geschenk, waarmede Hij haar begiftigt. Bezien wij in de derde plaats dan ook nog:

3. De blijdschap.

In Gods verblijding over het weldoen van Zijn kerk ligt voor haar niet minder een sterke vertroosting. Ach, daar is dat volk menigmaal bekommerd over, dat God het met hen wel moede zal worden.

Dan stamelen zij wel: O Heere, zult u niet ophouden, mij na te wandelen met Uwe bemoeienissen en Uwe weldaden terugtrekken? Wie ben ik voor Uw aangezicht, en wie behoorde ik te zijn? Wat is mijn beantwoording van al hetgeen u aan mij ten koste legt? Ik ben te arm, te nietig en te gering om U iets te vergelden.

Die met de kinderlijke vreze vervuld wordt, geraakt in het niet van zichzelf met Gods weldoen. Die mens is bevreesd, dat hij met de weldaden van de Heere gaat afwijken en is bekommerd om met dezelve niet te ver weg te lopen. Hij kent wat van zijn gevaarvol bestaan, dat slechts eigen eer en eigen liefde zoekt. Uit oorzaak daarvan is hij bevreesd, God met Zijne weldaden in het aangezicht te slaan. Hij loopt zich wel te schamen voor de Heere, wie en wat hij is in al zijn in- en uitgangen.

Bij de weldaden Gods heeft hij ook nodig *de bewaring Gods*. Nu, zie dan ook, hoe Hij dat volk bewaren zal, om niet van achter Hem af te wijken: *En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe.*

Geen berouw bestaat er in God ten aanzien van het weldoen aan Zijn volk. Welk een grote liefde tot Zijn kerk spreekt daar uit. Het is een weldoen, waarin God Zich

eeuwig verheugt en waarin Hij eeuwig zal verheerlijkt worden. O, denk eens in wat Hij hier getuigt over een volk, dat zoveel jaren tegen Hem had gemurmureerd, Zijn knechten veracht. Zijn woord en wetten niet geacht!

Over dat volk rommelt Zijn ingewanden van barmhartigheid. Over die trouweloze hoop zal Hij Zich verblijden door hun wel te doen. Hier mogen wij wel uitroepen: *Als ik dat wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil.*

Hier openbaart zich de eeuwigheid, opdat zulk een volk behouden worde. Dan kan het ook niet anders, of de weldaden uit dat Wezen vloeiende tot Zijn kerk, komen weer tot Hem terug, terwijl zij in de Weldoener eindigt. God wordt verheerlijkt uit de vrucht van Zijn eigen werk. Dan zal het beweldadigd volk Hem prijzen, en geen ander. En dan komen zij weer op de rechte plaats terecht.

Dat zegt Hij ook in het vervolg van onze tekst: *En Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met mijn ganse ziel.*

God daalt hier af, om Zijn liefde en trouw jegens Zijn kerk bekend te maken, als in menselijke woorden, sprekende van Zijn ganse hart en ganse ziel. Het is alsof Hij zegt: Ik zal dat niet ogenschijnlijk doen, om slechts een vertoon te maken en om wat te lijken in het oog van de vijand.

Wij, mensen, kunnen wel eens iets doen om een vertoon te maken voor onze evennaasten. Dan oefenen wij soms weldadigheid, maar niet met ons hart en met onze ziel. En dan is heel ons doen slechts veinzerij. De huichelarij in het bestaan van de mens is ontzettend groot. Dat is geen naam te geven.

Wat doen wij soms al niet voor het gezicht der mensen, waar wij in de grond der zaak niets van menen; waarin ook alle liefde en oprechtheid in wordt gemist. Maar zo is het hier niet. Hier spreekt de Goddelijke, ongeveinsde liefde, waarmede de Heere Zijn kerk bemint. Hij heeft haar lief met Zijn ganse hart en ganse ziel. Daarin bewaart en verbergt Hij Zijn volk. Denk het eens in wat die eeuwige liefde Gods voor dat volk betekent. Vanuit die liefde belooft Hij, dat volk getrouw te zullen planten in dat land, waaruit zij nu zullen worden weggevoerd om hun menigvuldige zonden. Dat getuigt hier de onveranderlijke, getrouwe Verbonds-Jehovah, van Wie staat aangetekend in Num. 23: 19: "God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens mensen kind, dat het Hem berouwen zou, zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken en niet bestendig maken?"

Hoe onuitsprekelijk veel ligt er voor de kerk in het onberouwelijke Gods! Als Hij daaruit tot een ziel afdaalt en haar het oog daarop doet gevestigd zijn, dan leidt Hij haar in de diepste verootmoediging; zij zou er onder wegsmelten.

Die mens buigt zijn knieën voor God en verstaat en bewondert Zijn taai geduld over hem, dat Hij hem nog draagt en verdraagt. Die wordt er gans verlegen onder dat de Allerhoogste niet eindigt, hem wel te doen en Zijn hand niet van hem aftrekt. En dat God zulks nu onberouwelijk doet uit Zijn eeuwige liefde. Dan stemt hij in met Jacob in Gen. 32: 10: *Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die u aan Uw knecht gedaan hebt.*

Op een andere tijd wordt dat volk weer aangevallen door de vijand, die tot hen zegt: Meent gij, dat u al die weldaden van God ontvangen hebt? Nee, dat hebt ge u maar ingebeeld. U hebt dat al maar naar u toegetrokken. Dat is u niet van de Heere toegerekend. Zie maar eens op uw leven. Het lijkt nergens op, zoals u het er afbrengt. Doch dan dient die aanblazende vijand tot het doel, waartoe de herder de schapshond bij de kudde heeft. Dan is hij een middel, om dat volk tot de Heere te drijven. Dan komen zij met hun schuld en tekort bij God terecht, in het bekennen dat zij geen

betamelijke vrucht hebben voortgebracht. Dan stemmen zij volmondig toe, dat zij alle redenen hebben gegeven, dat de Heere Zijn hand van hen zou aftrekken. Maar nee, Hij zegt, hen getrouwelijk te zullen planten in dat land met Zijn ganse hart en ganse ziel. Planten, dat is inwortelen, vastzetten. Nu zo zal God Zijn volk bevestigen. Iets planten wil zeggen iets zodanig vastzetten in de bodem, dat er een onderhoud ten leven aan verbonden is. Planten is maar niet iets neerleggen; doch zo inwortelen, dat het daaruit de wasdom bekomt. Zo zal God nu ook de Zijnen planten in de grond van Zijn kerk. Hij zal dat volk bevestigen om te doen uitkomen, wat Hij gezegd heeft in de koopbrief van Zijn kerk. Die is verzegeld in het bloed van Christus. Die kerk is duur gekocht. Zij is te duur gekocht, dan dat zij zoude verloren gaan. Gekocht met de prijs des bloeds van die eeuwige Verbondsmiddelaar.

Daarin toch is dat eeuwig verbond gemaakt. Zo zegt ons de Apostel in 1 Petrus 1: 18 en 19: *Wetende dat u niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandel, die u van de vaderen overgeleverd is; maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam.*

Zou de God des Verbonds Zijn gekocht en verkregen erfdeel laten varen en overgeven? Zou Hij dat doen om de zonden en afwijkingen Zijns volks, of om het woeden der hel? In der eeuwigheid niet! Dat vast gestaafd verbond blijft en doet Zijn hart in liefde tot Zijn volk ontvonken. Dat zal Hij aanschouwen, ook al zijn de duistere plaatsen des lands vol woningen van geweld. God zal blijdschap hebben over dat volk naar Zijn eigen werk en welbehagen, in Zijn eigen weldoen.

En daarna zegt Hij nog in vers 42: *Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit grote kwaad, also zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.*

Hij getuigt hier van de zekere en gewisse wederkering des volks uit Babel. Daar staat Hij zelf borg voor. Hij is geen God van ja en neen; maar een God van ja en amen. Lang te voren had Hij, dit volk gewaarschuid. Maar zij wilden naar Zijn stem niet horen. Derhalve waren zij ook zekerlijk in al het grote kwaad gekomen, dat nu over Juda en Jeruzalem bevestigd werd. Daarvoor had Hij hen niet langer gespaard, ook al was het Zijn eigen volk. Doch daarmee liet Hij hen niet Jos als Zijn eigendom. Zo zou Hij op Zijn tijd ook vervullen al het goede, dat Hij over hen had gesproken. Daartoe behoorde, hetgeen de Heere tot Jeremia zeide, nadat de akker van Hanámeël door hem was gekocht: *Er zullen nog huizen en velden en wijngaarden in dit land gekocht worden.*

Welke dierbare getuigenissen van Gods oog over Zijn kerk staan hier aangetekend. Onwrikbaar vast heeft Hij haar gegrondvest, ondanks alle donkere tijden, welke over haar henen gaan. Hij verblijdt Zich over Zijn volk in Zijn eeuwig liefde en doet hen wel. Van die rijkdom Gods over Zijn kerk zegt Paulus in Rom. 5: 8: *Maar God bevestigt Zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.* Uit die beweegoorzaak behoudt, bewaart en bevestigt Hij zijn volk. De hun geschonken weldaden zijn niet verdiend en verworven uit of door een mens. Dat is ook onmogelijk. Nee, zij vloeien voort uit die enige Middelaar Gods en der mensen.

Zal de ziel, die hierin delen mag van haar kant niet bedroefd worden en gedurig schreien over haar groot tekort in het beantwoorden van die weldaden? En dat tegenover zulk een Weldoener als de Heere is. Wel ziel, hoe geringer, hoe kleiner u daaronder worden moogt, hoe dierbaarder dat zal zijn tot blijdschap van de hoge God over u. Hij zegt zelf in Zijn getuigenis, dat het Hem dierbaarder en welgevalliger is, een gebroken hart en verslagen geest onder Zijn weldaden te ontvangen, dan het aanbrenge van offeranden en het vette der rammen. Aan dat laatste heeft Hij geen be-

hoeft. Daarvan zegt Hij in Ps. 50: 9 en 10: "Ik zal uit uw huis geen var nemen, noch bokken uit uwe kooien; want al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen."

Maar als u onder Zijne weldaden verootmoedigd wordt, om daarmee achter Hem gebracht te worden en Hem te volgen in kinderlijke vreze, dat is Hem welbehaaglijk. Dit zou Hij ook werken in het hart van dat volk, waarover het gaat in ons teksthoofdstuk; een volk dat zo verre van Hem was afgeweken. O, mocht deze weldadigheid van de God des verbonds ook nog bevestigd worden aan Nederlands diep afgeweken kerk.

Als dan straks om onze zonden de vijand zal aankomen en menen, dat die kerk te gronde zal gaan, dan staat hier in Gods woord nog een gegronde hoop voor haar aangetekend. Al zal God dan komen met de roede en bittere tegenheden, dan zal toch dat volk bewaard blijven, al is het ook door vuur.

Want die tijd van Gods bezoekende hand over ons zal zeker aanbreken. Zoals het nu gesteld is in het verbrokkelde Sion, kan het niet langer goed gaan. Nu leven wij in stille gerustheid voort. Wij gaan maar door in harteloosheid. Niemand bekommert zich over de breuke Sions. De Heere toch bemint de eenheid in Zijn kerk. Daartoe bidt de eeuwige Christus in Zijn Hoge priesterlijk gebed in Joh. 17: 22: *En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die u Mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn.* Hij bemint enerlei hart en enerlei wet, opdat Zijn volk in die gemeenschap onder en met elkander leven in de vreze Zijns Naams. Waar dan alles gescheurd en gescheiden van elkander ligt, daar moet wat gebeuren. En het staat voor de deur, dat God uit Zijne plaats zal treden. Het staat te wachten, dat Hij over Nederlands volk en kerk Zijn roede zal doen komen, gelijk wij dat hebben gezien bij Israëls volk.

Als straks dan die bange tijd zal komen met al het vreselijke gebeuren dat hij in zich sluit, dan blijft voor dat volk van de Heere nog over, om tot Hein te vluchten met de uitroep: *Aanschouw het verbond!* Dan mochten wij aanschouwen het nauwe toezicht dat Hij houdt op Zijn kerk, ook in zulke bange tijden.

Hij draagt en onderhoudt nog al het geschapene ook in onze dagen, in welke de zonden ten hemel roepen om wraak. Zijne hand is nog uitgestrekt. Door alle donkerheid der tijden henen voert God Zijn raad uit met Zijn duur gekochte kerk. Dat dit volk dan nog mocht bukken en buigen voor Zijn aangezicht en dat er een wederkeren tot Hem geboren werd. Dan heeft Hij aan Israëls volk betoond, hen te zullen wederbrengen tot hun plaats. Daarvan staat aangetekend in het voorgaande hoofdstuk in vs. 8 en 9: "Zie, Ik zal ze aanbrengen uit het land van het noorden, en zal hen vergaderen van de zijde der aarde; onder hen zullen zijn blinden en lammen, zwangeren en barenden tezamen, met ene grote gemeente zullen zij herwaarts wederkomen. Zij zullen komen met geweën, en met smekingen zal Ik hen voeren."

Dies zal die kerk aankomen in het wederkeren, vervuld met smart en leed over haar zonden en schuld. Dat volk zal aankomen met de droefheid naar God en het zal ervaren, dat Hij het is, Die Zich hunner ontfermt. Dat Hij is een gaarne vergevend God en Zijn woord tot hun herstel bevestigt, gelijk de dichter daarvan zingt in Ps. 85: 1 en 3.

Toepassing

Wij zeiden dat in Jeremia 32 is op te merken Gods opzicht over Zijn kerk, haar ten goede. Wij hebben een weinig nagegaan, hoe Hij haar op het nauwst gadeslaat en onder Zijn vast bestier geleidt. Dat Hij Zijn roede op haar legt, wijl Hij de zonde in haar niet gedooft. Hij heeft haar gestraft; maar niet, zoals de vijand meende, om haar te verdelgen. Gelijk het oog van de goudsmid is op het goud in de smeltkroes, om het

nauwkeurig van zijn schuim te zuiveren, zo waakt de Heere over Zijn volk, om ze door de bittere tegenheden op de rechte plaats te brengen. En al wordt de smeltkroes nog zo heet gestookt, de goudsmid laat het goud er zolang in, totdat hij zijn beeld helder in hetzelfde aanschouwt. Zo gaf de Heere dit volk in de hand der Chaldeeën, maar niet omdat zij door hen zouden gedood worden. Hij stelde die vijanden paal en perk. De koopbrief werd getekend en ter bewaring opgeborgen. De wederkering des volks lag vast in Gods raadsbesluit. Gelijk iemand wat koopt en een contract maakt, zo heeft Hij de tijd der verlossing van de kerk bepaald.

Al bevat dat nu een sterke vertroosting, niet minder is waar, dat het zo toch niet goed gaat met de kerk in haar huidige gesteldheid.

Twee dingen zijn in onze tekst voorgesteld, namelijk het brengen van het grote kwaad, zowel als van al het goede, dat de Heere over dit volk gesproken had. De bestraffing kwam, zowel als de beweldadiging.

Laat ons dat toch niet vergeten. Wie zal Gods roede ontvluichten, als deze over ons komt? Neen Zijn slaande hand zal ons zekerlijk treffen. Wij zien een voortgaan op de verkeerde weg, tegen alle vermaningen en roepstemmen in. Steeds verder wijkt de kerk van God af in haar leven en wandel. De harteloosheid is zeer groot. Een naam hebben wij nog wel; maar het wezen is zeer verre weg. Zouden wij, zo voortlevende, God ontlopen, Die de hemel heeft tot Zijne troon en deze aarde tot een voetbank Zijner voeten? O, dat wij voor Hem mochten bukken in het stof, gelijk ons wordt toegeroepen in Psalm 2.

*Vreest 's Heeren macht en dient Zijn majesteit;
Juicht, bevend op 't gezicht van Zijn vermogen,
En kust de Zoon, vanouds u toegezeid,
Eer u Zijn toorn verdelg' voor aller ogen.*

Dat nog een bekennen van onze zonden en onze verre afstand voor God geboren werd, eer het te laat zal zijn. Wij mochten nog tot het ware inzicht komen, gelijk Jeremia de breuke Sions zag en beweende. Hij zag de oordelen naderen. Hij en Baruch hebben hun ziel uitgedragen tot een buit. Dat ook wij bedroefd werden en de breuk van de kerk beweenden, opdat ook wij onze ziel mochten uitdragen tot een buit. Daartoe wordt u het Woord van God nog voorgesteld en het is u in deze ure nog kond gedaan, hoe de dingen er bijstaan. Dat wij door het geloof de vastheid van de kerk mochten zien. Dat wij er ons niet zouden afmaken in valse lijdelijkheid en boos ongeloof en zeggen: God heeft Zijn volk toch verlaten. Laten wij niet gaan staan aan de kant van de vijand. De Heere beware ons daartoe bij Zijn Woord en make onze gang en treden in hetzelfde vast.

Scharen wij ons anderzijds toch niet aan de kant van algemene goedertierenheid. Alsof God de tijd van ongerechtigheid in Zijn kerk vergeet en de zonde niet ziet. Dat is het Evangelie stellen tot een ruimte voor het vlees en tot vrijheid van zondigen. Dat zal bitter tegenvallen. Laat ons dat pad schuwen en zien uit onze tekst, door welke weg de Heere een gaarne vergevend God is. Kenden wij ons dan recht schuldig voor Zijn aangezicht. Dat wij mochten buigen onder de gunstbewijzen des Heeren, welke Hij ons nog geeft, zowel als onder de oordelen, welke Hij zendt. Zijn bemoeienissen nog groot en veel met ons, mochten ons vertederen. Dat wij uitriepen: O God wat zijt Gij goed aan zulk een zondig volk! Uw weldaden roemen tegen een welverdiend oordeel!

Hij heeft niet gehandeld naar onze dwaasheid, ons niet vergolden naar onze ongerechtigheden.

De prediking Zijns Woords leide ons tot opmerkzaamheid van Zijne hand. God laat

Zijn Getuigenis nog uitdragen ten bewijs, dat Hij ons nog niet gans en al overgeeft aan het goeddunken van ons boze hart.

Aanschouw het wereldgebeuren rondom ons. Zie de Godsverzaking allerwegen. Merk op de schrikkelijke vertreding van Gods gebod. Let op het diep verval binnen de wanden van de kerk. Waar is dat al een gevolg van? Van de vorm in de godsdienst zonder het wezen. Zo is het nu geworden, dat er alles bij door kan.

De trouweloze zuster Juda, de kleinste, hoereerde Israël achterna. Te vrezen is, dat dit het juiste beeld is van ons volk. Nederland, bijna de kleinste natie van Europa, maakt zich hoe langer hoe meer op, om de volkeren rondom ons, in hun gruwelijke zonden, in de Godsverzaking na te volgen. Dat Nederland nog geloven ging:

*Gij roeit hen uit, die afhoereren,
En U de trotse nek toekeren.*

Dat wij het Woord des Heeren dan nog kregen ingegrift in onze harten. Wij mochten gaan leed dragen; het rouw- en boetekleed aantrekken en in de levende klacht voor Gods aangezicht worden gevonden.

Het is uit oorzaak van des Heeren onverminderde liefde en trouw jegens Zijn kerk, dat Hij ons het wederkeren tot Hem nog doet prediken. Zulk een trouweloos volk als wij zijn, laat Hij nog voorstellen, door welke weg het kan geschieden. Ook ons stelt Hij Zijn eeuwig verbond nog voor, waarin Hij ons wil beweldadigen. En dan zal het leven in de vreze des Heeren niet achterblijven. Dan zal de éénheid in de kerk worden gezien. En God zal Zich over zulk een volk verblijden.

Arme mens in ons midden, die zich nergens iets van aantrekt, hoe bang de vooruitzichten voor land en volk ook zijn! u gaat nog voort in een Galio's-gestalte en kunt het overal in houden.

Het staat er met u niet best bij, op reis naar de eeuwigheid. Indien u in uw zorgeloze staat zo doorgaat, zult u uw leven eindigen in een overgang naar het eeuwig verderf. Dat God u nog deed ontwaken uit uw zondeslaap, opdat deze u niet een eeuwige nacht zal baren. u mocht naar God bedroefd worden en tussen wieg en graf een keuze doen, gelijk een Mozes, Jozua en Ruth. Daar zult u nooit berouw van krijgen. Want het is een onberouwelijke keuze, welke God in het hart van de Zijnen werkt, waardoor zij Hem krijgen aan te kleven.

De Heilige Geest buige ons hart om de zijde Gods te kiezen; om toch die Heere te vrezen en te eren, Die zulk een nauw oog heeft op Zijn eigen werk. De wereld met al hare begeerlijkheid gaat voorbij. Laten de dingen der eeuwigheid, laat dat eeuwig onvergankelijk goed, verbonden aan de reine vreze Gods, nog gewicht bekomen in uw ziel.

Is er een volk in ons midden, dat van dit grote goed iets geproefd en gesmaakt heeft? Kent u wat van die verootmoedigingen, daar wij van spraken? Wordt de levende klacht over uw verre afstand van de Heere bij u gevonden? Wordt daarover benauwdheid en droefenis in uw ziel gevonden? Dan zult u ook gedurig verwachten, dat God met Zijn slagen tot u zal komen, gelijk Hij dat deed bij het volk, dat om hun zonden naar Babel werd gevoerd. En als u dan nog Zijn goedertierenheid en trouw moogt smaken en ondervinden, dan zult u voor Zijn aangezicht week worden en zeggen: "Heere, ik ben niet, die ik behoorde te zijn, wat is mijn beantwoording van Uw weldaden? Er mede afhoereren en er U mee in het aangezicht slaan."

Ook zegt dat volk, met alle bemoeienissen van de Heere ondervonden: God is wel goed; maar Hij is ook recht.

En dan rijst de vraag bij zulk een ziel op: Hoe zal ik in het recht van God bestaan? Zij krijgt te zien, dat de Heere een meerder goed heeft uitgedacht voor Zijn kerk, dan alle uiterlijke en slechts voor de tijd bestemde weldaden tezamen. Zij krijgt te aanschouwen het heilgoed des eeuwigen verbonds en dat Christus Jezus is de Middelaar Die Zich heeft gegeven. En dat nu nooit meer enig goed tot haar kan komen, dan uit de verdienende oorzaak van de Zoon van Gods eeuwige liefde. De Heere getuigt, dat volk te zullen planten in dat nieuwe land; te planten in dat eeuwig verbond.

Dat de God des verbonds u aldus moge bevestigen. Hij leide u daartoe en make u er vatbaar en ontvangbaar voor. Dan zult u in Hem worden opgelost en Hij zal zich zekerlijk over u verblijden, dat Hij u weldoe. Een blijdschap heeft de eeuwige God in Zijn kerk.

Is er een volk in ons midden, dat die blijdschap Gods over hen heeft mogen ondervinden? Hebt u vanwege die planting en bevestiging uwer ziel gezongen:

*Gij hebt m' in 't hart meer vreugd gegeven,
Dan and"ren smaken in een tijd,
Als zij, door aards geluk verheven,
Bij koorn en most wellustig leven,
In hunne overvloed verblijd.*

Gij moogt u ook in de God uws heils verblijden. Maar u zult u bevinden, in uzelf nog armer dan ooit tevoren. Het wonder van genade zal ook steeds groter worden in het leven van dat geplante volk. Zij moeten ook menigmaal in hun leven met diepe schaamte betuigen: *Heere, ben ik nu een mens, waarover Gij U zult verblijden? Ik gelijk er niet naar.*

Dat volk mocht hoe langer hoe meer sterven aan alles, wat buiten Christus is. Paulus zeide: Ik sterf alle dagen. En weet, dat God toch eenmaal op het hoogst verheerlijkt zal worden en volmaakt de ere ontvangen van Zijn eigen werk. Dan ook zal uwe blijdschap en zaligheid volkomen zijn. Dat zal geschieden als God eenmaal alles, wat zonde is, zal wegvagen. Dan zult u betuigen, een eeuwig wonder, dat ik ben overgebleven en dat, om God eeuwig te prijzen!

Dat zal geschieden, omdat de Verbonds-Jehovah een eeuwig fundament gelegd heeft, waarop Zijn kerk wordt ge, bouwt. Omdat Hij naar Zijn vrijmachtig welbehagen, dat volk naar Zijn raad doet wederkeren, in Zijn gunst en gemeenschap hersteld. Daar ligt de kerk van God vast in de eeuwige Middelaar Gods en der mensen. Daar is geen afval der heiligen; want dan werd niet één van dat volk behouden. Dat leren zij bij zichzelf kennen. Als zij nog iets moesten toebrengen tot de grondslag der zaligheid, dan was het zeker kwijt.

Daarom laten wij ook achtgeven op hetgeen God doende is over de aarde. Hij is naderende met Zijn oordelen over een ondergaande wereld. Zijne gerichten worden vernomen en zijn nabij. Dat wij dan mochten zijn aangedaan met heilige krijgssieraden, om Hem de ere te geven. En zouden wij door dezelve nog komen in een smeltkroes van ellende en verdrukking?

Het zal zijn om ons van ons schuim te ontdoen. God zal verheerlijkt worden in Zijn reine bruidskerk. Zij zal wit en rein gewassen zijn in het bloed des Lams. Christus zal haar de Vader voorstellen, een gemeente, zonder vlek of rimpel.

Nu, Hij kan niet anders, dan de zonde in Zijn volk bezoeken. Maar Zijn eeuwig verbond zal Hij niet schenden. Daarom zal van dat volk gevraagd worden: Wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen? En het antwoord zal luiden: *Deze zijn het, die uit de*

grote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange klederen gewassen, en hebben hunne lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon. Amen.

Nazang: Psalm 102: 11

6. DE HAND VAN GODS ONTFERMING OVER ZIJN VOLK

Psalm 68: 13

Lezen: Zacharia 13

Psalm 116: 4

Psalm 119: 71

Geliefde toehoorders!

Wij lezen in Matth. 18: 1, dat de discipelen tot Jezus kwamen met de vraag: "Wie is toch de meeste in het Koninkrijk der hemelen? Over deze vraag konden zij het met elkander wellicht niet eens worden, waarom zij zich tot de grote Meester wendden, teneinde een oplossing te bekomen. De Heere wilde de dwaasheid van zulk een vraag Zijn jongeren aantonen. Daartoe riep Hij een kindeke en stelde dat in het midden van hen en zeide in vers 3: Voorwaar zeg Ik u, Indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kindekens, zo zult u in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan. Welk een beschamende en diep vernederende les heeft de Zaligmaker hier Zijn discipelen gegeven. Stellig hebben zij verwacht, dat één uit hun midden zou worden aangewezen, die voor het aangezicht zijner medebroeders zou voorgesteld worden als degene, die deze voornaamste plaats zou innemen. Maar neen, zij hoorden dat, als zij niet klein en afhankelijk werden gelijk een kindeke, het dan geheel onmogelijk was, het Koninkrijk der hemelen in te gaan. Jezus stelde in Zijn antwoord hun voor, om laag voor de Heere te leren buigen in het stof. Dit toch is noodzakelijk. Dat volk zal worden gelijk de kindekens, gepast om in te gaan door de enge poort, welke leidt tot Gods verzoenende gemeenschap in het Koninkrijk der hemelen.

Klein en nederig te zijn in eigen oog, dat is de les, welke God al Zijn gunstgenoten komt te leren. Het zijn ook de eigenschappen van het door Gods Geest gewerkte leven der genade, welke de Heere welbehaaglijk zijn. Daarvan zegt Israëls wijze koning in Spr. 3: 34: *Zekerlijk, de spotters zal' Hij bespotten, maar de zachtmoedigen zal Hij genade geven.* En de apostel vermaant tot nederigheid, betuigende in 1 Petrus 5: 5: *Zijt met ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.* Het wordt dan ook door elk één van Gods kinderen op de weg des levens ervaren, hetgeen wij met de Psalmddichter opzongen:

D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan;

'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.

En waarlijk, juist in zulk een toestand, als waarin de dichter van Psalm 116 verkeerde, wordt het ervaren, dat Gods ingewanden rommelen van barmhartigheid. Dat is een mens, die door Gods Geest aan zijn jammerstaat van ellende is ontdekt geworden. Die als uitgeteerd voor Zijn aangezicht terneder ligt, door bittere zielesmart verslagen, onder het gewicht van zijn zonden en schuld. Zulk éne, door schuldbesef getroffen en verslagene valt voor God in met de ootmoedige belijdenis, gedaan te hebben, dat kwaad is in Zijn ogen. Hij erkent, Zijn gramschap zich dubbel waardig gemaakt te hebben. Juist zulken ervaren het dat de Heere in ontfermende genade Zich wil openbaren aan een laag voor Hem buigende zondaar of zondares.

Niet wanneer Gods volk voortleeft in zelfgenoegzaamheid op voorheen door hen ontvangen weldaden, ontmoeten zij des Heeren gunstrijk aangezicht. Niet als zij met de hun geschonken genade groot en rijk in eigen oog zijn geworden, ontvangen zij de blijken van Gods neerbuigende goedheid. Maar juist dan, wanneer zij, als vrucht van de hun bewezen genade, als armen en ellendigen tot Hem vluchten, mogen zij ondervinden dat de deur tot Gods genadetroon dag en nacht voor hen open staat. Juist

dan mogen zij delen in de zo zalige weldaad, bij de Heere ruste te vinden voor hun overstelpte ziel. Dan smaken zij Gods schuldvergevende genade en dierbare gemeenschap, zodat zij zichzelf komen aan te spreken:

*Keer, mijn ziel, tot uwe ruste weder;
Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan.*

Wat al wonderlijke en aanbiddelijke wegen zijn het, langs welke de Heere Zijn volk leidt om hen te zaligen! Wat al bemoeienissen van Zijntwege vallen hun ten deel, waarin het zo duidelijk openbaar wordt, dat zij met een God te doen hebben, Die Zijn woord waar maakt, naar luid van Ps. 72: 12: *Want Hij zal de nooddriftige redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige, en die geen helper heeft.* Gedurig toch is de Heere werkzaam om de Zijnen arm en klein te maken en te houden; om hen te doen worden gelijk een kindeke. Zulks, om hen vatbaar en ontvangbaar te maken voor het betonen van Zijn Vaderlijke ontferming.

Dat het dan ook kleinen en nietigen in zichzelf zijn, tot dewelke de Heere de hand Zijner ontferming wendt, wensen wij in deze ure met elkander te overdenken.

U vindt het woord van onze tekst opgetekend in Zacharia 13 vers 7, het laatste gedeelte:

Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.

Laat ons naar aanleiding van deze woorden u mogen bepalen bij: *De hand van Gods ontferming over Zijn volk.*

Zien wij daarbij achtereenvolgens:

1. Hoe de onderwerpen worden gekenschetst.
2. Hoe Gods tedere zorg wordt bewezen.
3. Hoe Zijn troostvolle leiding wordt ervaren.

Dat God de eeuwig getrouwe is aan Zijn eed en verbond over Zijn volk, bewijst Hij daarin, dat Hij met hen nooit handelt naar hunne zonden en hun nimmer vergeldt naar hun ongerechtigheden. Daarvan is de inhoud van ons teksthofdstuk ook een duidelijk en treffend bewijs. De profeet Zacharia heeft op Goddelijk bevel aan het ver afgeweken en diep schuldig volk van Israël menigmaal de strenge gerichten des Allerhoogsten aangekondigd. Menig woord van ontzettende bedreiging van zware oordelen heeft Hij dat afhoererend volk doen horen. Maar telkens, wanneer de lang uitgestelde straf eindelijk over dit volk kwam, betoonde de Heere, te midden des toorns, des ontfermens gedachtig te zijn. Dan deed God dit volk, door schuldbesef getroffen en verslagen, tot Hem wederkeren.

In de aanhef van ons teksthofdstuk wordt dit, zich schuldig kennend volk toegeroepen: *Te dien dage zal er ene Fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.*

Dit troostvolle woord toch slaat terug op het rouwklagende volk, in het slot van het vorige hoofdstuk aangewezen.

Te dien dage; dat is, wanneer gij u zult schuldig kennen vanwege al uwe zonden. *Te dien dage,* wanneer u om uw verwerping van de Messias zult bitterlijk wenen. *Te dien dage, wanneer u over Hem zult rouwklagen, als met de rouwklage over een enige zoon.* Op die tijd zal God in Christus uw zonden en schuld te niet doen en dat in die geopende Fontein, in welke al uwe zonden en onreinheid zullen worden weggenomen. De profeet Zacharia wijst ons in dit hoofdstuk op het ontzettend gebeuren, in de

volheid des tijds plaats gegrepen. Namelijk dat Vorst Messias door Zijn eigen volk is verworpen en door middel der Romeinse soldaten aan het vloek- hout des kruises is genageld. Maar dat zelfde bloed, te dien dage op Golgótha gevloeid door de vijandschap der Joden, is ook de geopende Fontein tot wegneming der zonde en onreinheid. Ja, van deze Fontein des bloeds zal door de ganse kerk van God met David worden gezongen, gelijk het heet in Psalm 103: 6:

*Zo ver het West verwijderd is van 't Oosten,
Zo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten,
Van ons de schuld en zonden weggedaan.*

Van dat bloed getuigt al Gods begenadigd volk met de apostel in 1 Joh. 1: 7: *Het bloed van Jezus Christus, Zijne Zoon, reinigt ons van alle zonde.*

In ons teksthoofdstuk wordt er duidelijk op gewezen, dat in de beloofde Messias een overvloed van geestelijke zegeningen aan Gods kerk wordt geschonken. Immers, niet alleen wordt in het eerste vers ons de verzoening door het bloed van Christus voorgesteld.

In vers 2 staat: "En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere der heirscharen, dat Ik uitroeien zal uit het land de namen der afgoden, dat zij niet meer gedacht zullen worden, ja, ook de profeten, en de onreine geest zal Ik uit het land wegdoen."

Hier wordt Gods kerk beloofd de heiligmaking des levens. God Zelf zou de afgoderij uit het midden van Zijn volk uitroeien en hen van deszelfs dienst uitzuiveren, om hen in de reine dienst van Jehovah te doen wandelen. Een heilige ijver zou in hun ziel worden verwekt tegen de valse profeten en leraars. Wandelend in het licht van Gods aangezicht zouden zij het kostelijke van het snode onderscheiden. En niet alleen dit. Maar boven de nauwste banden des bloeds zouden zij de leugenprofeten uitroeien.

Zelfs de vader en moeder van zulk een leugenprofeet zouden hun zoon veroordelen, tot hem zeggende in vers 3: *Gij zult niet leven, dewijl u valsheid gesproken hebt in de Naam des Heeren.* Geen vlees en bloed zouden zij sparen, om het onreine uit het midden van hun weg te doen. Want daar staat verder: En zijn vader en zijne moeder die hem gegeneerd hebben, zullen hem doorsteken, wanneer hij profeteert.

Deze heilige ijver voor de enige weg der zaligheid in de volkomen Zaligmaker Jezus Christus, zou ook vruchten dragen. Zo zelfs, dat ook enige van die leugenprofeten tot overtuiging van hun zonden zouden komen.

Zelfs die zouden ontdekt worden aan hun gruwelijk bedrijf en daarover beschaamd, niet langer voortgaan in de dienst der leugen, gelijk er staat in vers 4: "En het zal geschieden te dien dage, dat die profeten beschaamd zullen worden, een iegelijk vanwege zijn gezicht, wanneer hij profeteert; en zij zullen gene hare mantel aandoen, om te liegen."

Tot de oprechte bekentenis zouden zij komen, zeggende in vers 5: "Ik ben geen profeet; ik ben een man, die het land bouwt; want een mens heeft mij daartoe geworven van mijn jeugd." Met andere woorden: "Ik ben niet van God geroepen om als profeet of leraar op te treden. Mijn roeping is om door middel van handenarbeid in mijn dagelijks levensonderhoud te voorzien. Derhalve is mijn bezigheid, de akker te bebouwen. Daartoe ben ik de lijfeigene desgene, die mij van mijn jeugd af heeft gekocht."

God zou deze leugenprofeten doen tuchtigen; zodat hun werd gevraagd in vers 6: "Wat zijn deze wonden in uwe handen?"

Zulk een ijver zou de Heere door Zijn Geest in het hart van Zijn volk verwekken, dat zij door harde kastijding de leugenprofeten, van hun afgodendienst zouden afbrengen. Ook de vader en de moeder derzulken, zouden de tuchtroede niet onthouden. Zodat

hun antwoord zou wezen: Het zijn de wonden, waarmede ik geslagen ben in het huis mijner liefhebbers. Enerzijds droegen deze mannen de lidtekenen van de slagen hunner afgodendienst. Dat waren merktekenen van zelfkastijding, zoals de door Elia bespote Baälprofeten over zich brachten in Kon. 18: 28: En zij sneden zichzelf met messen en met priemen, naar hunne wijze, totdat zij bloed over zich uitstorten. Anderzijds waren hun zware slagen toegediend door hun bekeerde ouders of andere verwanten, alvorens zij van de afgodendienst waren afgekeerd. Het grote wonder van genade zou dus ook zichtbaar uitkomen in dezulken, die zozeer waren gekluisterd geweest in de slavernij van de vorst der duisternis, dat zij ook anderen hadden meegesleept in de aanbidding van ijdele kunsten.

Zou de Heere echter al de zegeningen, in dit hoofdstuk genoemd, over Zijn volk kunnen uitstorten, dan moest er nog een andere Profeet en Herder verschijnen. Van Hem wordt gesproken in vers 7: "Zwaard! ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de Heere der heirscharen; sla die Herder, en de schapen zullen verstrooid worden."

Hier wijst de profeet op de te komen Messias, Die Zich zou Borg stellen voor Zijn schuldig volk.

De valse profeten, zo is ons gebleken, zijn als zodanig, geslagen in het huis van hun eigen liefhebbers. Veel meer, zo wordt hier voorzegd, zal de Borg en Middelaar, Gods eigen lieve Zoon, de opperste Herder en Leraar van Zijn kerk, geslagen en omgebracht worden, als ware Hij ook een valse profeet. Deze, Gods Metgezel, is niet minder dan de enige, natuurlijke Zone Gods, Eenswezens met de Vader en de Heilige Geest. Hij is gekomen in de volheid des tijds, om Zich te stellen onder het richterlijk wraakzwaard Gods. Hij is geslagen om de zonden Zijns volks, om een eeuwige verzoening door voldoening te weeg te brengen. En getuigde de Christus hier Zelf ook niet van, toen Hij met Zijn discipelen uitging van de Paaszaal naar Gethsémané in Matth. 26: 31, zeggende: "Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht; want er is geschreven: Ik zal de Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden."

Hij werd door het Sanhedrin veroordeeld, als ware Hij een godslasteraar. Hij werd overgegeven tot de smadelijke en vervloekte dood en aan het kruishout genageld. Toen scheen het voor de kerk des Heeren wel een gans verloren zaak te zijn. Maar nee, geliefden, ook toen juist is gebleken, dat de hand van Gods ontferming zich over Zijn volk uitstrekt. Want daar staat in het woord van onze tekst: ***Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.***

1. Zien wij dan ten eerste: ***Hoe de onderwerpen worden gekenschetst.***

Zoals wij reeds hoorden, zag de profeet Zacharia de te komen staande Messias, als de grote Herder der schapen doorgaan onder het wraakzwaard van de eeuwige Rechter. In een profetisch vergezicht aanschouwde hij de van God gezalfde en uitgezonden Christus, als de lijdende Borg voor Zijn volk. Hij zag Hem, vanwege het dragen van de last des eeuwigen toorns Gods tegen de zonde, ter dood toe benauwd en geslagen. In Christus' lijden, zo bijzonder zwaar in Gethsémané en op Golgótha zien wij Zacharia's profetisch woord dan ook geheel in vervulling komen: Sla die Herder, en de schapen zullen verstrooid worden. Maar tevens zien wij, hoe in de opgewekte Christus het woord van onze tekst is vervuld geworden: ***Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.*** Na Zijn opstanding heeft Hij Zijn discipelen weer bijeen vergaderd.

Wel lezen wij ten einde van Jezus gevangenneming in Matth. 26: 56: Toen vluchtten al de discipelen, Hem verlatende. Wel scheen het toen, alsof zij voor altijd waren herderloos geworden. Wel zijn zij verstrooid geworden; maar daarom heeft de Heere hen

niet vergeten. Zelfs toen Hij Zich vrijwillig overgaf aan het gezelschap, waar Judas mee kwam, sprak Hij tot de bende krijgsknechten voor Zijn jongeren in Joh. 18: 8: *Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan.* Wel hebben zij allen de Herder der schapen trouweloos verlaten. Maar zien wij daartegenover, hoe Christus in Zijn nederbuigende ontferming Zich de Onveranderlijke, de Getrouwe heeft betoond. Hij heeft Zich weder tot die verstrooide schapen gewend en hen als één kudde bijeen vergaderd.

Dat werk nu, het weder bij elkander verzamelen van Jezus' schapen tot één kudde, beperkt zich niet tot de verstrooide discipelen. Nee, dat is doorgegaan, door alle eeuwen heen en zal voortduren tot aan de jongste dag, wanneer de laatste uitverkorene zal zijn toegebracht. Telkens weder wendt de Heere Zijn hand tot de kleinen. Steeds doet Hij dat weder, wanneer Hij dit volk tot Zich brengt als de door Hem gekende van eeuwigheid; als de gekochte door Zijn bloed. Hij komt hen op te zoeken in de tijd der minne en stelt hen tot onderwerpen van Zijn tedere zorg en liefde.

Dat volk nu komt in onze tekst voor onder de benaming van "kleinen." Als vanzelf worden wij er toe gedrongen, die kleinen van nabij te beschouwen. Mochten wij ons, zolang wij hier neersitten, ons hieraan toetsen. Het leide ons tot het ware zielsonderzoek, of wij door genade ook iets van die eigenschappen mogen bezitten, welke ons kenmerken, als tot dat volk behorende.

Niet alleen Jezus' discipelen, maar al de uitverkorenen zijn onder deze benaming begrepen. Hier wordt gesproken van geheel de kerk des Heeren, verstrooid over de lengte en breedte der aarde. Die kerk is klein en veracht in het oog der wereld. Maar tot dat volk zegt de Heere in Luc. 12: 32: *Vreest niet, gij, klein kuddeke! want het is Uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.* En als wij dat volk van verschillende kanten bezien, dan zeggen wij: Deze benaming is wel een zeer gepaste voor hen.

Hoe klein toch is Gods volk in aantal. Daarvan zegt Christus in Matth. 22: 14: *Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.* Hoe zeer klein was hun aantal in Noachs dagen. En Elia meende in zijn tijd, dat hij wel geheel alleen was overgebleven. Klein ook was het aantal der discipelen dat Jezus rondom Zich verzamelde. Wel volgden Hem voor enige tijd vele der Joden. Doch dat vloeide niet voort uit een oprecht beginsel. Dat bleek wel duidelijk, toen Hij sprak van de noodzakelijkheid om in en door Hem te leven met verloochening van alle eigen krachten. Daarvan lezen wij in Joh. 6: 66: *Van toen af gingen velen Zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem.* Slechts de twaalfen bleven bij Hem. En onder die bevond zich nog een Judas, die een duivel was. Vat hen allen samen, die de Heere in oprechtheid des harten aankleefden, hoe klein was hun getal in vergelijking der brede schare, welke van Hem niet wilde weten.

Gelijk het was tijdens Jezus omwandeling op aarde, zo is het, al de eeuwen door. Zeer klein is het aantal dergenen, die smekend om genade, voor God leren buigen. Zie maar in Jer. 3: 14: *En ik zal u aannemen, ene uit ene stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion.*

Doch behalve klein in aantal is Gods volk ook klein van aanzien. Het is naar Gods vrijmacht, dat de apostel in 1 Cor. 2: 28 dat volk aldus aanduidt: *En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niet is.* En in hoofdstuk 4: 13 schrijft Paulus aan die zelfde Gemeente: *Wij zijn geworden als uitvaagsel der wereld en aller afschrapsel tot nu toe.* Als wij nagaan hoe dat volk in Gods Woord getekend staat, blijkt het niet zeer duidelijk dat het zijn niet vele wijzen, niet vele machtigen, niet vele edelen?

Laten wij u slechts wijzen op Ruth, de Moabietische, op Rachab de hoer. Op David,

die de kleinste was in zijns vaders huis en bij zijn broeders niet in tel. Amos sprak van zichzelf in hoofdstuk 7: 14. *Ik was geen profeet, en ik was geen profetenzoon; maar ik was een ossenherder, en las wilde vijgen af.*

Zie ook de kring van Christus' apostelen. Zij waren meest eenvoudige en ongeleerde vissers. Mattheüs riep de Heere uit het tolhuis. Denk aan de blinde die bedelende zat aan de poort van Jericho, alsook aan de moordenaar aan het kruis.

Maar niet alleen met het oog op hun stand in de wereld, veel meer naar hun innerlijke toestand mag Gods volk "kleinen" worden genoemd. Zij zijn klein van verstand en kennis ten opzichte van de weg des heils en der zaligheid. Derhalve behoeven zij menigmaal beschamend onderwijs, gelijk de Heere dit gaf aan de Emmaüsgangers in Matth. 24: 25 en 26: *Onverstandigen en dragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben! Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijne Heerlijkheid ingaan?*

Deze kleinen worden ontdekt aan hun geestelijke onkunde. Daarvan krijgen zij de onderwijzingen des Heiligen Geestes al meer nodig. Zij kunnen niet voort gelijk de mondchristenen, die alles met hun verduisterd verstand menen te kunnen goedpraten. Integendeel leren zij zich kennen als blind in 's hemels wegen, gans en al duisternis in zichzelf. Het licht des Heiligen Geestes wordt hun onmisbaar om daardoor te leren verstaan hetgeen nodig is beide, in het leven en sterven.

Groot is dan ook het onderscheid van de wijze, waarop dit volk leeft nu zij hun geestelijke onbekwaamheid hebben leren kennen, in vergelijking met hun eertijds. Voorheen behoefde zij geheel geen onderwijs. Ook al waren zij onder Gods Woord opgevoed, de verkondiging van hetzelfde liet hen koud. Maar nu hoort u ze smeken:

Och, schonkt u mij de hulp van Uwe Geest!

Mocht die mij op mijn paan ten leidsman strekken!

Alleen door des Geestes onderricht ontvangen zij ook verstand van God en Goddelijke zaken. Juist daardoor worden zij al kleiner in zichzelf. Met het oog hierop sprak Jezus in Matth. 11: 25: *Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde, dat u deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.*

In dit woord noemt de Heere de Zijnen kinderkens. Een kindeke nu is klein van kracht. En zie, zo worden de onderwerpen in onze tekst ook gekenschetst. Tot het volk der Gemeente in Filadelfia zeide de Heere in Openb. 3: 8: *Want gij hebt kleine kracht, en gij hebt Mijn woord bewaard.* En voorzeker, de kracht dezer kleinen is gering. De hun geschonken genade kunnen zij zelf niet vasthouden. Wat zou er ook bij de voortgang van hun geworden, indien zij niet in de kracht Gods bewaard werden! Zij allen leren zich dan ook als krachtloze kennen en roepen daaruit tot God, vanwege al hun vijanden, gelijk Jósafat deed in 2 Kron. 20: 12: *Want in ons is gene kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U.* Hoe klein van kracht heeft David zich wel gevoeld, toen hij klaagde in Ps. 38: 9: *Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld.* Ja, hoe menigmaal liggen zij ten onder in de strijd en roepen uit de diepte hunner ellende tot God.

Ook is dat volk in zichzelf klein van moed. Soms menen zij wel moedig te zijn als een leeuw en dat zij het zullen opnemen voor de Naam en de zaak des Heeren. Maar het gaat hen gelijk Petrus, die, wandelende op de zee, zag op de golven door de sterke wind en uitriep in Matth. 15: 30: *Heere, behoud mij!*

Ook verstaan zij hem, als hij voor het aangezicht van een dienstmaagd in de zaal van Cajáfas zijn Meester verloochent.

Soms menen zij voldoende geloofskracht te bezitten en zingen dan wel uit Ps. 46: 2:
Laat vrij het schuimend zeenat bruisen;
D' ontroerde waat'ren hevig ruisen.

Maar ach, verliest dat volk de Heere uit het oog, waar blijft dan weer hun geloof? Dan besluiten zij wel met David in zichzelf in 1 Sam. 27: 1: *Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen.* In zulke tijden vrezen zij nog voor eeuwig bedrogen te zullen uitkomen.

Maar anderzijds is dit volk ook klein in hun openbaring naar buiten, als vrucht van de genade. Genade toch maakt geen grote mensen. Zij krijgen kleine gedachten van zichzelf en worden de minste zegen onwaardig. Denkt slechts aan Job. Hoe klein werd hij voor God in hoofdstuk 42: 5 en 6: *Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.* Zie het in Jacob die betuigde voor de Heere in Gen. 32: 10: *Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uwe knecht gedaan hebt.* Hoort David in deze kleinheid na grote verlossing in Ps. 116: 12 en 13: *Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijne weldaden, aan mij bewezen? Ik zal de beker der verlossingen opnemen en de Naam des Heeren aanroepen.*

En zo zouden wij kunnen voortgaan om aan te tonen dat, waar genade levendig werkzaam is, de indrukken van Gods hoogheid en van eigen nietigheid altoos samen gaan. Daar ook wordt gevonden, dat de één, de ander uitnemender acht dan zichzelf, onder Gods volk.

Deze kleinen zien Gods heiligheid en daardoor eigen onreinheid. Daarom worden zij ook zo klein in hun gebed. Merkt op hoe laag Abraham boog voor God in Gen. 18: 27: *Zie toch; ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben.* En de tollenaar in Luc. 18: 13 stond van verre, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg op zijn borst en zeide: *O God! wees mij zondaar genadig!*

Dat dit volk kleinen zijn blijkt ook uit de benamingen, waarmede Gods Woord hen aanduidt. Zij worden genoemd armen van geest in Matth. 5: 3: *Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.* Dan weer worden zij vergeleken bij een machteloos volk, de konijnen, die hun huis nochtans in de steenrots stellen. (Spr. 30: 26). En denkt aan de zwakste en kleinste onder de gelovigen. Die worden nieuwgeboren kinderkens genoemd. (1 Petrus 2: 2). En ook Johannes doet het vernemen: *Ik schrijf u, kinderkens! want de zonden zijn u vergeven om Zijns Naams wil.*

Maar onder de kleinsten van dat volk zouden wij ook kunnen rekenen, degenen, die het diepst aan zichzelf zijn ontdekt. Die kennen het meest hun krachteloosheid en weten uit de praktijk des levens dat zij niets zijn en niets vermogen.

Vraagt u nu nog, wie de allerkleinsten onder dit volk zijn?

Wel dat zijn zij, die het dichtst bij de Heere leven in Zijn dadelijke gemeenschap. Zulk een allerkleinste was Jacob toen de Engel des verbonds met hem worstelde en hij door Pniël ging. En ook vinden wij dat bij Jesaja, toen hij uitriep in hoofdstuk 6: 5: *Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien.*

Ja waarlijk, elk één van Gods volk is klein. En naar de trap en mate dat meerdere genade in hen verheerlijkt worde, wordt zij kleiner en afhankelijker in zichzelf.

Maar in een andere zin kan ook Gods bekommerde volk de allerkleinste genaamd worden. Deze kunnen ten laatste niets meer vasthouden. Zij missen de toeëigende daad des geloofs. In hun afzwerven van de Heere, als zijnde de enige Bron van

zaligheid, geraken zij geheel in het duister. Dan worden zij aangevochten van Satan en zijn zij het mikpunt van de wereld. Wij weten dat de Amalekieten Israël meest in de achterhoede aanvielen. En zie, daar bevinden zich deze kleinen.

Wat klein is in de natuur, dat struikelt en valt spoedig. Zo ook is het met al Gods volk. Zij valt zo licht in de zonde. Kleinen in de natuur kunnen zelf na hun vallen niet over-eind komen. Ook dat volk is niet in staat zichzelf uit hunne zonden op te heffen. Maar zie, de Heere verheerlijkt Zijn genade aan dezulken, zeggende: Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.

2. Zien wij nu ook in de tweede plaats: ***Hoe Gods tedere zorg wordt bewezen.***

In onze tekst wordt gesproken van Gods hand Dat dit woord niet eigenlijk moet worden verstaan, behoeft geen nadere verklaring. *God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.* (Joh. 4: 24).

Onder het wenden van Gods hand tot Zijn volk verstaan wij des Heeren tedere zorg over de Zijnen. Het betekent de betoning van Zijn almacht en liefde, waarmede Hij Zijn volk in hun strijd en moeite te hulpe komt. Ook ziet het op Zijn heerschappij voerende genade, waardoor Hij hen bestiert. Het is Zijn bescherming over dat volk tegen het woeden van al hun vijanden. Eveneens is hieronder begrepen Zijn Vaderlijke kastijding, welke Hij Zijn dwaalzieke kinderen niet onthoudt.

Het woord van onze tekst getuigt van Gods onuitsprekelijke liefde jegens Zijn gunstvolk. Hoe rijk is derhalve dit woord van inhoud! Het spreekt van de toevergadering van al dat verstrooide volk door Zijn innerlijke ontferming. En voorzeker, God wendt Zijn oor tot hunne smeking. Zijn oog is op hen gericht in tedere liefde. Hij strekt Zijn hand uit tot dat zwakke volk en leidt hen door Zijn tedere zorg langs wegen, die zij niet geweten hebben.

Wat zou er ook van dat volk geworden, indien de Heere Zijn hand van hen aftrok? Zij zouden bezwijken onder de aanvechtingen des Satans. Zij kwamen om door de haat van de wereld. Ja, zij vergingen door het arglistige hart, dat zij in zich omdragen. Door al de listige verleiding welke zij in- en uitwendig op hun weg ontmoeten, werden zij gevangen. En met het gezicht op hun schuld, bleef hun niet anders voor ogen staan, dan een voor eeuwig omkomen; een vergaan onder de eis van Gods wet én de deugd van Zijn rechtvaardigheid.

Maar ziet, in welk zalig voorrecht deelt dat volk! In al hun wegen en te allen tijde bevestigt de Heere hun Zijn woord: *Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden.*

Dat is een ontwijfelbare waarheid, welke zekerlijk haar vervulling bekommt. Een wolk van getuigen vinden wij dan ook in Gods Woord opgetekend, aan welke de Heere dat heeft bewezen. De geschiedenissen der Bijbelheiligen, zowel onder het oude, als onder het nieuwe Testament leveren ons het bewijs, dat de Heere steeds in trouwe zorg Zijn hand tot Zijn volk wendt. Laat ons slechts enkele van die bewijzen aantonen, waarin wij zien dat God Zich aan hen wegschenkt.

Zie het bij Abram, die zich klein en eenzaam gevoelt. Tot hem spreekt de Heere in Gen. 15: 1: Vrees niet, Abram! Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot.

Jacob; nadat hij in een zware worsteling was betrokken geworden, mocht vernemen in Gen. 32: 28: Uw naam zal voortaan niet Jacob heten, maar Israël, want u hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt over mocht.

Hoe diep de man Job werd beproefd en alles kwijt geraakt was, in zijn zware druk had God hem niet doen omkomen en leidde hem tot deze uitkomst: En de Heere zegende Jobs laatste meer dan zijn eerste. (Job. 42: 12).

En heeft de Heere Zijn hand niet gewend tot Hiskia? Daarvan getuigt zijn juichtoon in Jes. 38: 20: De Heere was gereed om mij te verlossen; daarom zullen wij op mijn

snarenspeel spelen, al de dagen onzes levens, in het huis des Heeren.

Hoe wendde de Heere Zijn hand tot Elia, als deze de woestijn was ingevlucht en het wel scheen, alsof hij aldaar in zijn verdriet en moedeloosheid en in de hongertijd zou omkomen. Maar God beschikte hem spijs en drank en deed hem door de kracht derzelve gaan veertig dagen en veertig nachten. (1 Kon. 19: 8).

Zo ook wendde de Heere Zijn hand tot het ganse volk Israël, als het in nood verkeerde. Hij leidde het uit de ijzeroven van Egypte. Hij beschikte het later richters om de vijand ten onder te brengen. Hij wendde zijn gevangenis in Babel en deed Israël wederkeren in zijn land.

Ja, waarlijk, ontelbare bewijzen zijn te vinden van Gods tedere zorg over Zijn volk.

Slaat het oog op Jezus' verstrooide discipelen. De Heere wendde Zijn hand tot hen en vergaderde ze bijeen. Denkt inzonderheid aan de diep gevallen Petrus. De Heere zocht hem weder op.

Heeft Hij Zijn hand niet gewend tot de bedroefde Maria Magdalena en tot de andere vrouwen? Hij verscheen in het gezelschap Zijner jongeren aan de avond van de opstandingsdag, toen zij zaten met gesloten deuren om de vreze der Joden en wendde Zich tot hen, zeggende: Vrede zij ulieden! (Joh. 20: 19).

Hij wendde Zich tot de door ongeloof geslingerde Thomas, zodat deze mocht uitroepen in Joh. 20: 28: Mijn Heere en mijn God!

Slaan wij nog een blik verder in de nieuw-Testamentische kerk en het zal ons blijken, dat zij door Gods trouwe en tedere zorgen is als een braambos dat wel brandt, maar niet verteert.

Hoe herhaaldelijk hebben de apostelen ervaren, dat de hand des Heeren met hen was. In hun nood werden zij telkens gered, in hun droefheid getroost, tot hun arbeid bekwaam gemaakt. Ja, in de diepste wegen waren zij van God niet verlaten. Zie dat in Hand. 12 waar Petrus gevangen zit. In de Gemeente wordt een gedurig gebed voor hem tot God opgezonden. En de Heere zendt een hemelbode om hem uit te leiden uit de binnenste kerker.

Johannes wordt verbannen op het eenzame Patmos. Hoe kostelijk verschijnt hem daar de verheerlijkte Middelaar. Niet alleen wordt hij daar vertroost, maar ook in de kostelijke gemeenschap met de kerk van God gesteld, waarvan de vijand hem meende uitgestoten te hebben.

Welk een tegenwicht ontving Paulus na opgetrokken te zijn geweest tot in de derde hemel. Hem werd gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des Satans, die hem met vuisten sloeg. En als hij om verlossing hiervan had gebeden, mocht hij van de Heere dit woord vernemen: mijn genade is u genoeg; want mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. (2 Kor. 12: 9).

Ziet, mijn hoorders, zo is in Gods Woord te vinden een aaneenschakeling van bewijzen ten opzichte van des Heeren ontferming over Zijn volk.

3. Maar zien wij in de derde plaats nog: ***Hoe Zijn troostvolle leiding wordt ervaren.***

Dat God Zijn hand tot de kleinen wendt, geldt niet slechts voor een bepaalde tijd. Door alle eeuwen heen wordt dat bevestigd. Het stond reeds geschreven in Gods eeuwig raadsbesluit. En dat besluit wordt uitgevoerd, zo lang de kerk des Heeren op aarde is. Daarom is er heden ook nog een volk op deze wereld, dat de troostvolle leiding van des Heeren hand mag ervaren.

Zijt gij, volk des Heeren in ons midden hiervan niet de levende getuigen? Met een terugblik op de u achterliggende weg zult u betuigen: "Omdat de Heere telkens weer Zijn hand tot mij heeft gewend, ben ik niet omgekomen." Ja, daarom mocht u uw hoofd uit de gebreken opheffen en wel met de dichter zingen in Ps. 66: 5

*Hier scheen ons 't water 't overstromen
Daar werden wij bedreigd door 't vuur;
Maar Gij deed ons 't gevaar ontkomen,
Verkwikkend ons ter goeder uur.*

Die leiding door Gods hand wordt bevestigd en ervaren, telkens als de Heere een zondaar bekeert. Als het uur der minne, in Gods raad bepaald, over de uitverkorene is aangebroken, dan strekt de Heere Zijn hand tot hem uit en roept hem een onwederstandelijk halt toe op de weg der zonde. Door Gods hand en leiding heeft een afkeren van de zonde plaats en wordt een smeken om genade geboren.

De grote en getrouwe Herder vergadert Zijn in Adams bondsbreuk verstrooide kudde vanuit Oosten en Westen, Noorden en Zuiden. Maar niet alleen houdt Hij de Zijnen staande op de weg der zonde. Ook leidt Hij hen in de weg der ontdekking. En waarom vergaat dat volk dan niet in het gezicht en gevoel van hun schuld? Is het niet omdat Gods hand hen verborgen ondersteunt? Ja, dan verheerlijkt Hij verborgen genade, die hen uitdrijft tot Gods troon. Met welk oogmerk wendt de Heere Zijn hand dan tot de kleinen? Om hen aan hun dwaasheid te ontdekken, hen te ontgronden van hun eigengerechtigheid en te ontdoen van eigen kracht. Om het vreemde ijvervuur bij hen te doven en hen naakt uit te kleden voor Zijn aangezicht. Nooit toch zouden zij zonder de leiding van Gods hand hiertoe komen, hoe noodzakelijk het ook is gans en al ontledigd te worden.

De leiding van Gods hand wordt ook ervaren in het schenken van de beloften des Evangelies, als Hij dat volk vertroostend toespreekt naar Jes. 44: 22: Ik delg uwe overtredingen uit als ene nevel, en uwe zonden als een wolk.

Ook dan wendt Hij Zijn hand tot hen, als niet anders voor hen overblijft dan het uitroepen naar Ps. 142: 4:

*'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat mijn dood voorhanden scheen,
En alle hoop mij gans ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.*

Dan ontsluit Hij hun de weg der verlossing in de Zoon Zijner liefde, in Welke zij ontmoeten de redding voor een doodschuldige zondaar. Dan toch zien zij tot hun troost, dat zij kunnen zalig worden. Dat maakt hen klein en doet hen vluchten tot de geopende fontein van Jezus' bloed.

Maar bovenal wordt de troostvolle leiding van Gods hand ervaren, wanneer dat volk de verzekering van hun aandeel in Christus door de Heilige Geest mogen ontvangen. Juist dan, wanneer zij Gods recht leren billijken en hun doodvonnis moeten ondertekenen, geeft de Heere hen handen des geloofs om Jezus als hun Zaligmaker en als de gift des Vaders aan te nemen. O, dan wordt Gods volk inzonderheid klein, als Hij hun het genadepardon uitreikt en zij onder zoveel schuldvergevende liefde voor Hem in het niet wegzinken. Hoe troostvol worden zij dan geleid! Ja, dan verheffen zij zich als met arendsvleugelen gelijk David in Ps. 103: 2 en 3: *Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet gene van Zijne weldaden; Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest.*

En hoe ontelbaar menigvuldig zijn al de uitreddingen van Gods hand, welke hun herhaaldelijk worden bewezen uit vele ziels- en lichaamsnoden! Hij leidt Zijn volk door de dierbare vertroosting van Zijn Woord, waarin Hij, voor hen zo bevattelijke beelden gebruikt. Zijn innerlijke ontferming stelt Hij voor bij de zorg van een vader over zijne kinderen, zoals in Ps. 103: 13: Gelijk zich een vader ontfermt over de

kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vrezen. Dat Zijn beschermende liefde over hen de tederste liefde op aarde verre overtreft; verzekert Hij hun in Jes. 49: 15: Kan ook ene vrouw hare zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! Zichzelf stelt Hij borg voor de zekere vervulling van al Zijn beloften.

Zo ook doet Hij in ons tekstwoord: *Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden*. Kunt ge u grotere zekerheid indenken? Dit zijn geen woorden van een veranderlijk en vergankelijk mensenkind. Neen, zij zijn gesproken door Hem, Die is de Jehovah, de onveranderlijke en alvermogende God des verbonds! Hierdoor is de troostvolle leiding, welke des Heeren volk mag ervaren volkomen verzegeld. Zijn beschermende hand zal Hij nimmer van hen aftrekken. Welk een troostrijke bemoediging is het dan ook voor de kerk des Heeren dat over haar wordt bevestigd, wat ons Ps. 94: 14 zegt: Want de Heere zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijne erve niet verlaten.

Hoe veilig toch wordt dat in zichzelf zo zwakke volk in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid. Hij, de almachtige, de alwetende God in de hemel staat te allen tijde gereed, Zijn reddende en ondersteunende hand tot hen te wenden.

Maar komt, geliefden, eer wij met een woord van toepassing besluiten, laat ons zingen van Psalm 138, de verzen 3 en 4.

Toepassing

Van welk een hoogst belang is het voor een ieder onzer, dat wij ons recht grondig onderzoeken, of wij mogen behoren tot dat volk, tot hetwelk de Heere Zijn hand wendt. Als wij daarvan persoonlijk in onze ziel geen ervaring hebben, dat God ons heeft aangegrepen, weet voorzeker dat wij nog dood in de zonden en de misdaden zijn. Dan gaan wij, geheel voor eigen rekening voort naar de ontzaggelijke eeuwigheid.

O, geliefden, bedenk toch, in deze is geen tijd te verliezen! Met het oog hierop dringt de vraag: Behoor ik ook tot die kleinen, welke ons in deze ure zijn getekend? Ken ik mij reeds, gelijk de zodanigen, schuldig voor God? Is er in mijn leven een bukken en vallen voor de Heere geboren? Heb ik mijzelf reeds als een dwaze en krachteloze zondaar leren kennen, die alleen door vrije genade kan gezaligd worden?

Indien u van dat alles nog vreemdeling bent, dan is ook de toezegging, in ons tekstwoord vervat, voor u niet bestemd. Dan is het onze dure roeping, u van 's Heeren wege aan te zeggen: *Haast u en spoedt u om uws levenswil!* God wacht nog om genadig te zijn. O, mocht de Heere u nog leren, Hem te voet te vallen, eer het voor eeuwig te laat is. Het behage Hem, de hand van Zijn ontfermende genade ook tot u te wenden.

Mogelijk zijn er wel onder ulieden, die zich inbeelden, tot die kleinen te behoren, die evenwel niet tot dat volk zijn te rekenen. Dat grondt u op uw leven onder Gods Woord; op uw strijden voor de zuivere waarheid; op uw onderzoeken van de geschriften der oudvaderen. U steunt op uwe ingetogen levenswandel. Boven dat hebt u nog ondervinding van redding uit tijdelijke noden. En zo meent u de kenmerken te vertonen van degenen, tot welke de Heere Zijn hand heeft gewend. Maar dat komt niet overeen met hetgeen, waarmede wij die kleinen gekenschetst hebben. Zonder een vallen voor de Heere met de hartgrondige erkenning van onze schuld en onwaardigheid zijn wij nog dood in de zonden en de misdaden. Dan vloeien al onze werken nog voort uit onze eigengerechtigheid en zijn derhalve een stank in Gods neusgaten. Als u daarop bouwt en blijft rusten, dan wordt God door u onteerd, Christus naar de kroon gestoken en gaat u met een ingebeelde hemel voor eeuwig verloren.

Het moge God behagen zulken de blinde zielsogen te openen, opdat zij zich als goddelozen leerden kennen. Zij mochten er aan ontdekt worden, dat zij niets bezitten dan ongerechtigheid, opdat zij als alles verbeurd hebbende zondaars leerden smeken: *Gena, o God! gena, hoort hoe een boeteling pleit!*

Welk een wonder van genade is het toch, deelgenoot van Gods ontferming over Zijn volk te zijn gemaakt. Te meer nog als wij letten op het klein getal der ware vromen, tegenover de grote menigte dergenen, die wandelen naar het goeddunken huns harten. De toezeggingen Gods komen toch uitsluitend tot die kleinen, in onze tekst gekenschetst. Dat is dat volk, hetwelk zich heeft leren kennen gans ellendig en schuldig voor God. Het is dat volk, hetwelk met Paulus betuigt in 1 Tim. 1: 15: Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.

Welk een onuitsprekelijk voorrecht is het, tot dat hoopske volk door genade te mogen behoren.

Tot u, bekommerd volk, heeft de Heere Zijn hand reeds gewend. Daardoor leerde gij, al schreiend om genade, Hem te voet vallen. Daardoor zijn de wereld en de zonden u de dood geworden. u zijt hongerende naar de gemeenschap met God en de vrede uwer ziel. Wij roepen u toe, hetgeen Paulus de Filippensen betuigde in hoofdstuk 1: 6: Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus.

De Heere zal bij de voortduur Zijn hand tot u wenden, telkens wanneer u als een alles verbeurd hebbend zondaar, aan Zijn genadedeur moogt kloppen.

Volk van God! welk een bron van vertroosting is u ontsloten in het woord, dat wij overdacht hebben. Zie eens terug in het verleden. Wie was het, die u staande hield op de weg der zonde? Wie leerde u smeken om genade? Wie deed u vluchten tot het bloed des verbonds? Was het niet de God aller ontferming, Die Zijn reddende hand tot u wendde? Ja, die God des eeds en des verbonds heeft van eeuwigheid Zijn hand tot u gewend, toen Hij uw naam schreef in het boek des levens des Lams.

En ziet u op het heden, wendt de Heere niet telkens troostvol Zijn hand tot u? Stormen van bestrijding gaan over u henen. Het leed des levens drukt u terneer. Maar u ervaart onder dat alles, dat Gods ontfermende hand over u blijft uitgestrekt. Als in de strijd u pijnlijke wonden geslagen worden, ervaart u dan niet, dat Gods hand de helende balsem Zijner vertroosting over u uitstort? Hij zal Zijn hand van u niet afwenden, ook als u in het duister uw weg moet bewandelen en als bij tijden bange vrees uw ziel vervult.

Gij zult hoe langer hoe meer leren kennen, hoe klein u zijt in geloof. Juist de meest gevorderden in de genade leren het meest hun armoede kennen. Maar al te vaak worden zij geschud en geslingerd, als waren zij zwakke rietjes. God doet bij de voortgang ervaren, dat Zijne kracht in zwakheid wordt volbracht.

De laatste vijand, die te niet zal gedaan worden, is de dood. Maar weet voorzeker, als deze komt en een laatste stonde hier op aarde aanbreekt, dan zal die getrouwe Ontfermer Zijn hand tot u wenden en u volkomen uitkomst geven.

Tenslotte, volk des Heeren, straks zal God Zijn hand tot u wenden, om u al tezamen met al de Zijnen te verzamelen in het hemelse Galiléa, waarin de verheerlijkte Middelaar u is voorgedaan. O, eeuwig, zalig wonder! Aldaar zult u Hem zien, om dan eeuwig buigend voor Zijn troon, Zijn lof te bezingen en uit te roepen: "Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwe grote Naam zij de ere, om Uwer goedertierenheid en waarheids wil." Amen. Slotzang Ps. 118: 8.

7. De verschijning voor de rechterstoel van Christus Oudejaarspreek over 2 Korinthe 5:10

Deze preek is te Utrecht uitgesproken op Oudejaarsavond 1935

Zingen: Psalm 89:19

Lezen: 2 Korinthe 5

Zingen: Psalm 130:2

Zingen: Psalm 119:60 en 69

Zingen: Psalm 102:15

Geliefden,

"Want al wies gij u met salpeter en nam u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor Mijn aangezicht getekend", zo staat geschreven in Jeremia 2:22. Job zegt in hoofdstuk 9:32: "Want Hij is niet een man als ik, die ik antwoorden zou, zo wij tezamen in het gericht kwamen."

Tevoren had hij gezegd in vers 30: "Indien ik mij was met sneeuwwater en mijn handen zuivere met zeep." Job wil zeggen, evenals Jeremia, dat God het uiterlijke van de mens niet aanziet. De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan en weet al de overleggingen ervan. God doorzoekt zelfs de diepste schuilhoeken van het hart. Als God met Job in het gericht kwam, zou Job zijn Rechter om genade bidden.

Dat zegt Job, waar de Heere zulk een groot getuigenis van geeft, namelijk een man, oprecht, vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad. Waar zullen wij aankomen, als wij voor God zullen verschijnen? Denk eens in, de mond der waarheid zegt, dat al hetgeen wij aanzien en wat wij voortbrengen, als niets bevonden wordt, ja, dat alle gerechtigheid onzerzijds tegenover het gericht Gods een wegwerpelijk kleed is.

Als deze avond het eindgericht eens zou zijn, gelijk wij aan het eind van het jaar geraakt zijn, en God met ons in het gericht trad, hoe zou het dan met ons zijn? Wij hebben gezongen:

*Zo Gij in 't recht wilt treden,
O HEER", en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden;
Ach, wie zal dan bestaan?*

Wij zullen verteerd worden. Nu heeft God het nog over ons uitgesteld. Hij heeft er nog een jaar aan toegevoegd. Hij heeft betoond, ook in dit jaar, dat het niet bestaat in 's mensen kracht, dat hij leeft. Ook in dit jaar kwamen de roepstemmen tot ons. De Heere had ook ons voor Zijn rechterstoel kunnen dagen.

Bij dat gericht, waar wij allen voor zullen verschijnen en dat wij niet kunnen ontvlieden, wensden wij uw aandacht te gaan bepalen uit hetgeen u voorgelezen is uit 2 Korinthe 5:10:

Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

Onze tekst spreekt van: *De verschijning voor de rechterstoel van Christus*, en laten wij daarbij op:

1. De dagvaarding;
2. De rekenschap;
3. Het vonnis.

Paulus, een apostel van Jezus Christus, schrijft aan de Korinthiërs een moedgevende brief. Het komt in het begin reeds uit, als hij zegt: "Wij weten dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen." Wat zal men daar tegenover stellen, hetgeen in waarde boven zulk een wetenschap uitgaat? Daar valt alles bij in het niet; alle tronen en machten, alle uitwendige eer en heerlijkheid van de aarde. Al zou iemand, die deze wetenschap heeft, een arme bedelaar zijn, die niet weet wat hij de volgende dag eten zal, maar die een God in de hemel heeft, Die zelfs voor de musjes zorgt, zo God hem wegnam zou hij het getuigenis af kunnen leggen: "Want wij weten dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen."

Wij zijn gekomen aan de avond van de laatste dag van het jaar. Hebben wij dit jaar de wetenschap verkregen dat, *wanneer ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen?* De Prediker zegt dat wij naar ons eeuwig huis gaan. Al tezamen maken wij een reis. Als iemand een reis gaat maken, overweegt hij dan niet eerst met alle ernst hoe ver de reis zal zijn en wat hij daarvoor nodig heeft? Hij zal er een programma voor maken. De mens reist naar de eeuwigheid. Denk eens in, dan zal de mens in moeten leveren wat hij gehad heeft.

Als we verder lezen in dit hoofdstuk, dan noemt de apostel edele zaken op: "Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit de hemel is, overkleed te worden; zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden."

Dat wil zeggen, zo wij die klederen van Gods gerechtigheid ontvangen hebben, zullen wij niet naakt gevonden worden. Wanneer wij dit missen, zullen wij niet overkleed worden met de woonstede uit de hemel. Want dat gaat alleen op de gerechtigheid, die in Christus is. "Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde."

Daarin wordt aangewezen wat de mens is. Hij wil niet ontkleed worden. Waarom niet? Omdat het sterfelijke door het leven verslonden moet worden. Als het verslonden mag worden door het leven dat uit God is, kan hij het sterfelijke afleggen en het onsterfelijke aandoen. "Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God, Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft." Een voorbereidingstijd heeft de mens tussen wieg en graf. "Die ons nu hiertoe bereid heeft, is God."

Al weer een vraag nader tot ons in dit afgelopen jaar. In hoeverre zijn wij voor- en toebereid voor die gewichtige, beslissende eeuwigheid? Wij moeten bekomen hetgeen wij daartoe nodig hebben. Er staat opgetekend: "Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft." Er moet dus iets ingezien worden van wat ons wacht. Groenewegen zegt:

*'t Is een Geest, aan mij gegeven,
Die niet ledig in mij woont.*

Het is een Geest, Die getuigenis geeft met onze geest.

"Wij hebben dan altijd goede moed, en weten, dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van de Heere; want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen."

Paulus had een geloofswandel op aarde, en iemand die een geloofswandel mag bezitten, zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Zijns Vaders, en niet die op de aarde zijn.

Daarom getuigt hij: "Maar wij hebben goede moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen. Daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehaaglijk te zijn. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad."

Elk mens staat dus verantwoordelijk voor Gods aangezicht.

Onze tekst spreekt van de verschijning voor de rechterstoel van Christus; wij bezien in de eerste plaats:

1. De dagvaarding

In deze dagvaarding staat: "Wij allen." Zonder onderscheid, niet één uitgesloten; wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus.

Wie is Christus? Hij is de Gegevene van de Vader, waarvan geschreven staat, dat Hij vol is van genade en waarheid. Hij heeft gezegd: "Indien Ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde." Zijn geluid is uitgegaan en Zijn roepstemmen over de ganse aarde. Bij Christus is alles te verkrijgen, wat wij voor de eeuwigheid nodig hebben. Hij is de hemelse Koopman, Die getuigt: "Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd, komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden."

Wij zullen moeten verschijnen voor de rechterstoel van Christus, Die een ieder op het hoogst onderzoeken en vragen kan: Wat heeft u teruggehouden? Heb Ik niet alles aangeboden om niet? Heb Ik niet gezegd: "Verlaat de slechtigheden en leef; en treed in de weg des verstande"? Hij zal eenmaal komen op de wolken des hemels. Zie in Openbaring 14:14, waar geschreven staat: "En ik zag, en zie, een witte wolk, en op de wolk was Een gezeten, des mensen Zoon gelijk."

Hij zal komen om gericht te houden. Het is de waarheid, wat de apostel zegt: "Wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus." Er zal niet gezegd kunnen worden: dit of dat heeft mij ertoe geroept. Als Hij verschijnen zal, zullen alle aangezichten betrekken als een pot. Als wij vanavond voor die stoel moesten verschijnen, hoe zouden wij het maken? Zou Hij niet kunnen getuigen: Ik heb uw dodelijke dag niet begeerd?

Voor die rechterstoel van Christus zullen alle boeken van de consciëntie geopend worden. Dan zal het zijn wat Jeremia zegt: "Want al wies gij u met salpeter en nam u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor Mijn aangezicht getekend." Alle gerechtigheid, die de mens nog denkt mee te nemen, zal wegvliegen. De apostel spreekt van verschijnen voor de rechterstoel van Christus. Dat is van de hoogste betekenis. Hij heeft alle weldaden uit het genadeverbond voor Zijn kerk verworven. Hij heeft Zijn leven afgelegd. Hij heeft Zijn volk van de eeuwige dood vrijgekocht en met Zijn eeuwige liefde heeft Hij niets anders gedaan dan hen nagewandeld. Alles wat Hij schonk van Zijn hand, heeft Hij ook toegebracht.

"Want wij allen zullen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus." Hij heeft geroepen, Zijn gezanten gezonden en op het hoogst doen getuigen. Zij hebben bijna hun keel versleten, nachten niet geslapen om te overdenken hoe het voor te stellen; gevraagd aan de Heere wat daartoe nuttig zou zijn. Paulus zegt: "Wij bidden u, alsof God door ons bade: Laat u met God verzoenen."

Voor die rechterstoel zullen wij allen verschijnen, dat wil toch wat zeggen! Christus

zal zeggen in dat gericht: Wat is er van u geëist, dat bij Mij niet te vinden was, dat Ik u niet aangeboden heb? Heb Ik niet getuigenis gegeven: Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol."

Vreselijk toch, te verschijnen voor de rechterstoel van Christus, Die gezegd heeft: "Komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk."

Ja, waar zullen wij ons bergen en waar zullen wij heen vlieden? Wij zullen allen roepen: "Bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons voor het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit."

Christus heeft geen zorg, geen strijd, geen moeite ontzien. Hij is doorgedaan voor Zijn volk, hoe laag zij het ook hebben laten liggen. Hij is doorgedaan om Zijn volk te verlossen en alles aan te brengen, wat nodig is voor dit en het toekomstige leven. Dat Goddelijk gericht zal echter de mens, die zich verhardt, wegstormen; dat gericht zal dan een verterend vuur zijn.

Wij hebben reeds gezegd, en hier staat het opgetekend, dat de mens verschijnen zal voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschied is. De mens zal ook rekenschap afleggen van hetgeen God hem gegeven heeft. Het is onze tweede gedachte.

2. De rekenschap

In de eerste plaats voor God, waar het schepsel mee in rekening staat. God eist Zijn beeld terug, dat Hij ons in de schepping heeft geschonken. Wij zullen rekenschap moeten afleggen van hetgeen wij gehad hebben, waarmee God ons geschapen had: kennis van God, gerechtigheid en heiligheid. Wij zullen ook rekenschap moeten afleggen van het getuigenis aangaande de Zoon. Hij heeft vermaand, dat wij de nieuwe mens zouden aandoen, die naar God geschapen is, Efése 4:24 en Kolossensen 3:10. Wij zullen rekenschap voor God moeten afleggen van ons rentmeesterschap.

Hij zal getuigen: Ik heb geroepen, maar gij hebt geweigerd naar Mijn stem te horen. Ik heb alles aangeboden; het beeld Gods, dat u kwijt bent, heb Ik u aangeboden. Want Hij is het beeld van de onzienlijke God. Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard. Hij, Die God is, werd mens door aanneming van de menselijke natuur. "En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond; en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader, vol van genade en waarheid."

Hij lag als een weerloos wicht in de kribbe. Diezelfde Godmens zal de Rechter zijn, zittend op de troon. Voor Hem, Die bij monde van Salomo gezegd heeft: "Door Mij regeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid", zal rekenschap afgelegd moeten worden van al hetgeen door het lichaam geschied is, hetzij goed, hetzij kwaad. O, dat wij acht mochten geven, wat wij gedaan hebben. Dan zal het niet zijn: ik ben zo geworden, ik heb niet anders kunnen doen. Daar zal geen verschoning zijn, er zal niets door de vingers gezien worden.

En waarom dan toch niet? In de eerste plaats blijft God Rechter naar Zijn eeuwige rechtvaardigheid. In de tweede plaats is er een aanbod van Zijn soevereine genade geweest, dat al wat gemist werd in een rechte weg verkregen had kunnen worden. Van al hetgeen God aan ons ten koste gelegd heeft, zullen wij rekenschap moeten afleggen. Er is gegraven om onze levensboom, er is mest om gelegd, opdat wij Gode vruchten zouden dragen. Er staat geschreven van de wijngaard: "Ik heb verwacht, dat hij goede vruchten zou voortbrengen, maar hij heeft stinkende vruchten voortgebracht." Zo mag God het ook verwachten van de mens, want Hij heeft het kostbaarste gegeven. Als het ons tot ware droefheid wordt tussen wieg en graf, dan, zegt Hij, zal Ik alles

wedergeven; al kan die boom zelf geen vrucht meer geven in der eeuwigheid, dan zal Ik de vrucht uit Mij doen gevonden hebben. De vrucht uit Christus is een edele vrucht, die God de Vader verheerlijkt. Vrucht in Zijn geboorte. In Zijn lijden is vrucht, in Zijn sterven is vrucht, in Zijn opstanding is vrucht, in Zijn hemelvaart is vrucht en in Zijn zitten ter rechterhand van Zijn Vader is vrucht. Hij is de Boom, Die met vruchten beladen staat in het midden van het paradijs Gods. Het is toch wat, rekenschap af te moeten leggen voor de rechterstoel van Christus, Wiens ogen zullen zijn als vlammen vuurs. Zouden wij niet beven, als wij daaraan denken?

Het zal niemand voorbijgaan. Hij zal zeggen: Alles heb Ik op Mij genomen in de stilte der eeuwigheid voor al Mijn volk, anders had u nog geen teug water op aarde kunnen ontvangen; alles zou van stonde aan verdoemd zijn geweest. U zult rekenschap moeten afleggen van wat in het lichaam geschied is.

De mens zegt: Mijn natuurstaat kan niet anders dan zondigen en hij kan niet anders dan verkeerd willen. Maar God zal er rekenschap van eisen. Hij snijdt alle antinomiaanse gedachten af en alle verschoning, die de mens naar voren zou willen brengen.

Dit stelt Paulus voorop, al weet hij, dat hem een ander gebouw wacht. Hij wijst op een wegdragen van hetgeen door het lichaam geschied is. Van al wat gewrocht is, zullen wij rekenschap moeten afleggen. Hebben wij gewandeld buiten Gods recht en inzettingen, of onder dezelve?

Wij zullen rekenschap daarvan moeten afleggen. Indien wij onder Zijn waarheid gewandeld hebben, hoe hebben wij daar dan onder gezeten? Hebben wij het gedaan om ons ermee af te maken, gelijk iemand altijd zijn baas ontloopt en doet alsof hij toch schijnbaar aan het werk is geweest? Straks geeft u rekenschap voor God, hoe u samengekomen bent. Er zal niet de minste terughouding zijn. Geen gedachte van ons hart zal voor Zijn aangezicht afgesneden zijn. Daar zal niet één ding door de vingers gezien worden, vanwege de gerechtigheid.

Christus heeft de pers alleen getreden en heeft gezegd tot de Vader: "Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede." Er behoefde niets voor Hem ontzien te worden, opdat Hij straks op de rechterstoel ook niets behoeft te ontzien. En Christus behoeft ook niets te ontzien, want Hij kan getuigen: Ik heb niet wat, maar alles aangebracht, opdat de mens, die in waarheid des harten nodig heeft door Mij gezaligd te worden, zalig zal worden.

Zal de mens niet ineenkrimpen, als hij rekenschap moet afleggen? Als u bedenkt, hoe Hij ons weer 365 dagen gedragen heeft en van rustdag tot rustdag ons door Zijn Woord geroepen heeft. Denk er eens bij door, als u het nog nooit gedaan hebt. U zult rekenschap voor God moeten afleggen van hetgeen door het lichaam geschied is. Dat de schrik des Heeren u nog bewegen mocht tot het geloof. Onze derde gedachte is:

3. Het vonnis

Dan zal er geen uitstel meer zijn. Christus zal een rechtvaardig vonnis vellen. Wat voor vonnis zal het zijn? Al zullen er zijn, die zeggen: "Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan?" Dan zal Hij zeggen: "Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt."

Vreselijk, het rechtvaardig vonnis te horen. Het zal geveld worden zonder uitstel. Geen verwijzing voor duizend jaar naar het vagevuur. Waar de boom valt, zal hij eeuwig liggen. Geen mogelijkheid meer van berouw, waarop God het nog om zal keren, want er is bij God geen schaduw van omkering. Het zal aan het eind zijn, het is het eindgericht, het is de rechterstoel van Christus, dat is de laatste trap van Zijn

verhoging.

Het komen op de wolken is de hoogste trap van Zijn verheerlijking.

Een ieder, die iets leert kennen van Christus, en zijn verlustiging in Christus" verhoging heeft, zal het altijd zijn kinderen voorhouden en het Evangelie uitdragen. Ook Noach deed dit, en daarna ging de deur achter hem dicht. Al sprongen zij om de ark en al riepen zij gedurig, het was voorbij. Wie aan de zijde Gods gestaan mag hebben aan deze zijde van het graf, zal mede de wereld oordelen en het rechtvaardig vonnis vellen. Al was u dan vader of moeder, dan zult u mede veroordelen degenen, die uit uw ingewanden voortkwamen, en die niet hebben gewild. Al hebt u er nachten voor gezocht en naar uitgezien, of uw kinderen tot bekering kwamen, daar zult u aan Gods zijde staan.

De evangeliebazuin, die hier klinkt, geeft een zuiver geluid, maar dan zal van Zijn troon donder en bliksem uitgaan, en die bliksem zal schieten van het ene einde der aarde tot het andere einde. Daar staat van opgetekend: "Zo waakt dan, want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal." Als u denkt aan dat gericht en aan het vonnis dat uitgesproken zal worden naar het Goddelijk recht, bedenk dan wat opgetekend staat van Ezau, die het recht van zijn eerstgeboorte verkocht had voor een schotel linzenmoes, maar die daarna ook een zegen wilde ontvangen. Maar het was voor hem te laat, al schreeuwde hij met een grote en bittere schreeuw. Het is tot een voorbeeld.

Zouden wij dit handjevol tijd niet kostelijk achten? Zouden wij in de nachten niet wakker moeten liggen? Is de ziel niet gelukkig te achten, die hier getuigen moet, dat zij niet slapen kon en de oogleden geen sluimering geboden had? Zie, die verachte man of vrouw gaat naast Christus staan en komt mede in de troon te zitten.

Dan zult u zien het onderscheid tussen degene die God dient, en die Hem niet dient. Er zal een scheiding gemaakt worden gelijk tussen het koren en het kaf. Denk eens in wat dat zijn zal! Johannes zegt: "Kinderkens, het is de laatste ure."

De antichrist komt, die een Christus zal prediken met vergoelijking van de zonden. Hij is niet te vergelijken met de volmaakte Christus. Daarom zal het in de oren klinken, als u verwezen zult worden naar de plaats der smarten: Hier geluisterd en opgegaan onder het Woord, maar nooit Christus gekend! Dan zal men straks een schrikwekkend oordeel ondergaan. Dan zal men weggevaagd worden van voor Zijn troon. Hoe vreselijk dat zal zijn, bezong de dichter in Psalm 119: 60 en 69:

*Al 't godd'loos volk verdoet G' als schuim van d' aard"
Dies zal ik Uw getuigenissen vrezén.
Het heeft mijn hart verschrikkingen gebaard,
Ja, zelfs is mij het haar te berg' gerezen,
Als ik op Uw gerichtén heb gestaard;
Uw oordeel, Heer', kan niet dan vreeslijk wezen.*

*Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig,
HEER, Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten;
Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer.
Gij eist van ons, dat w' op Uw waarheid letten;
Dat wij altoos op hogen prijs Uw leer
En 't heilig recht van Uw getuig'nis zetten.*

Toepassing

Rekenschap zal afgelegd moeten worden door rechtvaardigen en onrechtvaardigen, zo

getuigt Paulus en betreft zichzelf mede in dat gericht. "Want wij allen moeten geopenbaard worden." Daarom, zegt hij, was hij zeer begerig, hetzij uitwonende of inwonende, om God welbehaaglijk te leven.

Een onbekeerd mens zal rekenschap afleggen, dat Christus voor de poorten van Jeruzalem geweest heeft: "Och, of gij ook nog in deze uw dag bekende, hetgeen tot uw vrede dient. Maar nu is het verborgen voor uw ogen." Er zal rekenschap gegeven moeten worden, omdat God alles ten koste gelegd heeft aan het schepsel.

Misschien is er een volk in ons midden, dat daar een indruk van heeft en zegt: "Heere, wat is mijn leven!" Dat maakt hen zo klein en dat maakt hen zo nietig, wanneer zij krijgen te zien wat God geschonken heeft en wie zij daartegenover waren en zijn. Zij krijgen kennis van hun verantwoordelijkheid. Het is iets van de levendmakende daad Gods. Getuig het eens, u, die het ooit ontvangen hebt. Dan krijgt men verantwoordelijkheidsgevoel.

Van dat verantwoordelijkheidsgevoel gaat een waarschuwend stem uit in huis, welke zegt: Denk eraan, of u meegaat of niet, u zult er straks rekenschap van moeten afleggen, hoe u er komt en wat u gedaan hebt. Hebt u alleen maar gespot, of met het oog gelonkt en bent u anderen tot last geweest? Er zal rekenschap van gegeven moeten worden.

Hoe zullen wij het maken? Want wij zullen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus.

God zal zeggen: Ik heb u tot in het laatste avonduur nog laten prediken, op het eind van het jaar. Ook van deze avond zult u rekenschap moeten afleggen voor God. Dan zal Hij zeggen: Ik heb geroepen door de mond Mijner knechten. Daardoor heb Ik het aangewezen en Christus u voorgehouden, Die niet wat, maar alles heeft aangebracht voor geheel schuldigen en verlorenen in zichzelf.

Medereizigers naar de eeuwigheid, hoe zult u het straks maken?

U zult niets te zeggen hebben. Of u er lang of kort onder geleefd hebt, als u er onder blijft wie u bent, zult u straks moeten zeggen: Wat heb ik mijn tijd verbeuzeld! God zal verantwoording eisen van u en mij, zowel van ons spreken als van ons horen. De Heere is alomtegenwoordig; met Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van Zijn kerk. Hij zal altijd in het midden van haar zijn. Hij heeft haar Zijn eeuwige Geest beloofd.

God had door kunnen trekken in dit afgelopen jaar. Menigeen is met krankheid bezocht geweest, ja, mogelijk genaderd tot aan de poorten van de dood, en die nog weer herstellen mocht. De Heere mocht de smarten heiligen aan het hart. Welgelukzalig is de mens, die de bate er van mag hebben, dat hij getuigen kan: "Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toom is afgekeerd en Gij troost mij." Ik ben niet in het verderf neergedaald.

Zouden we dan in dit late avonduur de Heere niet erkennen? Laat ons niet meedoen met de ijdelheid der wereld, in drinkgelagen het jaar beëindigend, en dat terwijl God zoveel barmhartigheid bewezen heeft. Dat wij er toch acht op mogen geven, want de tijd komt nooit terug. Och, dat de schrik des Heeren de mensen bewegen mocht tot het geloof.

Zijn er dan nog, die er de bate van gehad mogen hebben, en die getuigen mogen, dat God een woord gezonden heeft in Jakob en dat het gevallen is in Israël? Dat het uitgekomen is, dat God getuigenis gaf: "Mijn genade is u genoeg."

Het is door de bediening uit de volheid van Christus, dat de vrucht uit Hem gevonden wordt, uit de Boom des levens. Maar dan ook de verantwoordelijkheid: hoe zal ik voor Hem leven? God moge u daartoe kracht en sterkte geven. Het mocht heden een avond

van gedenken zijn, waar God de eer van kreeg. Dan zal de eeuwige Heere Jezus zeggen: Vader, er is een volk op de aarde, dat gedenkt de geschonken weldaden. Het zou een reukwerk zijn op het altaar voor het aangezicht des Vaders.

Laat dit uur dan onvergetelijk zijn voor Gods aangezicht, God tot erkenning in Christus, tot eeuwige verlustiging. God moge het werken. Wat zal het dierbaar zijn, als u straks uw knieën buigt en zegt:

*Hoe menigmaal hebt G' ons Uw gunst betoogd,
't Zij G' een fontein deed uit een rots ontspringen,
Of op een hoop de waat'ren samendringen,
Wanneer de stroom door U werd uitgedroogd.*

God moge dan alles nog mee doen werken ten goede. Het volk des Heeren gaat met Paulus instemmen, dat zij weten, wanneer het aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, dat zij een gebouw van God hebben, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Die hetzelfde verkregen mag hebben in de toerekening in Christus, zal zeggen: O God, wie ben ik!

Straks zult u deze tabernakel afleggen en dan zal het zijn: "Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden." Amen.

8. Het welbehagen Gods

Preek over Eféze 1:5

Zingen: Psalm 147:6

Lezen: Eféze 1

Zingen: Psalm 43:5

Zingen: Psalm 89:1 en 8

Zingen: Psalm 106:2

Geliefden,

De Heere zegt in Zijn Woord: "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen." De Heere heeft alles in Zijn hand. Niemand kan er iets uit wegnemen. Zijn raad wordt niet veranderd door de raadslagen der wereldlingen. De Heere, Die gezegd heeft: "Mijn raad zal bestaan", heeft ook gezegd: "Hij, Die u verkondigt de dingen, die nog niet geschied zijn." Daar heeft Gods kind soms behoefte aan en daar ziet hij naar uit. Want het kan zijn, dat God een belofte gedaan heeft aan die persoon, en dat het lang duurt voor deze belofte vervuld wordt.

Dan komen de betwisters en bestrijders tegen zo'n mens op en dan weet hij niet hoe het terecht zal komen. Als hij dan en woord mag ontvangen, dat tot hem gezegd wordt: "Mijn raad zal bestaan", wat een onuitsprekelijke waarde krijgt dan dat woord van God voor die persoon, waar God mee in arbeid is. Want die raad Gods is niet te vernietigen. "Hij zal al Zijn welbehagen doen." Wat een voorrecht, om zich te mogen verliezen in dat welbehagen Gods. Wij hebben gezongen:

Mijn ziel, hoe treurt ge dus verslagen?

Wat zijt G' onrustig in uw lot?

Waren er geen bestrijders geweest, dan zou die onrust er niet geweest zijn.

Berust in 's HEEREN welbehagen.

Als de kerk zich in het welbehagen Gods mag overgeven, dan zal de Heere welhaast haar heilzon doen dagen.

Uw hoop herleev" naar Zijn gebod:

Mijn Redder is mijn God.

In de vastheid van Zijn welbehagen zal de kerk God eeuwig verheerlijken.

Wij wensen uw aandacht daarbij te bepalen, uit hetgeen u voorgelezen is uit Eféze 1:5:

Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil.

Wij schrijven boven deze tekst: *Het welbehagen Gods*, en wij staan stil bij:

1. De verordinerings;
2. De aanneming;
3. De vereniging.

1. De verordinerings

"Paulus, een apostel van Jezus Christus", zo heft de apostel deze brief aan. Hij noemt zich bij zijn tweede naam. Zijn eerste naam was Saulus van Tarsen; dat betekent groot, of ook wel sterk. Er worden echter meerdere uitleggingen aan gegeven, die alle op hetzelfde neerkomen. Het één is verheven, en het andere ziet op een verlies van krachten. Hij zegt: "Paulus, een apostel van Jezus Christus." Hij gaat ervan uit een dienaar van Christus te zijn. Op een andere plaats zegt hij: "Zo zijn wij dan gezanten

van Christus" wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus" wege: Laat u met God verzoenen."

Hij was bedienaar van het Goddelijke Woord, om voort te zetten de arbeid der liefde, die God verordineerd heeft aan Zijn kerk. Hij zegt het ook hier en hij schrijft aan de heiligen en gelovigen in Christus Jezus, die te Eféze zijn. Dit waren geen heiligen gelijk de Farizeeën, die het in eigen oog waren, maar het geloof in Christus misten. Ook geen heiligen, die zeggen zouden: Nader hiertoe niet, want ik ben heiliger dan gij.

Het waren heiligen en gelovigen in Christus Jezus. Zonder heiligmaking kan niemand God zien, zo wijst het Woord des Heeren ons aan. Bij de kleinste in de genade wordt heiligmaking ingestort. Al zoekt de ziel een voorwerpelijke heiligheid om voor God te kunnen bestaan, de inwerkende daad door God de Heilige Geest zal hij later leren verstaan.

Er is onderscheid tussen een wettische heiligheid zoeken en de evangelische bediening: "En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid."

Nochtans gaat die ziel uit om voor God te leven. Aan dezulken schrijft de apostel deze brief en zegt: "Genade zij u en vrede van God onze Vader en de Heere Jezus Christus. Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemel in Christus."

Hij wijst aan van waar de zegen over de kerk komt. Dan wijst hij naar boven. Alle goede gaven en volmaakte giften zijn afdalende van de Vader der lichten in Christus Jezus, Zijn kerk ten goede.

Dan zegt de apostel: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde." Vóór de grondlegging der wereld was er de verkiezende liefde. Hij zegt: "Uitverkoren in Hem." Daarmee bedoelt hij: "in Christus." Dus uitverkoren in Christus, opdat zij heilig voor het oog van God zouden zijn.

Nu komen we terug op de heiligheid. Zonder heiligheid is God een verterend Vuur en een eeuwige Gloed, waar niemand bij wonen kan, zodat het aan onze kant onmogelijk was. Maar heilig en onberispelijk in Hem, in de Geliefde, in Christus. Dan vangt de apostel onze tekst aan: "Die ons te voren verordineerd heeft." Wij hebben gezegd ten eerste stil te staan bij de verordining.

Verordining wordt ook wel eens *zalving* genoemd, gelijk geschreven staat: "De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd." Dus verordineerd betekent van te voren daartoe beschikt. Die mens is van te voren door God verordineerd tot heiligheid en tot het waarachtig zaligmakend geloof, om hem dat te schenken, opdat hij voor eeuwig behouden zal worden. Gelijk David verordineerd was tot koning en tevoren daartoe beschikt, alzo getuigt de apostel van 's Heeren volk, dat zij tevoren verordineerd waren in een bepaald en vast getal, bij God met name bekend.

Zij zijn verordineerd en uitverkoren in Christus Jezus. De remonstrant zegt, dat het is om voorgezien geloof en goede werken. Dat staat in heel Gods Woord niet, al verbuigt men soms een tekst daartoe. Maar dan verdraait men de Schrift tot zijn eigen verderf. De Schrift wijst ons aan:

"Die ons tevoren verordineerd heeft." Gelijk wij zien kunnen in: "Eer de kinderen geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, heeft God gezegd: Jakob heb ik liefgehad en Ezau heb ik gehaat." Die verordining heeft plaatsgehad vóór er nog een mens was. Daar is niets van af te doen, dewijl Gods raad zal bestaan en Hij al Zijn welbehagen zal doen. Zij zijn verordineerd uit het gevallen menselijk geslacht,

dat zich tezamen losscheuren zou, naar de eeuwige raad en voorkennis Gods, want bij God geschiedt er niets bij geval. God besloot hen te behouden in de Middelaar Gods en der mensen, door de verkiezing, met behoud van Zijn eeuwige deugden en rechten. Als wij het hebben over de predestinatie, zullen wij moeten spreken over engelen en mensen. Voor de gevallen engelen is geen behoudenis meer. Uit het menselijk geslacht verordineerde God een getal der uitverkorenen. Op een andere plaats staat: "Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt."

Daar zag Paulus iets van liggen. Hij kon getuigenis geven, dat God hem al verordineerd had éér hij door zijn moeder ontvangen was. Dus die verordining is hetgeen nog niet gezien wordt. Die verordining ligt zo vast, dat er van Gods volk geen klauw achter zal blijven. Niemand zal hen rukken uit Zijn hand. Daar ziet u de kerk Gods liggen onder alle schommelingen en wentelende gebeurtenissen; al liep het pad ook door de zee en al zou het gaan door diepe wateren, het was alles naar Zijn raad en welbehagen. Zij zijn tevoren verordineerd om eeuwig God te verheerlijken. God wil Zich verheerlijken in engelen en mensen, dat zij eeuwig rondom Hem zullen zijn. De staande gebleven engelen, daartoe vastgesteld, en de uit het gevallen mensdom verkorenen en daartoe verordineerden, zijn bij de Heere bij name bekend. Hij wijst hen aan tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus. Hij neemt hen aan als Zijn eigendom. Daarom spreken we in onze tweede gedachte over:

2. De aanneming

Die Hij verordineerd heeft, neemt Hij aan als Zijn kinderen. Daarom getuigt Hij, dat het Zijn kinderen zijn. Hij zegt: Het is Mijn volk, het zijn Mijn kinderen. Hij neemt hen aan als kinderen door Jezus Christus. Dus om aangenomen te worden tot kinderen, zal Christus tussenbeide moeten komen. Die verordining is van eeuwigheid geschied en Christus komt ook in de eeuwigheid tussenbeide, gelijk ons voorgelezen is. Hij is daartoe gezalfd van de Vader, om hun weder te geven, dat zij kinderen Gods zullen zijn.

"Zie hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden" (1 Joh. 3). Hier spreekt de apostel van de verordining tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus. Wij zullen dus Christus moeten leren kennen tussen de wieg en het graf, om in Hem te kunnen bestaan voor God. Kinderen Gods door Christus Jezus. De Heere Jezus zegt in Johannes 8 tot het Joodse geslacht, dat zich beroemt Mozes" discipelen en Abrahams zaad te zijn, dat zij leugenaars zijn. De Heere zegt: "Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest. (...) Indien God uw Vader ware, zo zoudt gij Mij liefhebben."

Wat verordineerd en vastgelegd is, dat werkt God. Dan is het ook eeuwig onmogelijk, dat zo'n mens buiten Christus staande kan blijven voor God. De verordineerden hebben buiten Christus geen rust voor het hol van hun voet. Zij hebben geen rust vóór en aler Christus Jezus voor hen openbaar is geworden. Opdat het geloof, dat God werkt in Zijn uitverkorenen, uit zal gaan in de kennis van Christus. Op deze wijze kunnen zij weer aangenomen worden met behoud van de deugden Gods. Want denk niet, dat iemand tot Christus komt zonder het werk des Vaders. "Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage."

Laat ons acht geven, hoe vast wij ook geloven zouden dat de door God verordineerden zalig zullen worden, of dat grote stuk opgeluisterd is in ons. Dan komt er onderscheid

tussen het historisch geloof, dat ons dood laat, en het zaligmakend geloof, dat ons werkzaam maakt. Het historisch geloof kan zich een korte tijd verblijden in de vastheid, dat er een verordining is en dat het niet buiten dezelve zal gaan, maar het bekommert zich niet om de oplossing tussen wieg en graf. Dan is men niet verder dan een dood lijdelijk mens, die het dogmatisch toestemt, maar van alle gerechtigheid, die in Christus is, ontbloot is.

Daarom staat hier opgetekend: "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus." Die mens komt in een kinderlijke betrekking te staan. "Die tot God komt, moet geloven, dat Hij is." Het Goddelijk Wezen is heilig, rechtvaardig en volmaakt. Een mens, die buigt voor God, kan niet anders in zijn leven verwachten dan verteerd te worden buiten Christus. Want God wil, dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede.

Wel ondervindt die mens, dat God barmhartig is, maar dat vraagstuk moet worden opgelost, gelijk de Catechismus zegt, als gevraagd wordt: "Is God dan niet barmhartig?" En het antwoord luidt: "God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig, en God wil, dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede, door ons of door een ander."

Dat vraagstuk zal de ziel moeten leren kennen tussen wieg en graf. Als wij de wetenschap verkrijgen door ontdekkend licht en Goddelijke genade, dat in ons niets is dat voor God bestaan kan, en dat er een verordining is, afgezien van de hoedanigheden van de mens, bewaart dit ons voor de wanhoop. Dan gaat de mens bedelen: Heere, wilt U tot mij spreken en een weg openbaren aan mijn ziel tot behoudenis? Als God dan overkomt en openbaart, dat Hij een weg en een middel uitgedacht heeft, en de ziel door het geloof mag leren kennen wie Christus is, dan staat er: U dan, die gelooft, is Hij dierbaar."

In Spreuken 8 wordt geopenbaard wie Hij is. "Rijkdom en eer is bij Mij." Hij is van de Vader daartoe gegeven. Of dat Hij Hem ontsluit op een andere plaats, als in Psalm 40: "Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven: Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen." Of waardoor Hij het ook doen wil. God heeft Zijn ganse Woord ter beschikking, om het oog te doen vallen op die Middelaar. Hij getuigt in dat Woord: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, haar zonden haar niet toerekenende." Het is een ademtocht der ziel, een blijdschap en vreugde in God door Christus Jezus, achter Hem aan te komen. In die omhelzende daad des geloofs zegt de ziel: "Hij is de Mijne."

God ontsluit die Middelaar, waarin God aan Zijn eer komt en de ziel aan haar zaligheid. Hoe verder de ziel komt van krib naar kruis, hoe meer zij ziet, dat God Zijn deugden handhaaft tot in het lijden en sterven. Ja, God is zó rechtvaardig, dat, eer Hij de zonden ongestraft liet blijven, Hij ze aan Zijn Zoon gestraft heeft met de bittere en smadelijke dood des kruises.

Dat wordt hier voorgesteld als de apostel gaat spreken over: uitverkoren in Hem, zodat die ziel het buiten zichzelf gaat zoeken en in Hem leert, dat God volkomen aan Zijn eer komt in Christus en zij in Christus zijn uitverkoren en verordineerd tot aanneming tot kinderen. Door Jezus Christus, Die Zich vrijwillig gegeven heeft. Dan krijgen we dus de predestinatie van Christus.

Wij hebben al gesproken van de predestinatie van engelen en mensen, waarin een verkiezing en een verwerping is. In de predestinatie van Christus bestond geen verwerping, en alzo is er ook geen verwerping in de predestinatie van de verordineerden in Christus, want Hij heeft aan alles volmaakt voldaan. Die verordining had in Christus haar eeuwige grondslag.

De Zoon des Vaders, Die het geen roof behoefde te achten God de Vader even gelijk

te zijn, heeft Zichzelf vernietigd en vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises. "Geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden." Er zullen er nooit meer aangenomen worden dan die verordineerd zijn tot aanneming. Daarom zal een mens tussen wieg en graf een grond voor zijn geloof moeten kennen. Want het geloof zoekt een vaste grond. Geloven is zo maar niet gedaan. Dat zoekt een grond, en de grond des geloofs is een vaste grond. Het heeft een fundament.

Een huis behoort een fundament te hebben, en dat fundament moet in overeenstemming zijn met hetgeen er op gebouwd wordt. Gods kerk heeft een fundament, door God Zelf gelegd, en daar bouwt God Zijn uitverkoren kerk op. Wat wordt het dierbaar, als zo'n ziel het leven buiten zichzelf mag leren kennen. In zichzelf zal zij niet verder komen dan dat zij verdoemelijk is voor God. "Die meent, dat hij iets is, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed."

Niet om slordig te leven, dat is de bedoeling niet, want de ganse kerk Gods zal er smart over dragen, dat zij zo geworden is, dat er geen goed in haar woont. Dan wordt de doodsstaat betreurd. Maar aan de andere kant staat er: "Waar de zonde meerder geworden is, is de genade veel

meer overvloedig geweest." Dat wil zeggen, niet in de uitleving, maar in de kennisneming, in het bestaan van de mens, opdat het genadewerk uitkome, waarvan God getuigt: "De aanneming tot kinderen, door Jezus Christus."

Jezus, Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden, van de erfschuld, die zij in hun verbondshoofd, gelijk alle anderen, hebben. Dat wij toch het stuk van de val niet overslaan, al is het, dat wij in de supraleer getuigenis geven van de voorzienigheid van vóór de grondlegging der wereld, opdat wij de oorsprong niet in de mens leggen. Want in de infraleer wordt deze voorzienigheid beschouwd beneden de val te liggen, waaruit God dat volk heeft verkoren. Dan kan het niet anders of zulk een mens zal zijn doodsstaat gaan betreuren. Anders worden wij mensen die over alles heen zweven.

De ontdekte mens wordt alle mensen gelijk. Dan onderscheidt de geestelijke mens alle dingen, maar hijzelf wordt van niemand onderscheiden vanwege zijn bestaan. Dan zegt die ziel: Heere, wat ben ik anders dan een ander? Ik ben nog erger. De wereld is nog maar dom om kwaad te doen. Dan leert die mens de arglistigheid van zijn hart kennen. Hij schrikt van zichzelf, want hij leert zijn hart kennen als een modderpoel en een bron van alle wanbedrijven. Zie maar in Psalm 40, waar David zegt: "En Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld."

Zijn Naam is Jezus, Zaligmaker. Waardoor heeft Hij ons zalig gemaakt? Hij heeft voor ons geleden, is gekruist, gestorven en begraven, en nedergedaald ter hel. Het zijn de trappen van Zijn vernedering. Indien zij met Mij lijden, zij zullen ook met Mij verheerlijkt worden, maar indien zij niet met Mij lijden, zij zullen ook niet met Mij verheerlijkt worden. Zelfs de moordenaar aan het kruis getuigde: "En wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan."

In die vernedering heeft Christus voor Zijn kerk de weldaden uit het verbond verdiend en verworven door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid.

De kerk is verordineerd tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus, de Gezalfde des Vaders. Hij is de grote Profeet, om een zoekende ziel achter Hem aan te brengen, om met Hem te lijden; zij wordt met Hem verenigd in de dood. Daar leert dat volk geen medelijden met Christus te hebben gelijk de dochters van Jeruzalem dat hadden. Het bukken onder en het opnemen van het kruis wordt zo dierbaar, ziende, dat anders

in eeuwigheid niet van de zonde af te komen is, en ziende op Christus, Die de zonde gedood heeft aan het kruis.

Zij krijgen te zien hoe duur de prijs der zonde is, namelijk de dood. Die dan met hardheid over Christus spreekt, heeft nooit zijn schuld en zonde gevoeld. Het zijn de zonden, die Hem doorwonden en Hem aan het kruis gebracht hebben, die Hem de doornenkroon op het hoofd hebben gezet. In die weg wordt het verstaan wat het zeggen wil: smart en leed te dragen om de zonden, met Christus.

Paulus zegt: "Ik ben met Christus gekruist en ik leef." Dat is noodzakelijk. Christus is niet alleen de grote Profeet, maar ook de enige Hogepriester. Die met Hem sterft, zal met Hem gemeenschap hebben in Zijn dood, en met Hem opstaan. Die zal leren, dat door de zonden de dood is, en dat die door God niet anders dan met de dood gestraft kunnen worden. Onder het Oude Testament legde men de hand op de kop van het offerdier, om te tonen, dat het gedood werd in zijn plaats.

Nu verzoent Christus de schuld van Zijn volk in Zijn dood en Hij staat op uit de dood, opdat zij gerechtvaardigd zullen worden van de zonden. Hij is gestorven om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Zodat dan de kleinste een rechtvaardig zijn leert kennen, gelijk Christus rechtvaardig is, als zijn rechtvaardigheid voor God. Door de omhelzende daad des geloofs gelooft dat volk rechtvaardig in Christus te zijn, maar of zij gerechtvaardigd zijn in de vierschaar van de consciëntie, dat is een ander stuk. Want dan zal de rechtvaardigheid van Christus ons door God worden toegerekend. Dat is de rechtvaardigmaking. "Christus is het, Die gestorven is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is."

Er is onderscheid in, of wij in het geloof Christus omhelzen, dat Hij de rechtvaardigheid voor God is en dat wij de baten daarvan proeven en smaken, zodat de schuld bedekt is, of dat ons de gerechtigheid van Christus wordt toegerekend in de vierschaar van de consciëntie. Daar bedriegen verscheidene mensen zich soms mee. Zij hebben de omhelzende daad leren kennen en komen later met een open schuld te staan. Die zijn nooit in de vierschaar gerechtvaardigd geweest. Laten wij dat wel onderscheiden, opdat wij geen schipbreuk lijden.

Hier staat opgetekend: *tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus*. Hij is Sions Koning. In Zijn Koninklijke majesteit brengt Hij hen voor het aangezicht Zijns Vaders. Hij stelt hen de Vader voor zonder vlek of rimpel. Hij heeft hen uit de muil des leeuws gehaald. Hij stelt hen de Vader voor in Zichzelf en Hij is rein voor Gods aangezicht, zodat hier gezegd kan worden: "De aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil." Het is onze derde gedachte:

3. De vereniging

De kerk Gods wordt verenigd met God de Vader door Jezus Christus. Hij heeft getuigd: "Zie, Ik kom, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen." Christus heeft hen, naar het welbehagen Gods, gebaard. Hij heeft hen weer teruggebracht en verenigd als kinderen. En dewijl zij kinderen zijn, zijn zij ook erfgenamen. Erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus. Denk het eens in: "naar het welbehagen van Zijn wil."

De kerk Gods is teruggebracht in het Vaderhart Gods, naar het welbehagen dat Hij tevoren had en waartoe Hij haar verordineerd had. Teruggebracht in de nauwste gemeenschap. O, die vereniging van de zondaar met God in de nauwste gemeenschap, tot kinderen aangenomen, naar het welbehagen van Zijn wil.

Zijn verlustiging was in Zijn welbehagen. "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen." De kerk Gods is in Christus tezamen één vlees, God de Vader tot heerlijkheid. Daar zal er niet één uit vallen. De kerk proeft en smaakt, dat zij in Hem

geworden zijn tot een erfdeel en onder de geheiligden zijn gesteld geworden. Zij hebben er niets aan toegebracht en hebben het ook niet gekund. Als hun iets toegeschreven wordt, zeggen zij: Nee mens, niet ons, maar Zijn Naam zij de eer! Daarin zal de roem zijn tot in alle eeuwigheid. Hoe hoger God verheerlijkt wordt, des te dierbaarder wordt Hij in die ziel vervuld.

*Hun blijdschap zal dan onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Iemand, die op het nauwst verenigd is met God, trekt daarvan de bate, want de liefde Gods is in hem, zodat hier getuigenis gegeven wordt: "Naar het welbehagen van Zijn wil." De wil van Christus is verenigd in de wil des Vaders tot de uitverkorenen. De uitverkorenen worden in die wil verenigd, zodat er maar één wil openbaar komt. Alles verliest de kerk in haarzelf en zij berust in 's Heeren welbehagen. O, die verkiezing naar het welbehagen Gods, dat Hij hen daarin verordineren wilde, waarin Hij ook eeuwig Zijn verlustiging hebben zal. Wie zal uitspreken wat dat zijn zal, als die kerk daar eenmaal in verenigd zal zijn? Dat welbehagen Gods zal het vaste fundament der eeuwige vreugde zijn. Daarvan zingt de kerk uit Psalm 89:1 en 8:

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid t' allen tijd vermelden door mijn reên;
Ik weet, hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen;
Zo min de hemel ooit uit zijne stand zal wijken,
Zo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.*

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isrels God gegeven.*

Toepassing

Nu zal het eropaan komen of wij bij dat getal behoren. Wij hebben iets van de vastheid gezegd, dat het fundament is gelegd van eeuwigheid. De prijs die aangebracht moest worden, is aangebracht in Christus Jezus. "Tot aanneming tot kinderen (...) naar het welbehagen van Zijn wil." Of wij daarbij behoren, dat zal een mens tussen wieg en graf aan de weet moeten komen. Het zal niet een misschien, maar een zeker weten of kennen moeten zijn.

Denk het eens in, als u deze nacht inging en het werd voor u geen morgen meer; en dan die kennis te missen, dan zou het een eeuwige nacht worden. Het is niet een vraag, het is de grote vraag, het is de vraag voor de eeuwigheid. Hen, die Hij van eeuwigheid daartoe verordineerd heeft, gaat Hij in de tijd daarmee bekendmaken. Zij worden er mee bekendgemaakt, dat God een heilig God is en dat zij niet voor Hem kunnen bestaan. God zal Zijn uitverkorenen, Zijn verordineerden, aan deze zijde van het graf daarmee in wetenschap stellen. Hij zal hen uit hun doodstaat opwekken. Er is tweeërlei uitwerking van het Woord van God. De uitwendige roeping komt tot alle mensen, maar de inwendige roeping komt tot de uitverkorenen. Die worden van dood levend gemaakt. Door het Woord der waarheid heeft Hij hen gebaard, opdat zij zullen

gaan hongeren en dorsten naar de levende God. Die ziel zegt: "Hoe ben ik aldus?" Zij zegt: "Heere, mijn ziel dorst naar God, naar de levende God." De instortende daad van God de Heilige Geest werkt een betrekking op God. De zonde wordt haar de dood en de dood zal worden het soldij der zonde. Daarom zal God die levend gemaakte mens zondaar voor God doen worden. De dode zondaar krijgt slechts schrik in zijn consciëntie voor de straf der zonde, maar niet, dat hij buiten de gemeenschap Gods ligt en dat hij God kwijt is, want hij heeft er nooit een betrekking op gehad.

God werkt een betrekking op God in Zijn uitverkorenen. Een begeerte, die uitgaat op een liefelijke wijze. Dat is met liefde bezwangerd door de instorting van de waarheid Gods in de ziel. De levend gemaakte krijgt met zijn natuurstaat te doen. Er wordt een strijd geboren, die gaat over heel de mens, over ziel en lichaam, opdat zij zullen leren, dat de nieuwe schepping de mens vrijmaakt, om daarin geschapen te worden tot goede werken, om in Christus vernieuwd te worden. "Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus."

Die ziel heeft een overzetting nodig door het geloof in een Ander, opdat zij sterve aan zichzelf. Want de bekering bestaat uit twee stukken. Het afsterven van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Het afsterven van de oude mens bestaat in een hartelijk leedwezen over en vlieden van de zonden. De opstanding van de nieuwe mens is een hartelijke vreugde in God door Christus, en lust en liefde om naar de wil Gods in alle goede werken te leven.

De oude en de nieuwe mens zijn onderscheiden. De oude mens met al zijn begeerlijkheden wordt afgelegd om de nieuwe mens aan te doen. Hier wordt daar door het geloof iets van geproefd en gesmaakt, in de eeuwigheid zal het volmaakt zijn.

Is er zo'n mens in ons midden, dan zal het niet anders zijn, als die er iets van aan de weet komt, dat het reine leven geproefd en gesmaakt wordt door de geopenbaarde Fontein Christus Jezus. Dat Hij het Wasvat is tot heiligheid en reinheid voor God en dat het leven in Hem God verheerlijkt.

Wat een eeuwig wonder, dat God die weg uitgedacht heeft. "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!" Die mens verheugt zich in de God zijns heils. Dan ligt er blijdschap in het sterven aan zichzelf. Hij zegt: "Heere, maak mij levend naar Uw Woord."

*Gun door 't geloof in Christus krachten,
Om die te doen uit dankbaarheid.*

Dan krijgt God waarde in het leven, en hoe meer God waarde krijgt, des te geringer worden zij.

Zou er een volk zijn, dat de vastigheid verstaat, die God in Christus gesteld heeft, en dat naar het welbehagen van Zijn wil? Die getuigen kunnen, dat zij opgeluisterd zijn door genade, naar het welbehagen van Zijn wil, en dat hun wil verenigd is geworden met Gods wil, en die zichzelf geheel en al verloren hebben in Hem? Hoe staat het nu? U zult zeggen: Ik heb dagelijks nodig een verloochening van mijzelf Dan komt het uit: "Eigen krachten te verachten, wordt op Jezus" school geleerd." Dan worden we achter Hem gebracht, gelijk Hij getuigde: "Vader, niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede."

Achter Hem aankomen en de drinkbeker drinken, gelijk Hij gezegd heeft: "Mijn drinkbeker zult gij wel drinken en met de doop, waar Ik mee gedoopt wordt, zult gij wel gedoopt worden; maar het zitten tot Mijn rechter- en tot Mijn linkerhand staat bij Mij niet te geven, maar het zal gegeven worden die het bereid is van Mijn Vader."

Dan zult u zeggen: een schuldig en diep afhankelijk volk; hun vastigheid ligt in die verordining. Dat ik bij U behoer, daarin ligt de zaligheid, en dat dit naar de raad

Gods is, naar Zijn wil, in Christus Jezus tot verheerlijking.

Waar zult u uw kroon leggen, als u er eens aan zult komen? Dat hebben we opgezongen: "Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen." Aan de voetbank van Zijn voeten, tot eeuwige verlustiging, zullen wij Hem de eer toebrengen. Daar zal de ziel getuigenis van geven, gelijk zij van eeuwigheid daartoe gesteld is en dat ook eeuwig duren zal. Dan moge God geven, dat wij onderworpen mogen gemaakt worden aan Zijn wil, *en wat Hij dan ook in dit tranendal ons toeschikt, dat Hij dat ons ten beste doet keren en dat het tot onze eeuwige zaligheid moge gedijen.* Amen.

9. Paulus' verlies en winst Preek over Filippenzen 3:7 en 8

Zingen: Psalm 84:3 Lezen:
Filippenzen 3
Zingen: Psalm 25:6
Zingen: Psalm 73:13 en 14
Zingen: Psalm 103:3

Geliefden,

De tekstwoorden voor deze ure vindt uw aandacht opgetekend in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Filippenzen 3:7 en 8:

Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus'' wil schade geacht. Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

Wij schrijven boven deze tekst: *Paulus' verlies en winst*, en wij staan stil bij:

1. Het waardeloze;
2. Het waardevolle.

1. Het waardeloze

De apostel Paulus richt zijn brief aan de Filippenzen, van welke hij een schoon getuigenis geeft. Hij zegt van die gemeente, dat hij op al zijn zendingsreizen er zo maar één ontmoet heeft, namelijk vanwege hun edelheid.

Was dat dan een volk, dat edeler was in zijn natuurstaat? Waren zij dezelfde verdorvenheid niet deelachtig gelijk alle andere mensen? Dat bedoelde Paulus hier niet, maar van het ogenblik af, dat Paulus daar gepredikt had, was er kracht van dat woord uitgegaan.

Het is u bekend wat daar in Filippi is gebeurd. Daar is voor de eerste maal in Europa door de apostel Paulus gepredikt en daar opende God het hart van Lydia, de purperverkoopster, dat zij acht nam op hetgeen door Paulus gesproken werd. U weet hoe de apostelen aldaar in banden en boeien geslagen werden en hoe de stokbewaarder met zijn hele gezin tot God bekeerd werd. Daar had het Woord tot krachtige daden geleid, en het volk had gezien, dat bij degenen die God dienden, blijdschap en vreugde gevonden werd, zelfs als zij in banden en boeien verkeerden.

Het Woord had daar zijn sporen nagelaten, zij bleven vast in dat Woord en blonken uit in hun wandel. Paulus en Silas hadden aldaar gewandeld in vreugde en blijdschap, zelfs door de diepste verdrukking heen, al hadden zij er ook veel geleden en er gestaan tegenover een sterke vijandelijke macht. Dit alles was wel tot beproeving, maar ook tot versterking van het geloof der Filippenzen geweest.

Zij zochten, indien het mogelijk was, geheel en al rein voor God te leven; vandaar die innerlijke, levendige klacht, dat dit volk niet kon leven gelijk hun wil was. Daarom schreef Paulus: "Hij, Die het goede werk in u begonnen is", want hij had de vrucht van dat goede werk gezien. Het waren geen vruchten van mensen, die met zichzelf tevreden zijn, al blinken zij zelfs zo uit, dat er een getuigenis van uitgaat. En waar dit in die gemeente te Filippi uitkwam, schreef Paulus: "Hij, Die het goede werk in u begonnen is, zal het voleindigen tot op de dag van Jezus Christus."

Dat wil zeggen, als Hij op het hoogst verheerlijkt zal worden, als Hij komen zal op de

wolken des hemels en de bazuin des archangels geblazen zal worden, als de doden zullen opstaan, dan zal al hetgeen ten dele was op zijn volmaaktst zijn; dan zult u doen naar ziel en lichaam beide gelijk u wilt. Er ligt een goede toekomst voor u, o Filippensen!

Paulus wees dit in zijn brief aan omdat er onder dat volk, dat van heidense afkomst was, waren, die zeiden: Was ik maar een Jood; daar zal het in bestaan en dat zal misschien nog meer kracht geven. Maar Paulus wees aan in welke weg zij het verkregen hadden; in welke weg zowel de Joden als de heidenen het verkregen.

Daartoe heeft hij hun Christus aangewezen, welke weg Hij gewandeld heeft en wat Hij gedaan heeft. Hoe Hij afgekomen is van de hemel; dat Hij vlees en bloed heeft aangenomen, God uit God zijnde. En als heidenen zouden zij deel aan Hem hebben. Doch dit zou niet bestaan in een kennen naar het vlees. Paulus wees aan, dat als het op vlees en bloed aankwam, op een dienen onder het Oude Verbond, dan zou hij daarvan voor zichzelf wel kunnen getuigen. Hij zei: "Hoewel ik heb, dat ik ook in het vlees betrouwen mocht." Want hij kon zeggen dat hij besneden was ten achtsten dage; dat was het eerste sacrament onder het Oude Verbond.

Hij was uit het geslacht van Israël, van de stam van Benjamin, die het langst bestaan had van de twee stammen. Ja, hij kon getuigen dat hij "een Hebreëer uit de Hebreëen" was, omdat hij uit de landpalen der Hebreëen afkomstig was, van het geslacht van Abraham. Hij wilde zeggen: als de reinheid hierin bestaat, dan zou ik geheel rein zijn, want dit alles wordt bij mij gevonden. Ja, "naar de wet een Farizeeër", zo was hij opgevoed; "naar de ijver een vervolger der gemeente, naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk."

Hij wilde daarmee dus zeggen, dat als het daar op aankwam, dan zouden alle eigenschappen bij hem te vinden zijn. Maar waar de heidenen nu hun geloof en hoop op gezet hadden en wat hij hun gepredikt had, dat was niet de besnijdenis, maar Christus. Daarom ging hij het als iets leegs in onze tekst voorstellen. "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus" wil schade geacht. Ja, gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb." Ja, nog verder: "En acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen."

Wij hebben gezegd ten eerste te zullen bezien wat voor Paulus waardeloos geworden was. Waardeloos was voor hem geworden de oneindige geslachtsrekening, waar sommigen mee naar voren komen en zeggen: Ik zal eerst mijn geslacht eens narekenen, of het daarin gezien wordt. Mag dat dan niet? Is het dan niet te prijzen als men zulk een opvoeding heeft gehad? Dat is wel prijzenswaardig, maar het is niet om er in te roemen.

Paulus herinnerde er ook Timotheüs aan, dat zulks bij hem gevonden werd: Als ik mij in gedachten breng het ongeveinsd geloof dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uw grootmoeder Loïs en uw moeder Eunice; en ik ben verzekerd, dat het ook in u woont." Timotheüs was van kinds af in de Schriften opgevoed.

Ik weet het, dat is niet te verachten. U behoeft er nooit groot op te gaan en te zeggen: Ik heb nooit een Bijbel gezien; ik ben zo dom en onkundig; ik wist dit niet en dat niet. Dat kan niet anders zijn dan tot schande en oneer. U leeft in een land, waar u Gods Woord kunt horen, en er is geen stad of plaats zo klein, of Gods Woord dat zo'n grote waarde heeft is er voor een geringe prijs te bekomen. En dan het onderwijs. Och, de vragenboekjes kosten slechts weinig geld. Wij kunnen de sporen en grondslagen der waarheid wel weten, want deze blinken daarin uit.

Doch Paulus zegt, dat hij daar geen rekening mee hield. Nee, wij zijn niet gekomen om het zodanig als waardeloos te stellen, dat is onze bedoeling niet; dat heeft Paulus

ook nooit gedaan, want het heeft wel waarde. Maar wij gaan niet over de waarde daarvan spreken, doch over het waardeloze.

Paulus getuigt, dat hij bij de Joden een Jood en bij de heidenen een heiden wil wezen. Hij zegt, dat als hij bij de Joden was en zij zouden roemen in het vlees, hij nog meer. Maar zie, Paulus wil er hier dit mee zeggen: "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus" wil schade geacht."

Eerst was zijn opvoeding zijn gewin geweest; hij had er groot op gezien, dat hij zulk een leven had geleefd, maar hij had gemeend ermee op te kunnen klimmen tot God. Dat was zijn bedoeling geweest, en och, wie onzer zou niet moeten getuigen, dat hij van dezelfde mening is geweest en dacht het daardoor te verkrijgen? Hoe meer wij nog kind zijn, des te meer hebben wij kinderlijke begrippen; als wij ouder worden, wordt ons verstand beter, al is het slechts door natuurlijk licht. Van dit verstandsbegrip nu wordt soms een grond gemaakt.

Dat wij er toch voor bewaard mogen blijven, dat wij menen zouden, dat wij de waarheid vatten kunnen en van een ander zouden zeggen: Wat is die mens dom, die verstaat niet eens Gods Woord. Dan gaan wij van onszelf zeggen: Ik heb een andere opvoeding gehad! Dan worden wij door de kennis opgeblazen en stellen onze broeder in het mindere. Doe dat nooit, maar wijs hem het nut van de kennis der waarheid aan, welke de mens voor veel zonden en dwalingen kan bewaren. Dan kan de waarheid een muur zijn, welke tot groot nut is; maar niet om er op te roemen.

Maar wij zullen spreken over het waardeloze. Wij hebben er al iets van genoemd, namelijk als wij daardoor willen opklimmen om er door tot God te gaan, om ons een naam te maken. Dan is het: Kom, laat ons door de waarheid één zijn en van één spraak en één taal zijn, die alleen wij door onze afkomst kunnen verstaan. Dan zeggen wij ook: Kom, laat ons een toren bouwen en laat ons trachten daardoor op te klimmen tot God.

Doch de Heere zegt: Wij zullen de spraak verwarren, dat zulks niet gaan zal. De Heere doet zulks opdat wij er toch niet een verkeerde weg mee in zullen slaan om ons een naam te maken. Rome maakt zich een naam en zegt: Wij zijn de oudsten en wij hebben de oudste brieven; en wij klimmen trapsgewijze op van de ene gezant tot de andere, tot aan de paus toe, door Paulus en Petrus en door Maria tot Christus. Dat is een ladder in de waardigheid van het bestaan en dan komt men door goede werken in de hemel.

Doch dat is een waardeloos bestaan en het zal ontzaglijk tegenvallen voor een ieder, al zouden wij ons gereformeerd noemen of welke naam wij ook zouden dragen. Dan wordt Christus gedeeld, en dat wil Paulus niet. Hij wil niet een stukje of een gedeelte van Christus prediken. Iets van de gerechtigheid van de mens en een gedeelte van de gerechtigheid van Christus. En daarom zegt hij: Al zouden wij in het vlees roemen, dan is dat zo waardeloos; dan kunnen wij niet één stap doen, die waardig voor God gerekend zal kunnen worden, omdat al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Paulus wil Christus als de enige Deur en de algenoegzame en de alleen geldende Grond voor God aanwijzen.

Wij zullen eerst geheel ontbloot moeten worden, opdat wij - hoe prijzenswaardig het voorts ook moge zijn - niet zouden roemen in enig bestaan krachtens het vlees, als waarde voor God hebbende, alsof wij daardoor in de heiligmaking meer waarde voor God zouden hebben; maar zouden verstaan, dat wij altijd steil en diep afhankelijk van Hem zullen blijven. Daarom moet een mens leren, dat hij op geen enkele wijze één ogenblik voor God bestaan kan met al hetgeen hij ontvangen heeft, opdat hij daarin nooit zal roemen.

Wij zijn waardeloos, in ons verbondshoofd Adam van God afgevallen zijnde, zodat

onze beste werken onvolkomen en met zonden besmet zijn. De heilige, volmaakte en reine God kan voor Zijn aangezicht niet anders dulden dan heiligheid, gerechtigheid en reinheid. Daarom zal

niet enig schepsel voor Hem kunnen bestaan; het zal alles te kort zijn. Paulus wil aanwijzen, dat al wat de mens ontvangen heeft, hem te meer verantwoordelijk doet zijn. Daarover gaat het ook in Romeinen 3. Is er een onderscheid tussen de Jood en de heidenen? Jawel, want aan de Joden zijn de woorden Gods toevertrouwd en God heeft hun veel profeten en knechten gezonden. Daar zouden zij rekenschap van moeten geven en daarom zal God ook ons te meer verantwoordelijk stellen. Laat ons daarom vrezen.

Paulus wijst ook op de uitnemendheid: "Maar hetgeen mij gewin was." Het was eerst zijn gewin, waarop hij steunde, maar hij moest het verliezen. En elk mens, die onder de waarheid leeft, moet het steunen daarop verliezen. Die hun leven verliezen, die zullen het behouden. Wat voor Paulus naar de vaderlijke wet gewin was, dat had hij moeten verliezen. Hij zegt: "dat heb ik gerekend schade te zijn."

Kon hij er dan schade van hebben? Ja, als een mens meent door de uiterlijke godsdienst op te klimmen tot God, dan kan hij er schade van hebben. Welke schade? Dat het ophouders op de weg zijn. Dan gaat de mens het voorbrengen voor God. God laat zulken er soms in vastlopen en hen soms vallen, zodat zij moeten zeggen: Is dat de mens, dat ik zo'n lage plaats in moet nemen? Dan lijden zij schade in hun val. Maar Paulus was gelukkig, die mocht dat alles schade achten, door het gezicht dat hij op Christus kreeg. Als dat ons gebeuren mag onder de waarheid, dat Christus bij ons zulk een waarde mag krijgen, zal al het onze wegvallen vanwege de uitnemendheid van Christus.

De apostel wees er in het vorige hoofdstuk op, dat Christus, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, de mensen gelijk geworden is. En in gedaante geworden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises. Wij kunnen niet bestaan met een gedeelte van Christus" gerechtigheid, wil de apostel zeggen, maar zullen alleen daardoor geheel bedekt voor God kunnen bestaan.

Daarom: "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus" wil schade geacht." Schade geacht om de Gezalfde des Vaders, Christus, de Messias, Die in reinheid de wet ontvangen had, zoals Mozes deze wet van God ontvangen had; waartoe ook alle schaduwdiensten gediend hadden en nu vervuld waren in Christus als de Messias, de Vervuller.

Paulus zonk met alle waarde in zichzelf voor God weg. Hij kreeg het Licht te zien, Dat in de wereld gekomen is. Christus is het dierbare Licht, en dan wordt al het onze waardeloos.

Asaf ging erop zien wie hij was; hij had de handen in onschuld gewassen en ging getuigen, dat hij van alle zijden rein was. Maar dat liep niet zo best af. Want toen hij in het heiligdom werd ingeleid, was hij zo schoon en zo rein niet; toen werd hij een groot beest bij God. Daarom gaat God een ziel, die Hij ten doel heeft, onder de waarheid al meer en meer ontkleden, ontbloten en ontgronden, zodat zij zich gaat schamen en zegt: Heere, ben ik een mens, die daar zo netjes in het zwart zit? Wie ben ik en wie behoorde ik te zijn! Ja, hun verdorvenheid wordt hun meer en meer ontdekt en zij krijgen te zien, dat het uiterlijke het niet doet. Van buiten gelijk de Farizeeën, en van binnen zwart van gruwelijke dingen.

Paulus achtte alle dingen schade en drek te zijn. Drek, daar walgt men van, dat is onrein, dat geeft stank af. De Heere zegt van degenen, die aan dat uiterlijke zulk een

waarde hechten en zeggen: Naak tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij, "Dezen zijn een rook in Mijn neus, een vuur, de ganse dag brandende."

Wat zullen de heidenen naar Paulus" woorden geluisterd hebben! En het kan niet anders of degenen, die zijn woorden mochten verstaan, zullen al meer en meer de wonderen en de waarde van Christus hebben verhoogd. Wat is het dan een eeuwig wonder, dat God nog naar zo'n volk wil omzien.

Daarom zegt Paulus als het ware: daar gij de geestelijke goederen van de Joden deelachtig geworden zijt, zo zijt gij ook schuldig hun naar de lichamelijke goederen mede te delen. Hij bedoelt in onze tekst niet de waarde van een goed en deugdzaam leven te verachten, maar zijn doel is de verhoging van Christus. Want daar komt hij op terug; hij zegt het niet tegen een losbandig volk; hij zegt het tegen een volk, dat voor het aangezicht van God wandelen wil. Hij wijst de onvolkomenheid van de natuurstaat aan, opdat zij niet groot zouden zien op een farizeïstisch bestaan, alsof dat waarde zou hebben. De apostel wil zeggen: daar ligt geen kracht in, noch waarde voor God; wij mogen het niet verachten, maar tot gerechtigheid is het waardeloos voor God. God wordt alleen uit Zijn eigen werken gediend en verheerlijkt.

2. Het waardevolle

Wij hebben gezegd dat wij ook zouden stilstaan bij het waardevolle. Hier hebben wij twee takken. Paulus heeft gezegd alles schade geacht te hebben om Christus, in het achtste vers staat: "Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere."

Maar dan zegt hij: "Opdat ik Christus moge gewinnen." Paulus verliest, maar hij mag er ook uit winnen. "Hoort aandachtig naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen." Verder zegt Jesaja: "Koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk." En dat alles uit die dierbare Christus.

Paulus wil acht geven op die kennis van Christus, welke hij ook zelf verkregen had. Wat voor kennis had hij dan verkregen? De Heere had Zich aan hem geopenbaard. Hoe had Hij Zich geopenbaard? Dat Hij hem een sterker en meerder licht deed zien dan de glans der zon.

Als iemand boven de zon wil kijken, dan zal het licht dat boven de zon staat, sterker zijn dan het licht der zon. Daarom behoeft in de eeuwigheid de zon niet te schijnen. "En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Kaars. En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen." (Openb. 21:23,24.) Zij zullen eeuwig wandelen in de vernieuwing van het beeld Gods, want het is oneindig, hetgeen de kerk zal krijgen.

Bij dat licht krijgen zij hier te zien wat hun bestaan tegenover de Heere is. Bij dat licht kwam Paulus, de dienaar der wet, dood onder de wet te liggen, onvolkomen voor de wet zijnde, en toen ging hij vragen: "Wie zijt Gij?" En de Heere zeide: "Ik ben Jezus, Die gij vervolgt." Paulus dacht er Gode een dienst mee te doen, maar toen gingen zijn ogen open en liet de Heere toe Hem te kennen.

Er wordt wel eens gezegd: Kent u die of die persoon?

En dan kan het antwoord zijn: Nee, ik ken hem niet, maar ik heb wel eens van hem gehoord. Maar het komt erop aan, dat wij Christus kennen; het is niet genoeg al hebben wij nog zo veel van Hem gehoord. U hoort elke zondag van Hem, en ook in dit uur. Maar er moet een betrekking op Hem geboren worden. Want de kerk Gods moet de bruidskerk worden, zij moet in gemeenschap met de Bruidegom komen. Daarop hebben wij acht te geven.

Paulus had een uitnemende kennis van Christus verkregen. De Heere zegt: *Ik zal tonen*

Wie Ik ben en wie gij zijt. En de Heere daalt af en gaat met hem praten.

O, wat dierbaar! Wat doet Paulus dan? Hij gaat terstond de kerk opwekken en krijgt vrijmoedigheid om naar de Joden te gaan en na de Joden naar de heidenen. U kent de geschiedenis. Hier staat hij als de apostel der heidenen de uitnemende kennis van Christus te prediken. En als hij daarover gaat spreken, dan is hij in zijn element. Ach, u begrijpt wel, als wij in dit uur de uitnemende kennis van Christus moeten verklaren, dan komen wij woorden en tijd te kort. Christus, in Zijn graveerselen als Profeet, Priester en Koning, hoe al de profeten Gods van Hem gesproken hebben.

De Schriften werden voor Paulus geopend, dat hij daarin Christus geheel aanschouwen mocht, zoals in het paradijs-evangelie van Hem gesproken werd en alle schaduwdiensten op Hem zagen. Ook in zijn brief aan de Galaten wijst Paulus Hem aan, zeggende: "Abraham had twee zonen, één uit de dienstmaagd en één uit de vrije." Paulus kende de ganse wet in haar schaduwdiensten, en in die alle mocht hij Christus aanschouwen en daaruit voorstellen. Ook de profeet Jesaja heeft van Hem gesproken, zich verstantende: "Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten." En in Romeinen 8, 9, 10 en 11 spreekt de apostel ervan hoe alles eenmaal weer zal terugkeren.

Wij moeten wel zeggen: Wat had die man een uitnemende kennis van Christus; hij was er als van doorvlochten.

Toch had in deze kennis geen vermenging plaats. Al was Christus God en mens in enigheid des Persoons, om gemeenschap te hebben met de mens, Zijn beide naturen werden niet vermengd. Nauwe gemeenschap, nauw samengebonden, maar geen vermenging, al was Hij naar de natuur uit de Joden.

Nooit, nooit mag ook aan de mens iets Goddelijks worden toegeschreven, als kon hij opklimmen om als God te zijn; noch ook iets aan de mens gegeven, dat krenkend zou zijn voor Gods eer. Zo was de kennis van Paulus niet. Daarom zegt hij in 2 Korinthe 5: "Indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees." Het gaat hier over die uitnemende kennis, dat waar de mens nauwe gemeenschap heeft in Christus, Hij nochtans is de Gezalfde des Vaders. Christus stond in nauwe gemeenschap met God de Vader. Deze nauwe gemeenschap met Christus zocht Paulus, want anders kon hij met het uitwendige Woord alleen uiterlijk een vrije consciëntie hebben om tot God te bidden.

Iemand kan wel eens een woord lezen en vanavond of morgen een vrije consciëntie hebben, dat hij zegt: U weet hoe ik het gelezen heb. Indien iemand een vrije consciëntie heeft, die kan vrijmoedig tot God gaan, maar dan is er nog geen behoefte aan God, dan is er nog geen behoefte aan schuldvergiftenis; dat is nog geen honger en geen dorst naar God. Dat is nog geen smeekbede. Want dan kan het zijn: Ik dank U, Heere, dat Gij zo gehandeld hebt, dat ik geen rover ben! Dan is het op zijn hoogst nog maar een farizeïsch gebed. Maar God moge u voor het uiterlijke bewaren. Wij willen het niet waardeloos achten, nee, maar u het tekort ervan doen zien, opdat het geen ophouders zijn. Anders zal het met het oog op straks in de eeuwigheid zijn: "Wee de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria." Daarom zegt Hij: "Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten" (Ef. 5:14).

Paulus had het licht gezien, maar ook de uitnemendheid van Christus, die zo dierbaar was, dat hij daarvoor alle dingen schade en drek rekende. Zijn verlies werd dus winst. Zulk een winst, dat hij daarvan getuigt: "opdat ik Christus moge gewinnen." Kan de mens zich dan zo laag neerleggen, dat Christus daarvoor in de plaats komt? Hoe bedoelt Paulus dat? Kan hij Christus gewinnen?

Nee, niet van zichzelf, maar wel door kracht van God uit de betrekking op Hem. Christus is de Bruidegom, en een bruid kan de bruidegom inwinnen, dat hij alle liefde

aan haar schenkt.

De liefde van Christus drong Paulus als prediker. Die liefde had Christus in hem geschonken. Paulus stond voorheen in zijn eigengerechtigheid, maar die verfoeide hij nu. Hij had zo'n betrekking op Christus, dat hij Hem niet langer missen kon. Groenewegen zingt ervan:

*Zij dwongen God en bleven vrinden;
O, hoe was dat volk gesteld.*

Dat inwinnen had wat te zeggen! En toch bleef die inwinning een geschenk, dat hij verkregen had. Het was een onmisbaarheid en een noodzakelijkheid vanwege zijn eigen ledigheid. "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid", naar de volheid, die in Christus is; zij zullen vervuld worden, dat zij onderliggen en er plaats gemaakt wordt voor Christus.

Dit is Paulus' bedoeling. Hij kende de strijd die er zijn kan in de dienst van God, dat men zo leeg wordt, dat men zeggen moet: Heere, wat heb ik er een klein gedeelte van. Maar dan zal het straks een ruime poort zijn en doen uitzien naar de jongste dag, om God volmaakt te dienen. Hoe meer de kerk hier uitgeledigd is geworden, des te groter zal straks voor haar de volkomenheid zijn.

Dit wijst Paulus aan als hij spreekt van verlies, maar ook van winst, namelijk het gewinnen van Christus. Er is meer en meer een climax in het noemen van de heilige Naam van Christus. Paulus getuigt hier van de uitnemende rijkdom daarvan; dit is een fontein, welke nooit opdroogt; de eeuwigheid is in dezelve. Daarom zegt de kerk: O, nameloos arme wereld! *Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde.*"

Dan schiet er, hoe beter zij het krijgt te zien, één ding over: een wegzinken onder God, opdat Christus volmaakt de hoogste plaats zal krijgen, Gode tot heerlijkheid. Daarom kon de dichter zingen in Psalm 73:13 en 14:

*Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er, waar ik in kan rusten;
Bezwijkt dan ooit, in bitt're smart,
Of bangen nood, mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig Goed.*

*Wie, ver van U, de weelde zoekt,
Vergaat eerlang en wordt vervloekt;
Gij roeit hen uit, die afhoereren,
En U de trotse nek toekeren;
Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
Nabij te wezen bij mijn God;
'k Vertrouw op Hem geheel en al,
Den HEER, Wiens werk ik roemen zal.*

Toepassing

Geen wonder, dat Paulus zegt, dat hij alle dingen gerekend heeft schade en drek te zijn tegenover de uitnemendheid van Christus. Hoe meer hij ervan proeft en smaakt, hoe meer hij erin leeft; en hoe meer hij ervan krijgt, des te minder kan hij ervan zeggen.

Als hij daarop ziet, dan krijgt hij kracht en moed. God laat Zich uit en dan ontvangt het vat, en dat mag hij uitdragen en daarvan getuigen. Het daalt uit God af uit soevereine genade, naar het welbehagen Gods. Daarom wijst de apostel op de uitnemendheid van Christus. En die uitnemendheid is ten eerste in Gods gedachten. "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods."

Dan ziet hij in Christus en dan ziet hij in Gods gedachten. Dan wordt het Woord Gods Woord, en Christus Gods Zoon. En Christus heeft ons vlees en bloed aangenomen, opdat wij in de gemeenschap Gods zouden kunnen delen. Dan kan Paulus niet anders doen dan roemen in Gods gedachten.

Daarom, zegt de Catechismus, dat Christus alleen de eeuwige natuurlijke Zone Gods is. Hij Die de volkomen prijs betaald heeft als onze Hogepriester, Die rein en welbehaaglijk is voor God.

Wat zijn de aardse priesters daar dan onrein bij. Daarom zegt Johannes de Doper, al was hij dan een Nazireeër Gods, al was zijn geboorte een wonder, al was hij een schijnend licht en een brandende kaars: "Ik ben het Licht niet, maar ik ben gezonden om van het Licht te getuigen." Hij achtte zichzelf zo gering, dat hij zei: "Ik ben niet waardig, dat ik Zijn schoenriem zou ontbinden." Hij was in zichzelf niet waardig om slavenwerk te doen voor die dierbare Christus.

Dan gaat de mens zakken en zinken. Wat zouden we toch tezamen moeten uitzien om volkomen voor God te leven. Dan zal de een nog dieper buigen voor God dan de ander, en dan kan geen van beiden het op. Dat zal enkel winst zijn. Dan staan Gods kinderen niet boven elkaar, maar naast elkaar vanwege de volheid, die uit God toebedeeld wordt. Dan wordt het een zalige fontein, die nimmer te ledigen is; dan wordt het in waarheid: "O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien!"

En daarom, zie er een deeltje van te krijgen. Alle volheid Gods is in Christus tot eeuwige verheerlijking; daar komt de kerk in, en Paulus kon getuigen, welk een uitnemendheid de kennis van Christus is. Dan blinkt Zijn Koninklijke majesteit, dat Hij van de Vader als Zoon is gegeven om Zijn volk niet over te laten aan zichzelf. En dan zeggen zij: Heere, als U mij een ogenblik losgelaten had, het zou voor eeuwig kwijt geweest zijn; maar U hebt Uw Koninklijke majesteit getoond. Hij heeft getoond, dat Hij met majesteit zou regeren, dat Hij een eeuwige Koning is. Dat Hij hen vasthoudt en voor hen strijdt door de dood heen. Ja, door Zijn dood heen, zijn al de Zijnen beschermd door Zijn Koninklijke macht; Hij heeft hen in de dood niet losgelaten. Hij heerst over dood en leven. Hij zal triomfantelijk over Zijn kerk opstaan en Koning zijn. Daarvan getuigt de kerk ook: "En onze Koning is van Israëls God gegeven." Dan geven zij zich geheel en al aan Hem over en vertrouwen zich geheel aan Hem toe. Asaf zingt daarvan:

'k Vertrouw op Hem geheel en al,
Den HEER", Wiens werk ik roemen zal.

En de apostel zegt in het vervolg van ons teksthoofdstuk: "Niet dat ik het alreeds gekregen heb, of alreeds volmaakt ben; maar ik jaag daarnaar, of ik het ook grijpen mocht." Dan wordt er een betrekking op de eeuwigheid geboren, want dan zegt de apostel: "Hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste." Niet om van de aardbodem af te zijn, maar het leven begeert het Leven. Het leven heeft dan een volle waarde, dan is het iets dat tot ontplooiing komt en het kan niet anders of het moet de aarde uitsluiten. Dan zal alles nieuw zijn. "Zie, Ik maak alle dingen nieuw."

Daarom zal de kerk in reine volmaaktheid uitblinken.

Maar, o arme mens, die hiervan vreemdeling is, uw naamloze armoede is niet te noemen. Het is waardevol dat u onder de waarheid mag uitgaan en ingaan, maar tegenover dit waardevolle mocht u ook het waardeloze ervan te zien krijgen. En tegenover dat waardeloze het waardevolle, dat Paulus in Christus mocht zien. God doe het licht schijnen in uw duistere zielen, totdat de Morgenster opga in uw harten. Paulus begeerde niet anders te dienen dan door die kracht, en de kerk zingt van Hem: "Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht."

De apostel gevoelde zich zo zwak, dat hij geen goede gedachte kon denken, maar begeerde te dienen uit kracht, die God verleent. Dat is armoede in zichzelf.

God moge u dan in uzelf steeds armer maken, opdat die rijkdom uw deel moge worden, en u dan met Paulus mag getuigen: "Ik weet, in Wie ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag." Dat u met Zijn wil verenigd mocht worden en door lijden geheiligd, om eenmaal tot heerlijkheid te worden gebracht.

Van de kerk staat geschreven, dat zij Hem gelijk zullen zijn, en de apostel zegt: "Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is." Gelijk Hij is naar Zijn waarachtige mensheid, in Zijn volmaakt Priesterschap, zittende op Zijn troon in oneindige macht. En aldaar zal geen nacht zijn. Zij zullen Hem eeuwig dienen zonder moe te worden, maar toenemen en kracht uit Zijn volheid ontvangen, om daar eeuwig te buigen voor God, Hem de eer gevende en zeggende: "Hem, Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid." Amen.

10. HET HEDEN, HET VERLEDEN EN HET TOEKOMENDE

GEDACHTENISPREDICATIE

**Uitgesproken te Utrecht op 22 Februari 1942
door Ds M. HEIKOOP ter gelegenheid van zijn 12 1/2 jarig ambtsjubileum⁵**

Zingen: Ps. 123: 1

Lezen: Ps. 27

Zingen: Ps. 143: 2

Zingen: Ps. 86: 3

Geliefden!

David spreekt in Ps. 119: 122: *Wees borg voor Uwen knecht ten goede; laat de hovaardigen mij niet onderdrukken.* Hij smeekt God of Hij voor hem, Zijn knecht, Borg wil zijn ten goede. Een bewijs dat David zich schuldig kent; anders heeft hij geen Borg van node. Tegenover hem staan degenen die zich niet schuldig kennen. Deze zijn hovaardig en zoeken David te verpletteren. David kent zich hier schuldig tegenover God en smeekt Hem of Hij Borg voor hem wil zijn en hem bewaren voor de onderdrukking van de hovaardigen.

Hier ligt een scheidslijn getrokken, welke alle eeuwen door zal gevonden worden bij de kerke Gods. De kerk leert haar schuld kennen en kan zonder Borg ook zelfs geen uur bestaan. De geestelijk levend gemaakte draagt medeweten om, wie en wat hij is tegenover God en zijn naaste. Hiervan zingt de dichter ook in Ps. 143:

*"Wil Uwen knecht door schuld verslagen
O Heer, 'niet voor Uw vierschaar dagen."*

Als God met hem zal handelen naar zijn dwaasheid en afmakingen, dan kan hij niet bestaan en is het al verzondigd. Daarom zegt hij verder:

*"Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Rechtvaardig zijn voor Uw gezicht."*

Nu zegt de mond van de waarheid in 1 Joh. 3: 20: *God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.*

Zo spreekt David: *Wees Borg voor Uw knecht.* Gij kunt Psalm 119 nagaan. In die spreekt de dichter menigvuldig van zijn lust in de dienst Gods. Zijn begeerte tot die drukt hij uit van het eerste vers af tot het laatste. Evenwel, hoe groot zijn lust, hoe sterk zijn begeerte ook was ten aanzien van de dienst des Heeren, hij had een Borg nodig.

Hizkia kon betuigen in Jes. 38:3. *Och Heere, gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en wat goed in Uwe ogen is, gedaan heb.* Doch als hij God moet ontmoeten dan kermt en klaagt hij in vers 14 *O Heere! ik word onderdrukt; wees Gij mijn Borg.*

Een Borg is iemand die het opnemen zal voor een schuldige. Om hoedanige Borg roept dat volk? Is het één die de betaling liefst ontgaat, of uit nooddwang voldoet?

O neen! Het gaat hen om een Borg, die uit liefde hun schulden overneemt en die komt te dragen. Zij zijn verzekerd van Zijne hartelijke liefde en trouw. De kerk zal haar

⁵ (Zie verkorte Levensbeschrijving van ds. Heikoop voor de Gedachtenispreek; www.theologienet.nl)

leven hebben uit een ander. Zal al haar dienen, haar ganse bestaan ooit een reukwerk Gods kunnen zijn, dan zal dit alleen zijn door de kracht en genade des Heeren. Daarbuiten zijn wij een mens gelijk alle andere en kan de toorn in één ogenblik oprijzen.

Zo ook mogen wij terugzien op de achter ons liggende dagen des levens, in welke wij in uw midden hebben mogen dienen. Niet onze hand, Gods hand deed ons dienen. Dat wij elkander hebben gedragen en verdragen is niet onze gunst, want wij zijn een verderfelijk mens; dat is Gods gunst geweest. Dat wij nog mogen zijn die wij zijn, daarvan komt God alleen de eer toe. Mochten wij Hem die ook heden geven opdat Hij Zijn aangezicht niet verberge.

Wij wensen uw aandacht verder te bepalen bij Psalm 27: 9

Verberg Uw aangezicht niet voor mij, keer Uw knecht niet af in toorn; Gij zijt mijn Hulp geweest; begeef mij niet en verlaat mij niet, o God mijns heils!

Wij schrijven boven deze tekst: *Het heden, het verleden en het toekomstige.*

Wij staan stil bij:

1. Des Heeren recht.
2. Des Heeren hulp.
3. Des Heeren heil.

David getuigt in de ons voorgelezen Psalm van zijn moed, kracht en sterkte, welke hij in God heeft. Dit is een alles overklimmend goed in zijn ziel. De ware liefde Gods, het alles vervullende goed had alle vrees uitgedreven. Al wilden zijne vijanden hem door een oorlog dwingen, al werd van alle zijden tegen hem opgestaan, hij zou evenwel niet vrezen. In God immers lag zijn sterkte, zijn hoop, zijn heil. Ondertussen spreekt hij uit wat zijn lust en begeerte is, namelijk om alle zijn dagen voor God te leven, gelijk hij spreekt in vers 4: *Dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.*

David zoekt het aangezicht des Heeren. God geeft hem getuigenis in Zijn tempel. Dat is de plaats, welke de Heere hem ter woning heeft aangewezen. Daarin vindt hij een plek en zijn thuiskomen voor het aangezicht des Heeren. Als een mens mag ondervinden dat aldaar zijn kracht en sterkte is gelegen, dan kan hij zich nooit verheffen boven enig schepsel. Want in het naderen tot God komt hij in rekening te staan met dat hoge Wezen. Nog nimmer heeft iemand in waarheid Gods aangezicht gezocht of hij zal overdacht hebben wie hij zelf is tegenover Hem, tot Wie hij nadert.

Wij spreken hier van de levenden; de doden weten niet met al. Jesaja kende hier iets van toen hij uitriep: *Wee mij, want ik verga!* (Jes. 6: 5). De kerk is kenbaar in haar leven door het diepe buigen in ware verootmoediging voor het aangezicht des Heeren. Daar krijgt zij haarzelf terug en kan in het naderen tot God niet anders dan om genade bidden. Job getuigde *dat zijn schouderbeen van zijn schouder zoude vallen, indien hij niet oprecht was.* (Job 31: 22). Nochtans spreekt hij in hoofdstuk 9: 15 *Mijn Rechter zal ik om genade bidden.* Zulks omdat altoos een groot onderscheid bestaat tussen God en de mens.

De kerk stemt in met Ps. 16: 2 *Gij zijt de Heere, mijn goedheid raakt niet tot U.* Daarin krijgt de kerk van God verbinding gelijk David hier ervaart als hij smeekt in vers 7 *Hoor, Heere! mijn stem als ik roep; en wees mij genadig, en antwoord mij.* Hoe hoog hij ook in God geroemd heeft, als zijnde zijn sterkte, hoop en heil, in het naderen

tot Hem smeekt hij; dan komt hij in de verootmoediging voor het, aangezicht des Heeren.

Hij gaat voort en zegt: *Mijn hart zegt tot U: Gij zegt: zoek Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht o Heere.* (vers 8).

De inspraak zijns harten dringt hem, God te zoeken en hiertoe gaat hij over. In dat zoeken van de Heere zegt hij in ons tekstvers: *Verberg Uw aangezicht niet voor mij, keer Uw knecht niet af in toorn.*

Wij hebben boven onzen tekst geschreven: *Het heden, het verleden en het toekomende.*

In het heden zocht David God en daarin kreeg hij in de **eerste plaats te doen met het recht Gods**. Altijd wordt de kerk in het naderen voor het recht Gods geplaatst. Welk recht heeft de Heere?

Ten eerste om Zijn aangezicht te verbergen. Om de minste ongerechtigheid wordt Gods toom ontstoken. Ja, de toorn Gods ontsteekt over alle ongerechtigheden en zonden des mensen. Hoe nauwkeurig geeft David acht op hetgeen hij ontmoet in het naderen tot God! Opvallend is de lage plaats welke hij op dit ogenblik inneemt, terwijl hij zo-even zo geroemd heeft in zijn God. Wat is hij teder in zijn gevoel. Is dat nu hetzelfde mens? O ja! Hij krijgt het recht Gods te verstaan; dat doet hem smeken: *Verberg Uw aangezicht niet voor mij.*

Mozes zei tot de Heere in Ex. 33: 15 *Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken!*

In Psalm 97 wordt gezongen van Gods aangezicht dat licht geeft en wederom in Psalm 95 is sprake van het gunstrijk aangezicht des Heeren. Vele getuigen uit Gods Woord zijn aan te halen, die er van spreken, wat het voor de kerk wil zeggen dat het aangezicht des Heeren met haar is. Betuigde de Heere niet tegen Israël dat het hun zonden waren, waarom Hij Zijn aangezicht voor hen verborg!

David en de ganse kerk met hem kunnen nooit het recht Gods passeren in eigen kracht. Anders werden zij nimmer een rechte smekeling; dan ook zou Christus nooit de ware plaats innemen in de rechterlijke voldoening tot Zijns volks verzoening. O, hier staat de dichter tot een teken. Laat elk die geestelijk leven leerde kennen, getuigen of hij in het naderen tot God niet te doen krijgt met de staat waaruit de mens gevallen is en met de stand waarin hij leeft. Dan staat hij voor het recht Gods en kan zonder Borg niet voortgaan en leven. Dat ook doet David smeken: *Verberg Uw aangezicht niet voor mij.*

Dat is zijn eerste verzoek. Als iemand iets vraagt en de persoon aan wie het verzoek gericht wordt, keert de vrager de rug toe, dan beduidt hij met zulk gebaar, dat hij niets van de verzoeker weten wil. Zo ook hier. David wil zeggen "Keer Uw aangezicht eens om; ik zal vertellen wat ik gedaan heb; ga niet in toorn afgekeerd staan."

Welk een kinderlijk ontzag, een kinderlijke liefde en dierbare gestalte vertoont hij. Was Davids roem en sterkte niet in God gelegen, dan was hij niet zo om Hem verlegen geweest. Waarom wordt tegenwoordig zo weinig verlegenheid en boetvaardigheid in het gebed gevonden? Omdat men geen behoefte aan God. heeft. Maar heeft God de hoogste plaats in het hart ingenomen dan zegt die mens: "Heere, zo Gij Uw aangezicht verbergt, waarheen zal ik dan gaan!"

O, dan is geen ontmoeting voor land en volk, zomin als voor een mens alleen mogelijk. Wat de ontmoeting van Gods aangezicht betekent, dat weet David door het geloof; die ontmoeting is de kracht zijner bevinding en geeft hem sterkte.

Voorts, hij breidt zijn smeking verder uit: *En keer Uwen knecht niet af in toorn.* David

is zich, bewust dat zijn zonden Gods toorn verwekken, (gelijk ook getuigd wordt in het formulier van het heilige Avondmaal). *Aangezien de toorn van God tegen de zonde also groot is, dat Hij die (eer Hij ze ongestraft liet blijven) aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus, met de bitteren en smadelijke dood des kruises, gestraft heeft.*

Deze bewustheid van haar zonden geeft bij de kerk van God verbinding. Zij bekent voor Gods aangezicht Zijn toorn zich waardig gemaakt te hebben. Dit gaat steeds voorop in een recht ootmoedig gebed. Beluistert dat ook in Ezra (hoofdstuk 9: 6) *Mijn God ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God, want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel.* Waar u zulke bidders ook wilt nemen in Gods Woord, steeds vindt u hen als een uitgesloten mens als God met hen in het recht wil treden:

*Zo Gij in 't recht wil treden,
O Heer! en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden:
Ach! wie zal dan bestaan?*

Ook wij zouden geen bestaan voor God hebben in de Gemeente wanneer Hij met ons in het recht trad. Dat doet een mens zo dikwijls beven aan de voet van de predikstoel. Al weet hij, een knecht Gods te zijn, God zou hem door vuur kunnen verteren. Al kent hij zich geroepen en verordineerd, daarmee kan hij aan zijn kant niet werken. Dan ook moeten wij betuigen, onze Rechter om genade te bidden. Het smekend gebed gaat vooraf en ook wij moeten zeggen: Keer Uw knecht niet al in toorn.

2. David droeg nog meerder bewustheid in zijn binnenste om en wel deze, gelijk in onze tekst vervolgens staat: ***Gij zijt mijn Hulp geweest.*** Bij wien zal hij ook anders hulp zoeken, dan bij zijnen God op Wiens bijstand hij mag terugzien!

Eerst beluisterden wij het heden in het zoeken van de Heere.

Waarin elk mens dagelijks zijn schuld moet ondervinden, om dagelijks ook genade te vinden in de ogen Gods. Hier volgt nu het terugdenken in het verleden. Als wij het heden gedenken, dan moeten wij betuigen dat God recht heeft Zijn aangezicht voor ons te verbergen; daartoe gaven wij Hem reden. De toom eens mans kan oprijzen, zodat hij in opstand geraakt tegen God en zijn naaste. Maar als wij terugdenken aan het verleden, hetwelk achter ons ligt, dan komen wij tot de erkenenis:

Gij zijt mijn Hulp geweest!

Daarvan zingt David ook:

*De Heer' is mij tot hulp en sterkte;
Hij is mijn lied, mijn psalmgezang.*

Dat wilde wat zeggen in Davids leven, dat God hem een Helper is geweest, terwijl hij het had verbeurd. Terwijl de mens hem zou vertreden heeft God hem uitgered. God was zijn hulp toen hij uitweek tot Achis en zich zo zeer in het net had vastgewerkt. De Filistijnen hadden hun ganse land met hem kunnen doortrekken en spottend over hem kunnen uitroepen: "Ziet, hier is nu die David, het zwaard van Goliath draagt hij bij zich!" Maar nee, toen is God zijn Hulp geweest.

Denk ook aan Ziklag, waar het gebeurde dat niet slechts zijn have en goed, maar ook zijn vrouwen en kinderen werden weggevoerd. Hem zelf zouden zij verslaan. *Doch David sterkte zich in de Heere zijn God.*

Het is gebeurd dat zijn eigen zoon tegen hem opstond, die graag zijns vaders troon zag vallen om die daarop zelf te beklimmen. Ook door die diepe weg was God zijn Hulp.

David God erkennende, zei: "Zo de Heere lust aan mij heeft dan zal Hij mij de troon wedergeven."

Zelfs al was hij van vader en moeder verlaten, dan zou de Heere hem aannemen en aan hem denken. Op welk een alles overklimmend goed ziet David terug in het verleden!

De Heere zegt, indien iemand vader of moeder, broeder of zuster, of iets anders boven Hem liefheeft, dan is hij Hem niet waardig.

"Ja Heere," antwoordt de kerk, "geheel en al geef ik U de hand. Gij zijt mij een Helper geweest."

Zo zouden ook wij kunnen spreken, terugziende in het verleden, dat de Heere ons een Helper is geweest in alle noden waaruit Hij ons redde, door bijstand in drukwegen, in kruis, in de donkerheid van de tijden, kortom in de ganse strijd des levens. Anders waren wij reeds lang vergaan. Helaas, daarvan kent de hypocriet met zijn stijve hals niets. Hem is het buigen voor God vreemd. Al is de kerk dan schuldig en heeft zij een Borg nodig, zij mag betuigen dat God, Wien zij zoveel redenen gaf dat Hij haar zou verlaten, haar Hulp is geweest.

Zo kunt gij doorgaans Davids leven nagaan. Hij was de schuldige dat de vijf en tachtig mannen, die de linnen lijfrok droegen, gedood werden, betuigende de ontkomene Abjathar in 1 Sam. 22: 22. *Ik heb oorzaak gegeven tegen al de zielen van uws vaders huis.*

Toen David een ogenblik zijn kracht buiten God in zichzelf zocht ging hij het volk tellen en de Heere sloeg het met de pestilentie. Maar toen hij de engel Jeruzalem zag naderen om haar te verderven, werd David wederom de schuldige en sprak tot de Heere: *Zie ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis.* (2 Sam. 24: 17). Terwijl David hier de schuld overnam, wentelde God het oordeel van Israël af. O, mochten wij heden ten dage onze schuld nog eens zo overnemen, persoonlijk, huiselijk, kerkelijk en nationaal!

Ook in deze gang van zonde en schuld vond David zijn hulp weer bij de Heere. Onvergetelijk, onuitputtelijk is voor hem zijn betuigen: *Gij zijt mijn Hulp geweest.* Hij is geen verwijtend God; Hij komt niet terug op de vereffende schuld. Als God Zijn volk uithelpt en vergeving schenkt dan, doet Hij dit volgens Jes. 43: 25: *Ik, Ik ben het, Die uwe overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet;* en naar Jes. 44: 22: *Ik delg uw overtreding uit als een nevel, en uw zonden als een wolk.* Daar ontmoet de kerk Zijn gunstrijk aangezicht als voorheen. Bij wien zal zij God dan ook in Zijn onuitsprekelijke liefde vergelijken?

Vandaar ook spreekt David in deze Psalm (vers 10) *Want mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen.* Hij stelt die liefde boven die van vader en moeder. Want David hier was in werkelijkheid niet door zijn ouders verlaten; deze heeft hij ook nimmer tegen gehad. Doch hij spreekt hier vergelijkender wijze zijn hoogste liefde uit. Hij bedoelt dat God in Zijn liefde alles overtreffend is, zeer verre zelfs boven vader en moeder. Deze liefde doet God de Zijnen ontmoeten en gevoelen in het diepst van hun ziel, zodat zij allen getuigen: *Gij zijt mijn Hulp geweest.* Daarom zullen zij ook in de schaduw Zijner vleugelen vrolijk zingen.

Hier gewaagt David van de van God ontvangen hulp.

Op deze hulp heeft hij gedurig mogen terugkomen. En nu is 't hem in zijn ziel een kwelling dat de Heere Zijn aangezicht voor hem verbergt. Onverdraaglijk is hem dit en dat is het voor elk, die iets van God kent. Als dat valk zijn weg moest vervolgen zonder de Heere, dan zegt het: "Beter is het mij te sterven, dan zonder en buiten God

te leven"; niettegenstaande het in de aanklacht van binnen menigmaal spreekt "Wat is mijn leven!" Nochtans is het beter te zeggen: "Heere, ik! heb Uw liefde en hulp verzondigd, doch Gij ziet tot op de bodem mijns harten; Gij weet dat ik U liefheb." Beter, dan geen behoefte aan God te hebben. Want zo stamelt soms een klagende ziel voor het aangezicht des Heeren. Zij betuigt in haar gebed dat het omzwerven buiten de ontmoeting van Gods aangezicht haar de dood is.

3. Tussen God en zulk een ziel ligt verbinding. Dat geeft een aandrang in haar smekingen, welken wij in de derde plaats hier in Davids gebed ontwaren, als hij uitroept: ***Begeef mij niet en verlaat mij niet, o God mijns heils.***

Het heden gedenkt hij, in het verleden ziet hij terug op zijn Hulp en in het toekomstige kan hij God niet missen. In Hem toch ligt zijn heil, zijn eer en sterkte! Want als God hem begeeft waar is dan Davids kracht en sterkte? Dan kan hij bestaan voor God noch mensen! Dat is gelijk iemand die in zijn voortgaan ondersteund moet worden. Wordt zo één zijn ondersteuning ontnomen dan zinkt hij terneder. Als God de mens begeeft, zinkt hij weg in zichzelf, wijl hij een zondaar is. Ja, dan verzinkt hij in zijn ongerechtigheden en in de modder van eigen verderf. En erger is er niet dan in dit slijk weg te zinken. Aan haar eigen bestaan overgegeven en van God losgelaten te zijn, is een schrikbeeld voor de kerk. Wie zichzelf niet kent, kent ook dat schrikbeeld niet. Maar door de zelfkennis leert de mens wie hij is als hij God mist en van Hem zou begeven worden. Wat is er van geworden, als de Heere een David, een Salomo, een Petrus begaf! Zijn ze niet ontzettend diep gezonken? Het deed hen worstelend uitroepen in het gebed: "O God! ben ik nu die mens, die U tot zijn vertrouwen had gesteld?"

Welk een sterke aandrang en grote behoefte in Davids leven openbaren zich in deze woorden: *Begeef mij niet en verlaat mij niet.*

Die aandrang en behoefte wordt gekend bij de kerk, doet naar worstelen en aanklemmen aan de troon van de genade, doet haar slapeloze nachten doormaken. Dan breekt dat volk het zweet wel uit en het zegt: "O Heere, wees mij niet een begevend God!" En vanwaar dit? Het vindt zo veel redenen in zichzelf dat God hen begeeft alle rechten staan aan Zijn zijde om hen te verlaten en te zeggen "Ik bemoei Mij niet meer met u na al Mijn roepen en waarschuwen, want gij gaat toch door in uw eigen zin en lust." Zo ging het met Israël waarvan de Heere zegt in Hos. 10: 11 *Dewijl Efraïm ene vaars is, gewend gaarne te dorsen, zo ben ik over de schoonheid van haren hals overgegaan.* Wat zonk hij diep weg toen God Efraïm liet varen! Dat kon toch niet lang blijven bestaan. Hij ging op de heup kloppen en keerde weder, want zonder God kon hij niet leven. En God zei verblijdend: *Ik heb wel gehoord, dat Efraïm zich beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en (ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij zo zal ik bekeerd zijn; want Gij zijt de Heere, mijn God.* (Jer. 31: 13). En zulk een wederkerend volk verzekert de Heere dat Hij het hartelijk zal liefhebben en weder genadig zijn.

Wie toch van dit volk zal Gods aangezicht kunnen missen? Het is hun onmisbaar. Maar bovenal geldt dat voor een dienaar des Woords. Als God hem begeeft en het verstand niet verlicht, dan kan hij niets voortbrengen uit het hart en leven van Gods volk. David hier smeekt: *Begeef en verlaat mij niet.* Wanneer de Heere hem begeeft, dan kan Hij hem evenwel nog bijstaan. Maar hem ook verlaten, dat is nog verder wegtrekken! Soms klaagt de kerk gelijk in Jes. 49: 14: *De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.*

"Neen," "antwoord de Heere, "dat schijnt maar zo; Ik heb mij slechts een ogenblik

voor u verborgen; Ik zal u niet begeven of verlaten. Ofschoon een vrouw har zuigeling vergate, Ik zal u toch niet vergeten."

Het zich van God verlaten te gevoelen deed Christus aan het kruis op zijn diepst klagen; dit was het zwaarste van Zijn ganse lijden van krib naar kruis. Toen trok de zon haar licht in, toen werd Hem het glansrijk aangezicht Zijns Vaders onttrokken en riep Hij uit: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!* Dit sprak Hij Borgtochtelijk, opdat wij nimmermeer van God zouden verlaten worden; opdat zulke verlaters van Zijn wet niet in het dorre zouden wonen en God Zijn liefde weder in hen kan uitstorten.

O, zal de kerk niet weten wat zij aan God heeft als zij het uitdrukt: *Wees Borg voor Uwen knecht ten goede?* Zeer zeker weet zij, wat zij aan God heeft; zij vindt in Hem alles. Laat dan vallen, wat valt, de kerk mag God overhouden. Dat is de diepe betekenis van de uitdrukking: *O God mijns heils.*

Daarmee geeft dat volk te kennen dat het zijn heil en hulp alleen bij God zoekt; buiten Hem toch is heil noch hulp te verwachten. Zo ook spreekt Christus in het klagen bij het betalen van Zijn borgtocht.

*'k Heb buiten U, daar Ik zo bitter lij'
Geen hulp te wachten.*

In Gods hulp ligt de toekomst voor de kerk. Daarom ook zei Paulus in 2 Cor. 7: 10 *Die ons uit zo groten dood verlost heeft en nog verlost; op Welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal.* Ja, de kerk ziet het heden, het verleden en het toekomstige en in dat al is het heil des Heeren. Zulks betuigde ook Jona, toen hij gevluht was. Terwijl het wier aan zijn hoofd was gebonden kende hij God als zijn hulp en wist dat Hij Zijne sterkte was toen hij in het ingewand van de vis vertoevende, sprak: *Ik ben uitgestoten van voor Uwe ogen; nochtans zal ik de tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen. Het heil is des Heeren!* (Jona 2: 4). Zo zei hij, toen de vis hem op het droge had uitgespuwd. Ziet, daar kreeg God de eer voor Zijn bewezen weldaden en betoonde werken. Zo ook zingt de kerk in Psalm 118:

*Men hoort van de vromen tent weergalmen
Van hulp en heil, ons aangebracht;
Daar zingt men blij, met dankb're psalmen,
Gods rechterhand doet grote kracht.*

Daarin ligt' de sterkte, om nergens anders in te eindigen dan in de levenden God. Hij is het heil Zijns volks, het zingt in de schaduw Zijner vleugelen en mag in dat zingen getuigen van zijn troost, zijn sterkte en zijn toekomst, gelijk de dichter dat doet in Psalm 27 vers 5 en 7.

Toepassing.

Nu komt het er op aan, medereizigers, of voor u en mij de Heere het hoogste levensdoel is geworden en of wij bij ondervinding weten dat wij met Hem het leven in, het leven door en het leven uit kunnen. Zo ja, dan is Hij voor ons geworden de meerdere Jozua. Dan is Hij die beminnelijke Vorst, Wiens schoonheid hoog te loven is. Dan kunnen wij Zijn aangezicht ook in de toekomst niet missen. Laat nu een iegelijk bij zichzelf nagaan, als hij aan een grens in zijn leven komt te staan of hij ook terug kan denken aan het feit, dat God zijn hulp is geweest en of hij ten volle mag getuigen dat Hem alleen daarvan de eer toekomt.

God heeft ons gedragen voor Zijn aangezicht en voor ulieden. *Twaalf en een half jaar*

is het geleden dat wij hier in het ambt bevestigd werden. God heeft ons in uw midden doen staan.

In al die tijd zijn wij slechts drie Zondagen door ziekte verhinderd geweest, voor te gaan. Menigvuldig hebben andere Gemeenten geroepen. Gij hebt ons verdragen in al onze zwakheid en gebreken. Ook wij zijn mens. Als zodanig leerden wij elkander kennen, opdat u niets zou verafgoden. Soms moet een inbreuk plaats grijpen, zodat gij zegt: *Wat valt die man tegen.*

Dit geschiedt opdat men niet te hoog van een mens zal denken. Dan zuchten wij soms: "Waarom moest dit of dat tussenbeide komen?"

De Heere antwoordt: "Opdat geen Goddelijke eer aan een mens wordt toegebracht, en gij ook als een mens zult gekend worden."

En dan zeggen wij: "Ik dank U Heere!" Al zou dan alles zijn omhuld met een sluier van droefheid, het is opdat wij gewaar worden wie en wat een mens is.

Onderzoeken een iegelijk zijn eigen hart, of er niet al dergelijke dingen in worden gevonden. Dat gij dan toch met alles in God moge eindigen en Hem voor kastijding en druk zowel mag danken als voor Zijn weldaden.

Wij mogen tezamen nog voor Zijn aangezicht verschijnen. Voor het heden moeten wij betuigen: "Keer Uw aangezicht niet af in toorn," en voor de toekomst: "Begeef en verlaat mij niet."

God moge ons verder dragen met de jeugd van de Gemeente en voorts allen met en onder elkander. Dat de liefde van voorheen niet verflauwe, ook niet door misvattingen of mogelijke andere dingen, opdat de satan geen voordeel op ons behale. Hem is het te doen om verwoesting. God neme alle aanstoot weg. Hij doe Zich ervaren in Zijne liefde en trouw, opdat wij uit Hem vereniging mogen hebben onder en met elkander. Eén ding kan ons bezig houden en aanleiding geven dat de kracht van het Woord vanwege het ongeloof wegvallt. In zulke gevallen kon zelfs de Zone Gods geen kracht doen. Dat dan alle ongeloof worde weggenomen.

Onderzoeken een iegelijk wat de bediening des Woords in zijn leven heeft afgeworpen. Onderzoek voor Gods aangezicht of het uw lust is, in Zijn huis te verkeren en te onderzoeken in Zijn tempel. Is dat uw grootste begeerte in het diepst van uw ziel? Is het onze smeking in de opgang naar Gods huis: "Keer Uw aangezicht niet af in toorn?"

Dat wij toch altijd mogen gewaar worden dat het een genadige bediening is. Ook ons worde genade geschonken om te dienen door kracht van God verleend. Die genade is onmisbaar in spreken en horen. Hij moge geven een sterke verbinding en vereniging aan de troon van de genade, opdat wij de kracht, de hulp en de sterkte uit het Woord Gods mogen ondervinden. Al zouden dan ook banden, boeien en verdrukking aanstaande zijn, dat wij Hem toch zoeken, opdat wij geen oorzaak tot deze dingen zouden hebben gegeven. Laat ons dan liever bukken in het stof van de verootmoediging en verzoening zoeken in het bloed van Christus en smeken: "Wees Borg voor Uwen knecht ten goede."

Door Gods genade, tot hiertoe in Christus Jezus gegeven, mogen wij nog staan en dienen. Dat de kracht van de bediening door Woord en Geest U dan ook in het hart geschonken worde. Ook al zou het wezen, dat het een ander is die zaait en een ander die maait, ook al zouden er uit de schare worden opgezameld één bij één om opgevoerd te worden ter verschijning voor Gods aangezicht. De Heere, de God aller genade moge ons brengen tot het doel dat Hem verhoogt, opdat Hij verheerlijkt worde.

Gelijk wij dan onder elkander hebben mogen leven, zo worde ons dat in het toekomstige ook verleend naar des Apostels woord in Kol. 3: 13 *Verdragende*

elkander en vergevende de een de anderen; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo. Dan komen wij aan onze kant alles te kort; God heeft ons in alles verdragen. Wie toch behoorden wij te zijn! Ons betaamt, de neus in het stof te steken, misschien zou er van Gods zijde verwachting zijn.

Daartoe zegene en sterke Hij ons, opdat van deze dienstdag Gode de eer ontvang en wij onder elkander mogen bestaan voor Zijn aangezicht, betuigende dat in Hem al ons heil en al onze eer gelegen is, ook in de toekomst, uitroepende: *Begeef en verlaat mij niet, o God mijns heils!* Amen.

Nazang Ps. 19: